

REVISTA MUSICAL CATALANA

:: :: BUTLLETI DE
L'ORFEO CATALÀ

Any XIX : Núms. 220-221-222

:: :: Abril, Maig, Juny 1922

Revista Musical Catalana

Butlletí mensual de l'Orfeó Català

BARCELONA

Redactors en cap: FREDERIC LLIURAT i VICENTS M.^a DE GIBERT

Secretari de la Redacció: I. FOLCH I TORRES

PRINCIPALS COL·LABORADORS:

Antoni M.ª Alcover, prev.—Josep Barberà.—Giulio Bas.—Konrad Baumgarten.—Pasqual Boada.—Joan Borràs de Palau.—Lluïsa Bosch i Pagès.—J. Cabot Rovira.—J. Rafel Carreras.—Gabriel Castellà i Raich.—Eusebi Clot, O. F. M.—Henri Collet.—Eduard L. Chavarri.—Josep M.ª Comella.—Miquel Domènech i Español.—Josep Fabre.—Josep M.ª Folch i Torres.—Ignasi Folch i Torres.—Alfons Gallardo.—Vicents M.ª de Gibert.—Enric G. Gomà.—Emili Heintz-Arnault.—Gascó Knosp.—Frederic Lliurat.—J. Lamote de Grignon.—Miquel Llobet.—Joan Llongueras.—Josep Maideu.—Joan Manén.—Dom Carles Megret, O. S. B.—Lluís Millet.—Manuel de Montoliu.—Vicents de Moragas.—M. Morera i Galicia.—Antoni Nicolau.—J. J. Nin.—Ewelina Pairamall.—Felip Pedrell.—Joaquim Pena.—Francesc Pujol.—Antoni Ribera.—Lluís Romeu, prev.—Miquel Rué, prev.—Dom Maur Sablayrolles, O. S. B.—Joan Salvat.—Kurt Schindler.—Albert Schweitzer.—Josep Subirà.—P. Gregori M.ª Suñol, O. S. B.—Agusti Valls i Cascante.—Francisco Viñas.—Xavier Viura.—Amadeu Vives.—Rafel Vives, etc.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:

Carrer Alt de Sant Pere, 13, Orfeó Català (Telèfon 1, S. P.)

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:

BARCELONA: Per als socis de l'Orfeó Català, un any, **6 pessetes**.—Per als no socis, **7 pessetes**
FÒRA: Per als socis de l'Orfeó Català, un any, **7 pessetes**.—Per als no socis, **8 pessetes**
ESTRANGER: Un any, **10 pessetes**.—Número solt: **75 cèntims**

Se subscriu, demés, en les principals llibreries i magatzems de Música

SUMARI

Parlament llegit en el III Aplec de Germanor dels Orfeons de Catalunya, celebrat a Figueres, Lluís Millet. — Parlament preliminar a l'audició de cançons populars catalanes celebrada a l'«Ateneu Enciclopèdic Popular», Vicents M.ª de Gibert. — En «Pep» Ventura i les belles tonades de la raça, Joan Llongueras. — Passió de Nostre Senyor Jesucrist segons l'Evangelí de Sant Mateu, de J. S. Bach, al Palau de la Música Catalana, Joan Llongueras. — Aplec d'Orfeons de les comarques gironines i de l'Alt Empordà, J. Ll. — L'Orfeó «Déodat de Séverac» de Toulouse, Ignasi Folch i Torres. — Homenatge al Mestre Morera a Sant Martí. — El Mestre Jaques-Dalcroze a Barcelona, Ch. — Des de Roma, Vice-Viñas. — Festa de la Música Catalana. Concurs IX.^a Veredictes. Autors premiats. — Premis musicals Concepció Rabell i Cibilis. Concurs 2.^{on} Any 1921 (segona Convocatòria). Cartell. — Conçoner Popular de Catalunya. Concurs Any 1922. Cartell. Normes generals per a la recollida de cançons i de tota mena de música popular. — Orfeó Català: Visita de l'Orfeó Renaixement de Sans. Visita dels metges tolosencs i un present al mestre Millet. Visita del Mestre Jaques-Dalcroze. Excursió artística a Sallent. Excursió artística a Lleida. — Catalunya: Barcelona. Canet de Mar. Igualada. Vich. — Vida musical dels Orfeons de Catalunya. — Bibliografia. — Noves. — Necrologia.

Revista Musical Catalana

Butlletí de l'ORFEÒ CATALÀ

Parlament llegit en el III Aplec de Germanor dels Orfeons de Catalunya

Celebrat a Figueres el dia 7 de Maig de 1922

ESTIMATS CANTAIRES, SENYORES I SENYORS:

En mig de la cantada dels Orfeons empordanesos, feble ha d'ésser la meua veu i desentonada; que allà on regna el cant la paraula és manca. Què podré jo dir-vos que vosaltres, cantaires, no ho tingueu de cor ben sabut, ja que sense la convicció i l'amor no fóreu pas ara, en aquest moment, davant nostre, davant tot Figueres i, fins podríem dir, davant tot Catalunya que coneix i estima l'acte transcendent que esteu realitzant; sense una convicció i un amor, dic, no fóreu pas aquí enardits i enardint-nos amb el cant choral expressió del tremp i de la força de la raça nostra catalana. I què podré jo dir ni explicar que l'accent del vostre cant, que el moviment de les vostres veus aplegades en un sol feix lluminós no ho fessin penetrar, no dins la pensa, sinó al mig del cor d'aquest nombrós públic, representatiu de tot l'Empordà i de tota la Pàtria nostra? El cant fervent, el cant d'una raça no s'explica amb paraules, que el cant surt del cor i de l'ànima i al cor s'endinsa i a l'ànima exalta. Catalunya té un cant ben seu, perquè té una ànima que l'aguanta, una sola ànima que ens fa poble entre els altres pobles de la terra; ànima viril i immortal que illumina en nostra pensa i flameja en nostres cors, i es concreta en el nervi i en l'accent, en la força i en la dolçor d'aquesta nostra parla, verb vibrant de Catalunya.

Per això és sincer el nostre cant, per això té vida i l'encomana, per això té un tirat tot seu i no es confon amb altres cants i per això és noble i és ardit i bressa en somnis i acarona i porta l'accent de la mare i de l'enamorada el sospir, i tota la fortitud de la nostra voluntat en ésser lliures, que de Déu havem rebut el nostre ésser i fórem vils de no servir-lo am tot daler i coratgia.

I el cant és la paraula viva i resplendent. La paraula té accents i harmonies, reflexa i expressa meravellosament d'una manera concreta els nostres pensaments i la nostra voluntat. Però en el fons del nostre ésser s'hi mou un misteri sublim d'anhels infinits, de pressentiments pregonos que en certs moments malden per a sortir enfora, afinant allavors la paraula amb sentit profund, fent-la més viva i més subtil, bressant-la en ritmes i harmonies que donen el tast de la bellesa pura, despertant el sentiment de l'infinít, aixecant l'home a les altures dominadores de la vida baixa terrena; allavors la paraula és poesia, i la poesia ja és música, ja és cant, que la poesia i el cant són la mateixa cosa en son origen; que en l'antigor poeta i cantor eren en un mateix home i per això eren cantats els Psalms de David i la *Iliada* d'Homer i els fulgurejants lirismes de Safo i de Píndar i les esparces dels *Trovaires* i *Trovadors* de l'edat mitgeval. Perquè el cant no és més que el paroxisme de la paraula viva, purificant-se en la puresa del so, vestint i il·luminant el ritme amb les relacions harmonioses dels intervals, acomplint-se llavors el sublim maridatge de poesia i música, formant ambdós un sol ésser de pura bellesa, penetrant llavors la paraula, per medi del cant, el profund sentit de la vida.

El cant dels orfeons de Catalunya és la veu del cor de la Pàtria reixanta. Tenim fortitud, tenim sanitut, tenim daler d'arribar al cim i veure la Pàtria plena de llum, valls i muntanyes lluint al sol que fon les tenebres del vil esclavatge. Sentim l'honradesa dels avant-passats, la vida honesta, noble i senzilla, els nets costums que els temps nous malmeten; amb la brasa encesa de la cançó purifiquem els llavis del vil mot traïdor. Volem la Pàtria plena de llum, matar l'enveja, encendre l'amor; honorem la vida com cosa sagrada, per ço la cantem, per ço la volem forta i honrada.

Homes, noies i nois ens ajuntem en un sol cant, el cant d'ahir i el de demà, que té l'accent d'En Muntaner, el noble fill de Perelada; d'En Ramon Lull, el sant baró; del rei En Jaume el gran heroi que no mor mai en nostre cor ni en la nostra ànima. De moltes veus fem una veu, de tots els chors un chor immens amb un sol so, un sol sentit de fe i amor a tot lo noble i a tot lo sant; qui ens vulgui atuir té llarga feina, perquè al menyspreu i a l'insult li contestem amb la cantada, la cantada de dolçor que es riu de l'ira i del rencor i cobra ales i s'enlaira cel amunt brillant al sol de l'Ideal que no mor mai i tot ho escalfa. El sol de l'Ideal que fon les boires i tempestes, desfà els odís i rencors i regna sols per la justícia.

El nostre cant tothom l'entén, la noia senzilla i el noi innocent, i l'home ardit se l'encomana i el clama fort en el treball guanyant el pa de cada dia. Quan canta alegre fa el dia clar, fa batre el cor i encén el rostre i ens mou els peus al ritme airós de la sardana. Quan canta trist porta dolçor, fa el riure trist, però don conort i melangia; i quan se redressa enardit fa un gran crit de valentia i clama al cel la llibertat de la Pàtria redimida. Servem germans el nostre cant, que és guardar l'esperit nostre, que les ventades de ponent no el podran tòrcer; les ventades de ponent ni els aires malestrucs de la dansa embrutidora, el bufarut tempestuós de l'odi universal que encén l'enveja en els cors i dels germans en fa traïdors trencant la pau que el Crist portava, fent un sol lligam dels homes.

Bona gent de l'Empordà, serveu el cant dels orfeons, que al fons dels cants hi ha tot el tremp i virior i tota la força i tot l'amor del nostre poble; que si de la flor en surt el gra, del cant d'avui en sortirà la plenitud magníficent, la vida lliure i forta de Catalunya, pàtria nostra.

LLUIS MILLET

Parlament preliminar a l'audició de cançons populars catalanes celebrada a l'«Ateneu Enciclopèdic Popular»

ENIM per concepte axiomàtic l'afirmar que és expressió substancial d'un poble la llengua que aquest parla.

Ara bé, jo gosaré dir que hi ha encara una altra expressió substancial de l'ànima d'un poble, expressió per dir-ho així quintaessenciada, i és la cançó que canta.

Escolteu el Mestre En Lluís Millet: "El cant és la llum de la paraula; és l'expressió dels afectes sincers i profonds; és la necessària exteriorització de la plenitud de l'ànima... El cant ho diu tot: perquè com que surt del cor, i el cor és el gran endevinaire, porta un sentit ple que mai porten les paraules." No es pot encarrir amb més efusiva i persuasiva eloqüència la superioritat del cant damunt del llenguatge parlat.

¿Qui podria doncs envanir-se de conèixer en tota sa profunditat el poble

català en els moments actuals, si amb tot i haver seguit i estudiat d'aprop ses inquietuds i sos anhels i sos esforços polítics, socials, intel·lectuals, no hagués demés participat amb abundor de la palpitació, l'exaltació, l'abrandament que caracteritzen l'actuació dels nostres orfeons, conservadors i renovadors fidels de les nostres cançons populars?

¿Haurà estudiat prou a fons la geografia humana de Catalunya qui no hagi parat esment en les melodies típiques de cada enconrada i en desinències i variants, sovint ben reveladores, que ací i allà poden assenyalar-se?

Jo recordo, entre altres casos ben notables de diferències trobades en una mateixa cançó, les impressions ben diverses que vaig experimentar amb la cançó "Els contrabandistes."

Vaig conèixer aquesta cançó en les primeres estribacions del Pirineu, més amunt de Sant Joan de les Abadeses, en el terme de Sant Pau de Segúries. La cantava un avi venerable, prototipus de la raça muntanyenca, home de poques paraules, sever, auster, capaç no obstant d'ocultes tendreses de cor. Cantava la cançó ferrenya; mes en arribar a la tornada, la veu i el ritme s'ablanien, i momentàniament hom oblidava l'afabulació dels matuters i l'espia i el capità, i somniava en els verds pasturatges sota del cel blau, poblats de remats lents i mandrosos.

En el santuari de Montgrony vaig sentir altre cop la cançó. Déu meu, què diferenta! Dinàvem, el meu company d'excursió i jo, en una cambra apartada. Al menjador gran s'hi havia aplegat una colla de jovent de Gombreny, moços turbulents. Entre plat i plat cantaven, vociferaven cançons. De prompte, entonen "Els contrabandistes"; no hi mancava, no, la precisió del ritme i tota la energia requerides. En atacar la tornada, ni ombra d'entendiment; cap atenuació, cap pietat. El ritme, més ferm, més implacable, si possible. En les últimes estrofes arribaren a la ferocitat: el ritme era marcat colpejant fort amb els vasos damunt les taules. Nosaltres no presenciàvem l'escena; lliure així la fantasia, imaginàvem una disbauxa de mala gent, mig soldats mig bandolers, presidits pel maleït comte l'Arnau. Tots sabeu que'l santuari i aquells tòcoms estan plens de records del sinistre personatge, des de l'anella en el pati, en la qual hi lligava el seu cavall, fins el forat de Santou, abim sense fons segons la creença popular, que l'engolí. Quina aspror, quina amargantor en el regust de la cançó, sentida en semblants circumstàncies i en aquell ambient llegendari! Per ministeri de la cançó semblava que ens era revelat el secret, la raó d'ésser d'aquell lloc aspriu i encinglerat.

Així, en altres ocasions una cançó ens ha proporcionat el complement indispensable d'un espectacle de la naturalesa. ¿Ha copsat tota la poesia de nostres valls i muntanyes qui no ha escoltat les tonades regalades del pagès i de la pastora?

Jo ignoraria encara l'encís que pot tenir una migdiada d'estiu, ensopida

i calorosa, si un cert dia de juliol, fent veure que pescava a la vora d'un estanyol adormit i pobre de peix, però en realitat ben a punt d'adormir-me jo també dominat per un entristiment de lassitut, no hagués avivat i refrigerat els meus sentits la cançó llunyana d'un pagès que treballava la terra sota l'ardentor del sol. No sentia a distancia les paraules, sinó tan sols la melodia que s'anava reproduint indefinidament. Llavors vâreig captenir-me per primera vegada de ma limitació espiritual i artística, que sols havia arribat a capir la poesia de les matinades fresques, de l'esllanguiment crepuscular i de la mescla de serenitat i malinconia del clar de lluna.

Aquella melodia l'he servada religiosament dins de mi i ha sigut en moments de defalliment un tonificant de vera eficàcia, recordant-me aquell dia de juliol, quan jo defallia i per llei exemplar de contrast el camperol treballava, en la xardorosa plenitud meridiana, que ja no titubejo en calificar de poètica.

He baixat al terreny personal i anecdòtic, no per agilitat intel·lectual, sinó per incapacitat de sostenir-me en horitzons més comprensius. Aprofitem però aquesta posició per a circumscriure a l'individu les proposicions que hem recordat relatives als pobles.

Afirmem, paralel·lament, que un home es coneix pel seu llenguatge, però la flor més recòndita i més exquisida del seu ésser només deixa exhalar son perfum en ales de la cançó. Ai d'aquell qui mai no canta una cançó, tant sols sia a flor de llavi: ben segur que'l seu cor és un ermot desolat!

Mal-fieu-vos de l'home qui no porta una música dins de sí mateix, home capaç de tot engany i traïció, digué en versos immortals el dramaturg anglès.

Afegim però que molts la música que porten adintre la tenen adormida i és com si no en tinguessin; altres, per causes que ara no és del cas esbrinar, l'han deixat desviar-se i adulterar-se.

Ah, com jo voldria que els cors aletargats es desensonyessin, que els cors esgarriats trobessin el ver camí als accents de la cançó nostrada!

Perquè quina música pot penetrar més naturalment i adequada en el cor de l'home que la música filla del terror on es nat? No hi ha cap altre element humà posseït de major eficàcia, de major poder taumatúrgic.

La música popular, la cançó, enclou com un vas preciós tota la valor, la significació, la vigoria de la raça; evoca i fa patents els seus costums i les seves peculiaritats; deixa consignades les seves llegendes i tradicions; proclama les seves aspiracions i els seus ideals; àdhuc profetitza inspirada els seus destins providencials.

I la cançó que reuneix totes aquestes excel·lències, posseeix per escriure la virtut especialíssima d'insinuar-se dolçament, i un cop insinuada arrela adintre amb arrels indestructibles. Llavors la cançó eleva i ennobleix i afina l'esperit.

Entre els conceptes: cançó, bondat, hi ha una relació d'afinitat ben misteriosa. Prou la llucà Goethe aquesta relació en la lloança a Hafis; i amb claretat i precisió ben catalanes la plasmà en aquestes dues ratlles el traductor En Josep Lleonart:

"Mai no s'estronca la cançó en ton pit,
ni la bondat en el teu cor s'eixuga."

Què n'és de saborós i aconortador aquest paralelisme: cançó, bondat! La cançó torna bo a l'home, i encara més, arriba a fer-lo heròic en potència; perquè en fer-li conèixer més i més la pàtria seva, li comunica ensem amb ardiment i fortitut per a amar-la si és precis amb sacrifici i amb renunciament de sí mateix, que en això rau la perfecció de l'amor.

Fem, doncs, de la cançó una bella companyia que mai no ens abandoni; encara més, fem-la la companya amorosa d'un conuvi espiritual, venturós i fecunde.

Recordeu, senyors, la dita trascendental del poeta i apliquem-la a nosaltres mateixos:

"El comte Arnau tenia l'ànima
a la mercè d'una cançó."

Mireu si la tenia l'ànima a la mercè d'aquesta cançó i si era cançó d'una valor inapreciable, que Arnau, òmnat i tot, esperava per mitjà d'ella, una mitigació dels seus sofriments. El comte suplica:

"Canta, esposa, fila i canta,
que'l patí em faràs suau!
Quan l'esposa canta i fila,
el casal s'adorm en pau."

I afegeix el poeta, acompanyant-se del seu protagonista:

"I l'esposa fila i canta
a mig aire del cel blau.
Al compàs de les posades
va adormint-se el comte Arnau,
i li sembla que s'enlaira
a mig aire del cel blau."

El poeta ja no sap com aponderar la valor de la cançó; fa més i, per la més ardida de les ficcions poètiques, arriba a imaginar l'impossible teològic:

"I la pastora enamorada
canta que canta la cançó:
li ha mudat tota la tonada
i ha redimit al pecador.
Que, des de qu'ella l'ha cantada
amb altra veu, amb altre acord,
ja no hi ha ànima damnada..."

Després d'aquesta soberba volada maragallena, ja no goso deturar-vos més en el llindar d'aquesta audició de cançons populars catalanes.

"El comte Arnau tenia l'ànima
a la mercè d'una cançó..."

¿Qui sap si nosaltres estem també a la mercè d'un cant? Sens dubte ens falta molt per a la possessió d'una completa bonesa espiritual; tal vegada ens falta un pas decisiu per assolir la nostra catalanitat integral. Potser alguna de les formoses cançons que anem a sentir, ens farà el dò qu'ens manca.

Obrim, doncs, de bat a bat les portes del cor i de l'enteniment per a rebre les noves cançons. Copsem-ne la fragància llur a major delectació nostra i sapiguem acatar llurs ensenyaments.

Escoltem-les amb tot amor.

VICENTS M.^a DE GIBERT

Barcelona, 2 de maig de 1922.

En «Pep» Ventura i les belles tonades de la raça

(Fragments de la conferència llegida el dia 10 de juny a l'Ateneu Empordanés en celebració de les festes d'homenatge a l'inspirat músic català en Josep Me Ventura.)

EN «Pep» Ventura, apremem-nos a dir-ho, no trovà desseguida el seu camí. La influència del medi en que va créixer i es feu home i les vulgaritats a la moda i les xabacaneries de l'època, junt amb l'afany, ben motivat, d'obrir-se pas imprescindiblement feren que, accedint a les exigències del gust poc depurat del seus temps, compongués algunes sardanes, no pas moltes, sobre motius de les òperes italianes i de les sarsueles més en voga, però cal fer remarcar, en son honor, que ell subjectà aquells temes al motillo de la sardana, és a dir, els encaixà, a sa manera, a la forma imposada per l'esperit de la terra, forma que ell mantingué sempre, malgrat tot, convençut de que era prou vast aquell camp d'acció per a poguer-hi esplaiar la seva inspiració de músic i de poeta.

Sembla que fou en Clavé, qui llavors s'havia fet popular i s'havia guanyat la estimació del poble amb les seves composicions i amb la organització i espadiment de les seves societats corals, el qui li aconsellà que abandonés els temes forasters i s'abandonés franca i lliurement a la seva pròpia inspiració i al sentiment musical popular de la terra.

Aquesta influència del gran poeta-músic català, que tant admirablement sapigué, el primer, interpretar amb les seves cançons els sentiments vius del nostre poble, fou altament beneficiosa per en «Pep» Ventura que, de mica en mica, anà retrovant la seva ànima. Fruit de la seva coneixença i amistat amb en Clavé foren les sardanes que en «Pep» va escriure sobre temes d'alguns dels chors més populars d'en Clavé com «De bon matí», «El somni d'una verge», «Cap al tard», etc. i les composicions corals, a la manera d'en Clavé, que ell s'assajà a compondre per a veus soles i amb acompanyament d'orquestra, com: «La matinada de l'Empordà», «El cant de l'enyorança», «La barretina vermella», «Caramelles», «Cantarella pel dia de Nadal», «El plor d'amor», «El plorar d'una pastora», «Una pesquera a Arnera», «Arre moreu» i altres, logrant algunes d'elles, com «La matinada

de l'Empordà" i "Arre moreu", una popularitat, com les mateixes d'en Clavé, per tot Catalunya.

En "Pep" Ventura fou un fervent admirador d'en Clavé i en Clavé un gran amic d'en "Pep" Ventura. Ell, en Clavé, fou qui portà la cobla d'en "Pep" a Barcelona, l'any 1860, quan vingué, després de casada, la reina Isabel II, essent aquella la primera vegada que les sardanes, convertides ara en veritable dansa nacional, eixiren del seu redós tradicional de l'Empordà. En Clavé i en "Pep" Ventura eren dos temperaments ben característics de la nostra raça encar que ben diferents l'un de l'altre.

En Clavé era un geni de la massa, en "Pep" Ventura més aviat un refinat de les coses íntimes. En Clavé necessitava chors nombrosos per a les seves concepcions musicals. An en "Pep" Ventura li bastava la seva tenora o tot el més la seva reduïda cobla. En Clavé certament té molt belles i molt ben sentides tonades però la concissió, la espontaneïtat, el tallat, el caràcter i la elegància i delicadesa de les tonades d'en "Pep" són una cosa única i incomparable.

En "Pep" Ventura no solament escrivia sardanes per a la seva cobla de Figueres sinó que les escrivia també per a les demés cobles de Palamòs, Sant Feliu, Palafrugell, Cassà de la Selva, La Bisbal, Castelló d'Empúries, Llagostera i Torroella de Montgrí.

No hi havia encar allavors les fortes rivalitats que més tard esdevingueren entre els músics i les orquestres. És vivia amb una relativa tranquil·litat i, encar que modestament, tothom, entre la música i l'ofici que generalment tenia, es guanyava la vida. En "Pep" Ventura només feia de músic i la música li omplenava tota la existència.

Era costum establert en aquella època començar les audicions de sardanes amb una de conjunt i tocar-ne després d'obligades de flabiol, de cornetí, de tenor, de tiple o de fiscorn. Al poble senzill li ha plagut sempre admirar i comparar l'habilitat dels solistes, i les cobles no es feien escasses en donar aquesta satisfacció al poble tota vegada que d'ell vivien.

L'escàs repertori de sardanes llargues amb que es contava llavors i les demandes que rebia de les diferents cobles, obligà an en "Pep" a escriure un gran nombre de sardanes obligades per un o altre dels instruments de la cobla. Essent escrites la major part d'aquestes sardanes amb el peu forçat del lluíment del músic que executava l'obligat, musicalment no acostumen a tenir gran interès; no obstant s'en troven, entre les d'en "Pep", algunes per tenor, per tiple o per flabiols amb tonades ben escaients i ben inspirades.

Segons referències d'en Josep Badosa, de Garriguella, un dels tiples de la cobla d'en "Pep"; d'en Baldomero Pastells (a) Rau, vell flabiolaire de la cobla de Castelló d'Empúries; de n'Enric Soldevila (a) Catroy, l'hàbil·líssim constructor d'instruments de plassa (tenors, tiples i flabiols) de Figueres, que havien conegut personalment a en "Pep" Ventura, sembla que aquest era un home d'estatura més que regular, de mirada intel·ligent i penetrant, secardi i eixut de cara, de línies ben acusades i de front ample i seré; era amic lleial i bon company; es mostrava sempre amable i bondadós amb tothom però era home de posat seriós i tranquil i de molt poques paraules; semblava sovint abstret i sabia inconscientment donar-se un cert to i una certa importància; li agradava que'l respectessin i sabia fer-se respectar; vestia sempre molt net i molt acuradament i posseïa un ben natural senyorio que despertava desseguida en els qui'l tractaven una fonda simpatia. Era home treballador i de bones costums i en general arreu on el coneixien parlaven amb respecte del "senyor Pep", com molts l'anomenaven.

Quan anava amb la seva cobla pels pobles de la comarca anava habillat amb levita i posava sempre en les millors cases, que es disputaven l'honor de tenir al "senyor Pep" a cap de taula.

Gairebé tots els seus companys de cobla, els germans Fedabella, els Terrarols i els Codina, en Baldiri, en Badosa, n'Aiguabella i en Basil eren més músics que ell, però en "Pep" tenia sempre una autoritat i un ascendent moral damunt de tots ells. Quan assajaven les sardanes noves que ell acabava de compondre, en "Pep", conscient de la superioritat dels seus companys com a músics, no era mai exigent amb ells, ans bé es mostrava sempre content de com interpretaven la seva música.

Tocava la tenora amb tota l'ànima i treia d'ella un só dolcíssim. No tenia molta execució, però era home de bon gust i sabia donar una expressió extraordinària a les seves tonades. "El véieu com si s'hi adormís" — us diuen encara els que'l recorden —. I les gentes feien hores de camí per a poguer sentir les sardanes de l'avi "Pep" tocadés per ell mateix amb la seva màgica i prodigiosa tenora que era famosa en tot l'Empordà.

Li plavia passejar tot sol pels afores de Figueres i era un apassionat contemplador de la natura. La seva única distracció era anar al vespre una curta estona al cafè a jugar al *solo* amb els seus companys.

Era home enamoradís i afectuós i molt discretament cortés i galant amb les senyores. Moltes de les seves sardanes porten un títol amorós o bé el nom d'alguna noia que ell coneixia o d'alguna senyora de les cases en les quals s'hostatjava a qui ell en homenatge respectuós endreçava una de les seves sardanes.

En "Pep" Ventura assolí la plenitud de la seva inspiració quan s'adonà i tingué clara consciència de què el poble també tenia la seva música pròpia i que era aquella música la que'l removia, la que l'entusiasmava, la que l'emocionava. Ben aviat comprengué com eren aquelles cançons de la gent senzilla les úniques que tenien el do d'avivar i exaltar el seu esperit i la seva imaginació i com eren aquelles cançons dels jaïos, dels pastors i dels bovers les úniques que s'agermanaven i s'identificaven amb les verdors canviants de la plana, amb la magestat sobirana i severa de les llunyanes muntanyes, amb els anhels multicolors de la mar inquieta, amb la immensitat resplendent del cel, amb la noblesa de les velles esglésies i de les cases senyorials, amb la calma impertorbable dels camins, amb la feconditat generosa de la terra i amb els bruels afollats de la tramuntana.

En les seves passejades solitàries pels camps i en les seves freqüents estades pels poblets i les masies, en la intimitat de la llar flamejant i de l'escó ombriu, en "Pep" recollia totes les velles cançons que trobava i a base d'elles i al entorn d'elles composava les seves millors sardanes.

La personalitat musical d'en "Pep" cal cercar-la sobretot en aquestes sardanes que en aquells temps nomenaven *pastorils*. Al costat de la tonada popular en "Pep" hi posava la seva pròpia tonada a manera de pòrtic o de comentari exquisit i es llavors que la emoció pura i el sentiment dels homes i de les coses que'l voltaven feien vibrar intensament la seva ànima de músic i de poeta i sabia donar aquell caràcter i aquell ambient incomparable a la tonada popular, creant aquelles sardanes que'l poble acollia ple d'entusiasme amb els ulls espurnejants i amb el mig riure a flor de llavi i donaven al seu autor aquella prodigiosa popularitat.

En "Pep" Ventura fou dels primers per no dir el primer que, comprenent la força i la valor d'aquestes cançons sublims de la terra, les recollí amorós i feu d'elles la base de tota una nova modalitat i de tota una nova sentimentalitat artística. Jo no sé d'altre músic català abans d'ell que hagi empleat el folk-lore en la pròpia obra personal, descobrint i afressant així el veritable camí de tot el nostre renaixement musical.

S'ha dit sovint i s'ha repetit que fora d'unes dotze o vint sardanes conegudes, la restant de l'obra musical d'en "Pep" Ventura no té la més petita valor.

Jo, que acabo de passar lleugerament els ulls pels manuscrits originals d'en "Pep", m'atreveixo a sostenir que aquest criteri no és del tot just i és, en certa manera, equivocat.

Més que les sardanes, com a sardanes, el que té una valor ben positiva i

ben ferma en l'obra de creació personal d'en "Pep" Ventura són les seves *tonades*.

Es ben cert que les sardanes d'en "Pep", pobres i migrades d'harmonia com són, tenen gairebé sempre una especial estructura que revela d'una manera viva i clara, el pensament i la emoció íntima de l'artista que les concebia.

"Escolteu — diu En Millet — una sardana d'en "Pep" Ventura, d'aquest primitiu músic, però gran poeta de la melodia: els curts, la primera part de la dansa, ens donaran l'ambient de lloc i hora, ens faran la presentació de l'assumpte; en els llargs sentireu el cant individual, el cant del poeta, l'escollit que plora o riu amorosament; després, com a íntima frase, ve el cant col·lectiu, la resposta del cor, la tornada de la cançó, el clam de la multitud, ampla ressonança del cant del poeta."

Però no sempre tot, en les sardanes d'en "Pep", és or de llei. Al costat de volades superbes té grans caigudes que sovint desvirtuen la bellesa de l'ample vol.

Així, jo crec que la grandesa d'ànima i la força d'inspiració d'en "Pep", més que en un conjunt de les seves sardanes, per escollides que fossin, s'apreciaria millor en una ben feta selecció de les seves *tonades*. D'aquelles *tonades* superbes i passatgeres que brollaven espontànies i sense torment de la seva ànima sensible, tota amarada del sentiment de la terra i del sentit pregon de la raça.

Fragmentàries i tot, com perles soltes lliures de tota montura més o menys dubtosa, apareixerien les *tonades* d'en "Pep" plenes d'encís i plenes de significació.

Cercades pacientment i triades amb amor, àdhuc perduda entre les seves sardanes més venals, no deixariem de trobar-hi més d'una perla inescpitada.

Jo crec que una recerca i una selecció acuradament feta i amorosament estudiada i comentada de les *tonades* d'en "Pep" ens sorprendria a tots i constituiria pels músics i pels no músics una veritable revelació.

Les belles *tonades de la raça* que en "Pep" ens llegà són més nombroses del què ens pensem i elles, així aplegades, sense brosta, restarien vives com una mena de vibrant antologia de la música primera que canta fonda en l'ànima encesa de tots els catalans.

Per què les *tonades* d'en "Pep" tenen aquesta virtut d'ésser nostres també, és a dir que no són d'ell solament sinó que són de cadascun de nosaltres. Si ahir cantàren i floriren en l'ànima d'en "Pep" és perquè cantant i floreixen perennement en l'ànima de tots els catalans de raça, que elles porten, com portem tots en el rostre i en la mirada, aquell segell inconfundible de les coses vives i immortals d'aquesta terra beneïda, d'aquelles coses saboroses que són d'aquí i no poden ésser d'enlloc més.

JOAN LLONGUERAS

Passió de Nostre Senyor Jesucrist segons l'Evangeli de Sant Mateu, de J. S. Bach, al Palau de la Música Catalana

ESTABLINT con una sana tradició pietosa i de la més alta volada artística a l'ensem, han sigut represes durant els dies de Quaresma d'enguany, com hi ha el propòsit de continuar fent-ho en els anys succesius, les audicions del magne i emocionant poema de la *Passió de Nostre Senyor Jesucrist*, segons l'Evangeli de Sant Mateu, un dels més purs i més grandiosos monuments de la música, degut a la feconda inspiració i a la pietat fervent d'aquell geni immortal que fou Joan Sebastià Bach.

Ja l'any passat assolí l'*Orfeó Català* el més elevat cimall de sa poixansa artística al aportar i incorporar aquesta obra sublim del gran cantor d'Eisenach al nostre esperit català, amb aquelles superbes i memorables audicions que una impressió tant fonda de religiositat i de bellesa deixaren en l'ànima de tots els qui tingueren la sort d'assistir a elles.

Les audicions de la *Passió* segons Sant Mateu, de Bach, d'enguany han revestit la mateixa solemnitat i han tingut idèntica importància. Es celebraren en el Palau de la Música Catalana els diumenges 26 de març i 2 d'abril, en la mateixa forma que l'any anterior, això és, donant-se íntegrament l'obra i executant-se tota la primera part a la tarda i la segona part a la nit.

Hi assistí un públic nombrosíssim i molt selecte que acudí en romiatge de arreu de Catalunya i fins de Mallorca i de València, essent en totes les sessions escoltada la magna obra amb una gran atenció i amb un profund recolliment d'esperit.

El Mestre Millet, ànima pietosa i senzilla a l'ensem que temperament musical de primera força, s'identifica amb aquesta obra de Bach d'una manera meravellosa. La viu tant intensament, tant veritablement que encomana la seva emoció i la seva extraordinària comprensió de l'obra a tots els que el rodegen i a tots els qui col·laboren amb ell. Ja no cal dir com el Mestre Millet és exigent amb les qüestions de tècnica i d'interpretació i com és escrupolosament respectuós i fidel amb l'esperit de l'autor. De més ell sab escollir el personal que el caràcter i les enormes dificultats d'aquesta *Passió* de Bach requereixen i sab preparar-lo, i formar-lo inclús aquest personal, quan convé.

A l'encís de l'interpretació verament admirable i de la execució acuradíssima, cal afegir-hi el de poguer escoltar tota sencera, sense cap dels escurçaments habituals que arreu s'hi fan, aquesta obra excelsa. Aital encís i aital goig és reservat als catalans que al gran i continuat esforç de l'*Orfeó Català* i dels seus homes capdevaners deuen el poguer tenir un coneixement tant perfecte d'aquesta obra extremadament delicada i difilíssima de posar. Amb molta de raó deia el famós mestre Serge Koussevitzky, en sortir fonament emocionat d'una de les sessions, que, actualment a Europa, per a sentir la *Passió* segons Sant Mateu de Bach, cal venir expressament a Barcelona, doncs difícilment enlloc més pot trobar-se una execució tant admirablement acabada i tant fidelment complerta d'aquesta obra sublim i prodigiosa, com la que ofereix anyalment als catalans el meritíssim *Orfeó Català* amb el seu mestre incomparable En Lluís Millet al davant.

Les audicions d'enguany en res desmeresqueren de les de l'any anterior.

L'Emili Vendrell, el nostre exquisit tenor, estigué, com sempre, incomparable en la seva difícil part d'Evangelista. No creiem que enlloc més pugui trobar-se un Evangelista ideal com és En Vendrell. Clara i puríssima dicció, emoció fonda i sincera de l'obra, musicalitat perfecta i encantadora i senzilla naturalitat. Aquests admirables recitatius de Bach cantats per En Vendrell constitueixen per l'esperit un fort i poderós encís i deixen un molt dolç i sublim record que difícilment mai més pot esborrar-se. És en aquests recitatius on s'ens revela tot l'art magnífic i tota la gran ànima d'aquest veritable artista nostre.

N'Andreu Fornells (sopran) i Na Concepció Callaó (contralt), les excel·lents artistes tant apreciades del nostre públic, cantaren, també, ben delicadament i amb veritable unció, les seves respectives àries, algunes d'elles ben plenes de dificultats arribant a commoure a l'auditori.

El professor N'Albert Fischer, que per primera vegada es donà a conèixer a Barcelona com a cantant, executà tota la seva part de baix, que pronuncià en alemany, i se'ns revelà també un artista de primer ordre cantant amb una gran elevació de sentiment i amb un bon gust impecable. És un molt notable interpretador de Bach que entra de plé dins l'estil d'alt fervor i de seré misticisme que el mestre Millet imposa a la seva interpretació superba de la *Passió* de Sant Mateu de Bach.

Molts justos en les seves respectives parts els senyors En Ricart Fusté (baríton-Jesús), Marian A. Olivares (tenor) i Enric de Carandini (baix), com també les senyorettes N'Angela Esquerdo (1.ª serventa), Na Pilar Roca (2.ª serventa) i Na Matilde Ensenyat (serventa de Pilat) i els senyors En Josep López (baríton) i En Ramon Crespo (Pere), tots solistes de l'*Orfeó Català*, que posaren tota l'ànima en les llurs interpretacions.

Cal dedicar un calurós i ben merescut elogi al mestre En Vicents M.^a

de Gibert qui fou l'encarregat de la difícilíssima i delicada part d'orgue que havíem sentit l'any passat per l'eminent mestre i comentarista famós de Bach N'Albert Schweitzer. El mestre de Gibert, que ja'l tenim tots en el concepte d'un dels nostres grans músics, malgrat la seva constant modèstia, demostrà haver estudiat l'obra de Bach amb amor i estar absolutament posseït d'ella, sortint-se ben airós del seu comés i adaptant admirablement el seu talent d'organista i d'artista a les condicions especials que aquesta obra singular requereix. Els més grans elogis pels notables professors Fritz Fleming (oboé) i Theodor Menge (oboé d'amor) de la gran Opera de Berlín, que, com l'any passat, vingueren expressament a portar la seva valuosa cooperació a les audicions catalanes de la magna *Passió* de Bach i també pels senyors N'Esteve Gratacós (flauta), En Cassià Carles (oboé), N'Eduard Toldrà i En Manuel Giménez (violins) i En Gaspar Cassadó i N'Antoni Planàs (violoncels), que tots ells acompanyaren les respectives àries d'una manera verament exquisida.

La gran massa choral de l'*Orfeó Català*, augmentada amb un nombrós chor d'infants, cantà els grans chors i els emocionants corals d'una manera insuperable. No pot demanar-se més unitat i més elevació de sentiment, més justesa d'afinació i més equilibre sonor. L'*Orfeó Català* és una massa vibrant que té una sola ànima i aquesta ànima és poderosa i sublim. Per això l'*Orfeó Català* emociona (i en obres com aquesta superba *Passió* de Bach encara més) com cap altre chor puga emocionar.

La orquestra, composta de 90 professors, sonà la grandiosa partició d'una manera impecable ben identificada amb l'esperit del mestre Millet i ben fidel a les menors indicacions del mateix. Cal esmentar d'una manera especial la important i intel·ligent cooperació del mestre En Francesc Pujol subdirector de l'*Orfeó Català* i la dels demés professors del mateix Sra. Wehrle, Comella, Salyat i Tomàs que com sempre formaren aquell bloc abnegat i entusiasta que s'entrega en cos i ànima a l'obra esplèndida i fonament significativa que el nostre meritíssim *Orfeó Català* infadigablement realitza.

Les audicions que anyalment dona l'*Orfeó Català* de la *Passió* segons Sant Mateu de Bach constitueixen ja un dels grans esdeveniments no solament artístics sinó també espirituals de l'any i és d'esperar que a mida que vagi estenent-se la fama ben merescuda d'aquestes magnes execucions, el pelegrinatge dels qui acudirán d'arreu cada any a Barcelona per a sentir aquesta obra immortal, única en profunditat i en grandesa, íntegralment i fidelment i meravellosament interpretada, serà major.

JOAN LLONGUERAS

GERMANOR DELS ORFEONS DE CATALUNYA

Aplec d'orfeons de les comarques gironines i de l'Alt Empordà

El diumenge dia 7 de maig, coincidint amb el darrer dia de les fires i festes de la Santa Creu, tingué lloc a la ciutat de Figueres, la ciutat franca i lluminosa, la ciutat lliberal i catalaníssima per excel·lència, una d'aquestes magnes i patriòtiques festes del nostre art choral de la terra, tan sà, tan saborós i tan ple d'altres significacions.

Amb el fi de fomentar i fer créixer la cordialitat, no solament entre tots els Orfeons de Catalunya, sinó també entre tots els cantaires que els componen, el Consell Permanent de la Germanor dels Orfeons de Catalunya instituí la celebració d'aplec comarcals que poguessin reunir cada any en les diferents contrades de la nostra terra un bon nucli de cantaires units i emportats per un mateix ideal i avivant i aixecant amb les seves cançons l'esperit del poble.

La Mancomunitat de Catalunya, amatent sempre als grans corrents d'espiritualisme popular i comprenent de seguida la valor i eficàcia no solament artístiques, sinó també morals i patriòtiques d'aquests grans aplecs, que amb la cançó poderosa retornen la fe i l'estimació en els cors i fan reviure en les ànimes els grans anhels i les virtuts essencials de la raça, volgué contribuir a la iniciativa de la Germanor dels Orfeons de Catalunya, subventionant anualment, per mitjà d'un concurs, el millor aplec d'orfeons que s'organitzi.

El que tingué lloc darrerament a Figueres és el tercer dels que fins ara ha vingut celebrant la Germanor i prengueren part en el mateix els orfeons: Joventut, de Sarrià de Ter; Secció Orfeònica del Centre Moral, de Girona; Orfeó Ocellada, de Palamós; Orfeó Popular Olotí, i Orfeó Germanor Empordanesa, de Figueres, formant un conjunt choral de més de 500 cantaires.

L'aplec se celebrà d'una manera ben cordial i en mig del major entusiasme, contribuint la magnificència del dia, clar i assolellat, a la major esplendor i alegria d'aquesta festa tan exemplar i tan enardidora.

Amb carruatges i amb autos, formant llargues corrues, anaren arribant durant el matí els orfeons d'Olot, de Palamós i de Sarrià, gairebé a la mateixa hora que arribà el Consell Permanent, dignament representat pel mestre En Lluís Millet, director de l'Orfeó Català, i president de la Germanor,

i els mestres Pujol, mossèn Baldelló, mestre de capella de Sant Just, i Llongueras. Els esperaven a l'estació diverses representacions de Figueres, els mestres, Junta i orfeonistes de l'Orfeó Germanor Empordanesa, i el senyor alcalde, acompanyat de diversos regidors, el qual, en nom de la ciutat de Figueres, els donà la benvinguda.

Acte seguit es dirigí tothom al gran teatre El Jardí, on tingué lloc, sota la direcció del mestre Llobet, l'assaig de les composicions de conjunt que havien d'ésser cantades en el concert de la tarda. Tots els orfeons, magníficament preparats, s'identificaren ben aviat i formaren com un sol orfeó, vibrant i potent, obeint al braç i al pensament del mestre Llobet, que és, cal dir-ho, un dels bons mestres-directors d'orfeons actuals.

En acabar l'assaig s'organitzà la comitiva i tots els orfeons, acompanyats per una gran gentada, anaren a dedicar una salutació a la ciutat, cantant davant de les Cases Consistorials l'"Himne dels Orfeons de Catalunya", del mestre Millet, que fou rebut amb una llarga i formidable ovació per la multitud compacta que omplia la plaça.

Una comissió de cada un dels orfeons pujà a la sala de sessions de la Casa de la Ciutat.

El senyor alcalde, tenint al seu costat al mestre Millet i altres representants del Consell Permanent de la Germanor, donà la més coral benvinguda als orfeons que havien vingut tan gentilment a honorar la ciutat de Figueres, i enaltí en vibrants paraules l'obra del cant coral català, dient als cantaires que no deixessin mai de cantar, puix mentre les veus de la terra ressonessin dins dels pits, Catalunya fora viva i Catalunya tindria dret a les seves enyorades llibertats. Acabà oferint a tots la Casa de la Ciutat, dient-los que allà es trobaven a casa seva. Acte seguit féu ofrena a cada orfeó, en record de la bella festa que aleshores començava, d'una esplèndida i artística llaçada catalana que fou immediatament col·locada a la senyera de cada un dels orfeons. El mestre Millet clogué l'acte amb unes breus però molt belles paraules que palesaren el seu intens amor per Catalunya i per la magna obra dels orfeons.

Assistiren a l'acte, demés de l'alcalde i diversos regidors de la ciutat, el diputat provincial senyor Noguer i Comet, diverses personalitats de Figueres i el senyor Castells, en representació de l'Orfeó Eco de Catalunya, de Sant Andreu; Joan Tomàs i Carles Massó, en representació de l'Orfeó Mossèn Cinto, de Barcelona; i els senyors Carbonell i Moix en representació de l'Orfeó Renaixement, de Sans.

Enviaren entusiàstiques adhesions les entitats: Escola Choral, de Terrassa; Orfeó Nova Tàrraga, de Tàrraga; Orfeó Cerverí, de Cervera; Orfeó Cardoní, de Cardona; i Orfeó Català, de Barcelona.

Finit aquest acte preliminar, els cantaires s'escamparen joiosament per la ciutat i s'aplegaren a colles per a anar a dinar.

A la tarda tingué lloc un magnífic i interessant concert al grandios teatre de El Jardí, al qual hi acudí una molt nombrosa i molt selecta concurrència que evidenciava sortosament com, malgrat tantes i tantes atraccions que degraden i perverteixen al poble, aquest, no obstant, no deixa d'interessar-se per l'obra redemptora dels nostres orfeons i l'estima i l'encoratja.

Començà el concert la Secció Orfeònica del Centre Moral de Girona, dirigida pel seu mestre En Josep Baró, cantant amb molt d'ajust i excellent afinació "La verema", de R. de Lassus, i "L'aplec de l'ermita", original del propi director, composició molt fresca i d'un bell estil popular que hagué d'ésser repetida.

La característica d'aquest Orfeó, no molt nombrós, és la senzilla franquesa amb què canta.

Seguidament, tots el cinc orfeons reunits, sota la direcció del mestre En Martí Llobet, formant un conjunt verament nombrós, que omplia per complet el vast escenari, executaren les següents composicions:

"La mala nova" (homes), "Nit de vetlla" (noies), i "La noia d'Empordà" (tots). Cançons populars a l'unisson. "Els tres tambors", de Lambert; "Sant Josep i Sant Joan", de Pérez-Moya; "L'hereu Riera", de Cumellas i Ribó, i "La sardana de les monges", de Morera. El mestre Llobet demostrà conèixer bé les masses chorals i sabé dominar-les a la perfecció, aconseguint un conjunt força remarcable i fent dels cinc orfeons un sol orfeó cantant amb idèntic sentiment i amb idèntic anhel. Totes les composicions foren extraordinàriament aplaudides.

El mestre Millet, en mig d'aquell nombrós estol de cantaires, tots joves i tots arborats, llegí el vihrant i molt bell parlament que inserim íntegre en altre lloc d'aquesta mateixa REVISTA.

Una ovació formidable i unànime coronà el parlament del mestre Millet, el pare amorós de tots el cantaires de Catalunya.

D'arreu eixien aclamacions d'entusiasme fins que el mestre Millet, davant de tots aquells braus cantaires, dirigí magistralment "El cant de la Senyera" (Himne dels orfeons de Catalunya) que fou cantat amb una vida i amb una plenitud verament extraordinàries.

Els aplaudiments esclataren frenètics de bell nou, i així finí la primera part del concert en mig d'un entusiasme desbordant i corprenedor.

Després d'un breu descans començà la segona part del concert no menys interessant que la primera, tota vegada que es pogué apreciar en ella la tasca molt remarcable i meritíssima de cada un dels orfeons que havien acudit a l'aplec.

L'Orfeó Popular Olotí dirigit pel mestre mossèn Fèlix Farró, cantà

d'una manera exquisida la "Cançó de Nadal", de Romeu, que fou bisada, i "Montserrat", un xamós chor de Giró, que també fou molt aplaudit. Aquest orfeó cantà amb excel·lent afinació i matisà amb una gran delicadesa. Pot posar-se entre els més sobressortints de la nostra terra.

L'Orfeó Joventut, de Sarrià de Ter, de recent creació, dirigit pel mestre En Josep Baró, ens feu sentir "El mestre i la viudeta", de Pecanins, i "El Pardal", de Pérez-Moya, veient-se obligat a repetir aquesta darrera composició per la manera justa i escaient amb que la cantà.

Els cantaires de Sarrià de Ter canten amb frescor i amb vida, i, malgrat el timbre en certs moments deficient de les seves veus, donen sempre una bella impressió de unitat i d'espontaneïtat.

L'Orfeó Ocellada, de Palamós, sota la direcció del mestre En Josep Casanoves, cantà la difícil composició "Amor de fill", de Sancho Marraco, i "La sardana de la Pàtria", que fou llargament ovacionada i repetida entre entusiastes i enardidors aplaudiments.

Aquest orfeó canta amb convenciment i s'entrega amb tota l'ànima a les cançons, essent també un orfeó molt notable.

I acabà el concert l'Orfeó Germanor Empordanesa, de Figueres, que, sota la direcció del seu mestre En Martí Llobet, cantà d'una manera acabadíssima les cançons "La filadora", d'Alfonso, i la molt difícil "Don Joan i don Ramon", de Pedrell, essent ambdues cançons extraordinàriament aplaudides. Aquest orfeó de Figueres canta amb una afinació molt cuidada i amb un equilibri de les veus molt notable, obtenint sovint belles sonoritats. Es sense cap dubte un dels nostres bons orfeons que fa verament honor a Figueres i a Catalunya.

Cedint a la demanda del públic foren cantats "Els Segadors" que tothom escoltà a peu dret i amb entusiasme delirant, donant-se per acabada aquesta tan notable com formosíssima festa entre crits i aclamacions, i sortint tothom molt satisfet i molt ben impressionat.

Just finida la bella festa de germanor de tots els orfeons, acomiadant-se els uns dels altres amb recança, empengueren de bell nou la llarga ruta que els havia de conduir a llurs respectives poblacions. Els de Palamós anaren a dormir a Empúries amb el fi de visitar l'endemà les notables excavacions.

Els mestres Millet, Mn. Baldelló i Llongueras, acompanyats d'un bon nombre d'amics, anaren a visitar el monestir i l'abadia de Vilabertran. El zelós i intelligent senyor rector Mn. Artur Rovira, els mostrà la preciosa creu romànica que allí es guarda, que és, sense cap dubte, un dels nostres grans i més preats tresors, i els mostrà també la bella església i els claustres exquisits que, al clar de lluna i en aquella hora de quietut i calma, eren plens d'inexplicables suggestions i deixaven dins l'esperit dels visitants una emoció inesborrable de serenitat i de pau, d'elevació i de dolcesa.

Bé fa la Mancomunitat de Catalunya, cada dia més interessada en l'obra viva del poble, en fomentar aquests magnífics aplecs de germanor en què la cançó de la terra regna com a sobirana eixint dels cors arborats i penetrant viva i vigorosa en totes les ànimes, despertant-les a la vida alta d'amor i de cordialitat.

Benaurada germanor dels orfeons de Catalunya, tu ets un alt exemple a seguir i una brillant esperança per aquells dies lliures del nostre esdevenidor.

Per molts anys, braus i cordials cantaires de l'Empordà!

Per molts anys, nobles i ardits cantaires de Catalunya!

J. LL.

L'Orfeó «Déodat de Séverac», de Toulouse

TOULOUSE, la formosa capital del Llenguadoc, fogar constantment abraçat d'ideal artístic i patriòtic, ha fundat aquesta associació, la inauguració de la qual ha tingut lloc darrerament amb un gran concert que es celebrà a la Sala dels Jacobins en presència de més de dos mil oients.

A nosaltres, catalans i fervents de l'art coral del que n'hem fet un ideal, el més gran de la nostra vida, la nova ens ha omplert de joia i no pas sols pel fet d'haver-se escollit pel concert d'inauguració de la *Choral Déodat de Séverac* mantes composicions d'autors catalans, si que, oi més, per ésser aquesta fundació dels tolosencs un nou cas d'imperialisme artístic de Catalunya. L'Orfeó de Tolosa podem ben dir que és una extensió dels nostres chors mixtes, tant pels ideals com per sa composició; car fins ara l'ideal coral a França no era més que el Concurs on, sense altre objectiu que copsar un dels premis oferts, s'estudiava l'obra fixada pel comitè i alguna altra de llument mancada quasi sempre d'aquelles qualitats que informen l'obra verament artística. Ara això ja no és així, sortosament, havent per fi pogut veure, mercès a la fe d'uns quants entusiastes patriotes tolosencs que composen la Ligue Oc, com l'exemple de Catalunya i la llevar espargida anys enrera per Charles Bordes, el malaguanyat artista prou conegut a Barcelona, i a les campanyes de Marius Léger i Bernard Fournet, fundadors de la *Vieille Chanson*, així com d'altres no menys fervents apòstols de l'art coral tals com MM. Soulà i Saint Blaquet i el notable artista músic català En F. Fontbrenat, de Barcelona, la llevar fructificava esponerosament, amplificant-se a Tolosa definitivament, podem dir, l'acció, no per modesta menys valiosa, del *Chor Català*

de Perpinyà que fou el primer nucli que amb un caràcter marcadament regionalista començà a actuar enllà dels Pirineus.

I aquesta bella obra, com a la nostra terra, té també un caràcter marcadament nacionalista; també a Toulouse, com ja abans a Perpinyà, és informada per l'ideal patriòtic l'obra artística que aconsegueix la *Lliga d'Oc*. Aquest sentit patriòtic, potser encara no ben conscient en tots els components de la *Choral Déodat de Séverac*, té, no obstant, una alta significació en el cas que esmentem i és l'haver nascut la idea de la *Choral* de Toulouse d'un bell exemple: la producció del fort compositor llenguadocià, Déodat de Séverac. L'autor de *Cerdana*, de l'exquisit *Recó de cementiri en primavera* i del drama líric *El cor del molí* i d'altres tantes belles obres, allunyat del París decadent i preciosista, vivia de cara a la mar i a la muntanya, la puresa dels quals fou per ell — com per tants altres artistes, l'obra dels quals ha estat verament definitiva — una revelació, un camí pel qual la seva natura creadora tingué manera d'expandir-se lliure en absolut de les fórmules de l'època i dels turments decadentistes que a tantes disbauxes pseudo-estètiques ens han conduït. L'exemple, doncs, de la puresa i veritat de l'obra de Séverac, ha fet nèixer, com deiem, la institució ja plena de gensor i de promeses de la *Choral* de Toulouse. Així ens ho confessa el mateix president de la societat M. E. Beluel, en parlar dels fundadors, en son discurs inaugural i de les tasques artístiques de la *Choral Déodat de Séverac*: "és l'esperit de Déodat de Séverac qui l'anima i ço que ell féu en son vilatge de Sant Fèlix, és el què volen fer també ells a Toulouse". I afegeix més endavant, tot parlant de l'exemple del mateix músic: "L'autor de *Cerdana*, la inspiració del qual tenia la saba en el terror llenguadocià i català, creia que el compositor no pot crear més que escoltant amb orella sagaç el cant inefable que murmuren les planes i les muntanyes, els boscos i les ribes, el cel, l'aire, la natura tota, en un mot."

"I com l'home entén millor la veu de sa terra de la qual és producte, és per això que l'artista creador ha d'impregnar-se en son propi país dels ritmes i les formes melòdiques i sonores"

Veu's aquí resumit l'ideal que anima la *Societat Choral Déodat de Séverac* de Toulouse. Ell, indubtablement, és fermança de triomf; ell és la nova guspira que té d'abrandar el foc patriòtic en els cors dels nostres germans del Rosselló que, igualment que nosaltres catalans, han empunyat la millor arma, el cant, per a despertar als adormits i conquerir la llibertat.

I. FOLCH I TORRES

Homenatge al Mestre Morera, a Sant Martí

El diumenge dia 31 d'abril tingué lloc en l'antiga societat *Foment Martí* nec una sèrie d'actes en homenatge del popular autor de la *Sardana de les monges* que constituïren una diada de glòria per l'insigne músic català i un motiu de vera satisfacció per l'entitat organitzadora.

Al matí la cobla "La Principal", de Perelada, executà un seguit de sardanes del Mestre que foren celebradíssimes. A les dues de la tarda es celebrà el dinar que la secció coral dedicava a l'autor homenatjat. Distingides personalitats feren costat a En Morera, regnant durant tot l'àpat la més franca cordialitat i alegria. A l'hora del brindis, el president de la secció coral del *Foment* oferí, amb senzilles i eloqüents paraules el banquet; així mateix feren ús de la paraula N'Ignasi Iglesias, N'Agustí Escolà, en representació de l'Ajuntament, N'Enric Gaya, director de la Secció Coral del *Foment*: elogiant tots la tasca meritòria que el mestre català porta a cap i que tant contribueix en fer més depurat el gust artístic de les masses. El mestre Morera s'aixecà per a regradar les paraules laudatòries de tots i l'acte afectuós de la Secció Coral als qui recomanà perseverància en la tasca que realitzen amb tanta glòria i encert. Les paraules del mestre foren aplaudides llargament, dirigint-se totseguit els comensals al Teatre del *Foment* on s'estava celebrant el Concert-festival compost exclusivament d'obres de l'autor homenatjat.

Hi prengueren part, a més de la cobla *La Principal*, de Perelada, la secció coral del *Foment* que dirigeix el mestre Emili Gaya, els quals cantaren amb afacció i justesa, *L'arbre sagrat*, *Els tres tambors*, *L'himne de l'arbre fruïter* i *Crit de Pàtria*, essent totes aquestes composicions rebudes amb grans mostres d'entusiasme.

L'Orfeó Gracienc també portà el seu valios concurs a aquesta festa, executant, sota l'acurada direcció del mestre Balcells, *La sardana de les monges*, *La nina encantada*, *Empordà i Rosselló*, *Remordiment*, *La sardana gran* i *La nit de l'amor*, pels dos chors i la cobla, essent tan gran l'entusiasme que produí en l'auditori que el seu autor es vegé obligat a dirigir la repetició. Finalment es cantaren *Les neus que es fonen*, *Les fulles seques*, *Estiuença*, *La sardana de la Pàtria*, *La Marsellesa* i *Els Segadors*.

Tant la secció coral del *Foment* com l'Orfeó Gracienc i *La Principal*, de Perelada, foren extraordinàriament aplaudits, tenint de repetir algunes obres davant l'insistència de l'auditori, que no es cansava de demanar-les. També fou fortament ovacionat el mestre Morera en finalitzar, rebent de part de l'entitat organitzadora una placa d'argent amb una endressa recordant tant faust aconeteixement.

En donar la més franca enhorabona al mestre Morera, la REVISTA MUSICAL CATALANA s'adhereix sincera i afectuosament a l'homenatge.

El Mestre Jaques-Dalcroze a Barcelona

Secundant les iniciatives de l'Institut Català de Rítmica i Plàstica, l'excel·lentíssim Ajuntament d'aquesta Ciutat, per mitjà de la seva Comissió de Cultura, i la Mancomunitat de Catalunya, pel del seu Consell de Pedagogia, acordaren invitar al il·lustre mestre i eminent pedagog suís el Dr. E. Jaques-Dalcroze, qui amb el seu mètode d'educació musical i rítmica s'ha guanyat ben merescudament un renom universal, per a que vingués a nostra ciutat a fer-nos conèixer personalment la seva obra i a exposar les seves idees generals sobre la influència de la música en la formació de les noves generacions.

El mestre Jaques-Dalcroze, acceptant ben de grat tant honroses invitacions, arribà a Barcelona, acompanyat de quatre distingides deixebles del seu Institut de Ginebra, el dilluns 17 d'abril prop passat i donà dues conferències pels Estudis Normals de la Mancomunitat de Catalunya, en una de les aules de Universitat Industrial, els dies 18 i 19, sobre el tema "Un nou mètode d'educació psíquico-física pel i per al ritme" desenrotllant els següents punts: Harmonització de les facultats motrius i psíquiques; Desenrotllament de les facultats imaginatives, de la voluntat, del sentit de l'equilibri i dels contrastos; Educació dels centres nerviosos i dels poders d'inhibició i de realització ràpida: Relacions de la rítmica amb la mètrica.

El públic que assistí a aquestes dues conferències, altament interessants, fou nombrós veient-se reunides al entorn del fecond compositor i eminent pedagog, les figures més selectes i representatives del nostre art, de la nostra ciència i de la nostra intel·lectualitat.

N'Alexandre Galí féu, el primer dia, en breus i atinades paraules, la presentació del mestre Jaques-Dalcroze, el nom del qual ha devingut ja popular a Catalunya, i de seguida el mestre, amb paraula fàcil i amb aquella la seva manera de dir senzilla i franca, però extraordinàriament plena de inrevelades i belles suggestions, començà a exposar, a grans ratlles, el seu mètode d'educació.

Més que a convèncer amb paraules tendí el mestre Jaques-Dalcroze, en totes les seves conferències, a convèncer amb fets i a aquest fi multiplicà els exemples i les demostracions que realitzaren meravellosament les seves gentils deixebles senyorettes Anna Wiskeman, Yo de Mangiady, Jeanne de Lanux i Vera Dideleux, que uneixen a la seva gràcia fina i exquisida un talent verament superior i remarcable.

La sessió oferí un real i vivíssim interès ço que motivà encara un augment de concurrència a la segona sessió, la que resultà, si així pot dir-se,

tant o més notable que la primera. Els punts capdals i fonamentals del seu mètode admirable foren exposats, si bé suscintament i sintèticament, de faiso, però, ben clara i ben precisa.

Ço que evidentment entrà pels ulls de tots el concurrents fou la noble puresa, la precisió rítmica i la emocionant harmonia de moviments que obté el mestre Jaques-Dalcroze amb els seus exercicis. És preciosíssim, únic i corprenedor. No obstant, cal dir-ho, pocs foren els qui copçaren plenament tot l'alcans formidable que en la educació moderna tenen les sanes i renovadores teories i disciplines d'aquest genial pedagog dels nostres temps.

La gran demostració al Palau de la Música Catalana, organitzada per l'Institut Català de Rítmica i Plàstica tingué lloc el divendres 21 d'abril, nit. La immensa sala d'audicions del Palau es vegé completament plena d'un públic força selecte (presidit per l'Excm. Ajuntament i la Mancomunitat de Catalunya) àvid de conèixer i apreciar la tasca personalíssima del mestre Jaques-Dalcroze.

Obrí la sessió el mestre Llongueras, director de l'Institut Català de Rítmica i Plàstica, amb les següents paraules que creiem interessant reproduir ara aquí íntegrament:

"Senyores, Senyors:

Amb la vinguda del nostre mestre eminent, Jaques-Dalcroze, entre nosaltres l'Institut Català de Rítmica i Plàstica podem dir ha assolit la primera fita definitiva del seu llarg camí a seguir.

Vàreig tenir la sort immensa de conèixer al mestre insigne en aquells dies, ja ben llunyans, en que a la manera d'un il·luminat ell lluitava infadigable per a donar forma a les idees nobles i generoses, a les idees vives i fecundes que en el seu sí s'agitaven.

L'home i l'obra per ell iniciada foren de seguida per mi tota una revelació. Jo no sabia pas ara dir com ni per què vàreig sentir-me tot d'una lligat amb l'home i amb l'obra. És amb la seva exemplaritat de treball i amb l'optimisme irradiador que ell mateix m'encomenava que jo he anat, poc a poc, escampant un dia i altre entre vosaltres, potser amb més bona voluntat que encert, les seves idees i les seves teories cada vegada més concretes i més plenes de revelació.

Avui la meua joia es sense límits perquè ja no sóc jo, el darrer dels seus deixebles, el qui ve a parlar-vos i el qui ve a exposar-vos l'obra, sinó el mestre mateix amb tot el seu poder vivificant i amb tota l'auriola d'un triomf definitiu i d'una completa plenitud.

Altra cosa no sabia dir-vos més que: escolteu i contempleu! Jo ja sé que si així ho féu, atentament i sens prejudicis, us sentireu remoguts i emportats de seguida per aquest gran educador que honora avui la ciutat nostra: per aquest generós optimista que ens retorna al ritme perdut del

viure i per aquest home d'intel·ligència clara i penetrant, d'ànima senzilla i de cor arborat que ve a omplenar-vos els sentits de bellesa sublim i de transcendental harmonia.

D'ençà d'avui jo tinc la sensació forta de què ja no faig tant sol el camí. Jo estic segur de què l'obra reveladora i forta de Jaques-Dalcroze és ja l'obra de tots vosaltres.

Més que mai cal, en aquests moments desoladors, que aprenguem de fer-nos solidaris els uns de les obres dels altres. La humanitat necessita exemples vius de cordialitat sincera i de franca i pròdiga col·laboració. Als educadors i als artistes ens pertany de ple aquesta elevada missió. Jaques-Dalcroze, jo ho sé bé, és un home que s'ha donat a la humanitat nova. Ell sofreix i lluita per una humanitat millor. Ell vol que'ls homes aprenguin de conèixer's fonament i de retrovar-se. Catalunya té també uns ideals semblants. Molt serà que no sapiguem coincidir i avançar tots plegats, ben cordialment, per un mateix camí.

Cher maître: Jamais je ne saurais assez vous remercier l'honneur que vous nous faites aujourd'hui.

Deux grandes joies éclatent en ces moments dans mon âme. La joie d'avoir pu vous montrer, a vous, homme de passion, notre pays cathalan avec tout le feu ardent de ses idéaux et avec toute la joie vive en son avenir de délivrance et la joie d'avoir pu montrer a mon pays (presque inédite encore) baignée par les eaux latines, votre oeuvre vibrante en vous même, pleine de clarté, pleine de bonté et pleine de revelations."

En aquesta demostració, que resultà força complerta, foren executats, amb justesa i precisió admirables, diferents exercicis d'inhibició i de voluntat espontània, de divisió de temps, de moviments dissociats, d'accentuacions i matisos, de solfeig i improvisació al piano, de frasseig i matis musical i plàstic, acabant amb algunes realitzacions plàstiques d'exemples musicals que produïren una fonda emoció de bellesa pura i definitiva. Incontestablement els procediments dalcrozians són tots ells d'una gran valor educativa. Quina admirable disciplina de la voluntat! Quina manera tant lògica d'afinar i avisar i equilibrar i subtilitzar tot l'organisme!... Prengueren també part en aquesta demostració un grup de senyoretes de l'Institut Català de Rítmica i Plàstica.

El mestre Jaques-Dalcroze i les seves inoblidables deixebles reberen entusiastes i nombroses felicitacions per la seva tasca educativa i artística, verament digne dels majors elogis.

El dissabte 22 d'abril tingué lloc en l'Escola Baixeras, organitzada per

la Comissió de Cultura de l'Excm. Ajuntament, la darrera de les conferències del mestre Jaques-Dalcroze. El tema d'aquesta conferència fou "L'educació musical a les escoles" i el mestre Dalcroze dins aquest tema tant vast digué coses molt lluminoses i ben orientadores. Sentim no disposar de més espai per a extractar amb detall la notabilíssima i sana peroració del gran educador. El públic, que omplenava per complert el local, escoltà amb religiosa i profunda atenció a l'orador i li tributà, en acabar, una entusiasta i ben efusiva ovació.

L'ORFEÓ CATALÀ, el dijous 20 a la nit, obsequià amb una sessió íntima (que en altre lloc ja ressenyem) a l'eminent mestre Jaques-Dalcroze.

El diumenge 23 d'abril, diada de Sant Jordi, fou ofert un dinar d'honor al mestre Jaques-Dalcroze i les seves distingides deixebles. Tingué lloc aquest al Magestic Hotel Anglaterra, assistint-hi en representació de l'Ajuntament el senyor Martí Esteve, de la Comissió de Cultura, i en nom de la Mancomunitat el senyor Alexandre Galí, del Consell de Pedagogia. A la tarda l'Institut Català de Rítmica i Plàstica oferí al mestre Jaques-Dalcroze una audició extraordinària de *Cançons i jocs d'infants* que tingué lloc al Palau de la Música Catalana amb el següent programa: *Ronda del faldellí, Germà i germana, Ronda dels bons follets de la muntanya, El joc del pim, pam, pum, El joc del circ i Marxa de les banderes*, de Jaques-Dalcroze en la primera part, i en la segona: *Quan jo m'en poso la cotilleta, Els soldats venen de França, Au, anem cap a la fira, Són deu noies per casar, El dormilega i Les figures del pessebre*, del mestre Llongueras.

Després de la *Marxa de les banderes* fou tributada al mestre Jaques-Dalcroze, el genial creador d'aquesta forma, viva i popular, d'art simple i joíós que tant gentilment enriqueix i vivifica l'esperit de les novelles generacions, una molt carinyosa i entusiasta i unànim ovació. El mestre Jaques-Dalcroze restà encisat de la bella manera com canten i expressen les cançons els infants de Catalunya i digué que enlloc on canten les seves cançons les havia vistes interpretar amb la vida i la justesa que ho fan els deixebles del mestre Llongueras.

El mestre Jaques-Dalcroze en sa curta estada a Barcelona tingué ocasió de conèixer la sardana i els nostres ballets catalans, visità les nostres moderns escoles i institucions culturals, pogué sentir l'ORFEÓ CATALÀ, vegé l'obra admirable que amb els cecs es realitza a les escoles municipals de Vilajoana i s'en tornà a Ginebra enamorat de Catalunya i dels catalans. Enlloc del món, digué, hi ha avui dia una joventut tan activa i intel·ligent que realitzi una obra de conjunt tant vasta i forta com a Barcelona. Jo us prometo — ens digué — que arreu on vagi jo parlaré de vosaltres i de les vostres admirables activitats i de les vostres justes aspiracions.

Efectivament, ens escriu un amic de Milà que en les darreres sessions

que donà el mestre Jaques-Dalcroze en aquella ciutat italiana feu un calorós elogi de Barcelona.

Esperem que no serà aquesta la darrera vegada que la nostra ciutat tindrà l'honor altíssim d'hostatjar a tant eminent com bondadós mestre i fem vots per a que la seva obra admirable sia cada vegada més apreciada i encoratjada entre nosaltres.

CH.

Des de Roma

ocs són els acontereiments musicals que després de l'obertura dels grans teatres s'han produït fins avui durant la temporada actual.

A Roma, passades les magnífiques audicions dels *Mestres cantaires*, semblà com si aquella meravellosa visió d'art, ho hagués eclipsat tot. En el Constanzi es representà *Falstaff*, l'obra excelsa, la última, del gran Verdi, la qual amb *El barber de Sevilla* són com l'Alfa i Omega de l'òpera còmica italiana. Mes aquesta vegada, fos per la influència de l'esmentada producció wagneriana que deixà un sabor tan penetrant, o per la execució bon xic deficient, no tingué pas l'èxit d'altres temps. Poc més o menys el mateix està passant en els demés teatres; i fins a la Scala, després de *Parsifal*, sembla que les obres dels mestres italians, malgrat la poderosa concertació i direcció de l'Artur Toscanini, si no són donades amb grans artistes de facultats excepcionals, no tenen pas la virtut, com en altres temps, de provocar l'entusiasme de les multituds.

Un vell abonat a l'òpera, que no admet encara més obres que les d'estil italià, enemic feroç de Wagner, em confessava, sens adonar-se'n, la força renovadora del gust musical que ha exercit el mestre de Bayreuth, quan deia: "Què és estrany! no m'agrada pas lo wagnerià; mes, després d'haver-lo tastat, tampoc em plauen Bellini, Donizetti i gairebé ni Verdi, per semblar-me ara d'arquitectura massa mesquina."

Les novetats fins avui han estat el *Piccolo Marat*, on, a dita dels majors crítics, malgrat les bel·leses que conté, s'hi manifesten signes evidents de la decadència d'en Mascagni, el mestre italià d'aquests temps que ha tingut més talent teatral, mes, desviat del seu primer camí i mancat d'equilibri després dels èxits populars de la *Cavalleria Rusticana*.

També s'ha tornat a donar el famós *Tríptic* d'en Puccini: tres actes amb tres quadros diferents sense que hi hagi entre ells cap relació.

La música és agradable, fàcil, segons l'estil puccinià; pero ni el *Piccolo Marat* ni el *Tríptic* han portat un sol bri de glòria a l'art italià.

En el mateix Constanzi, en Zandonai ha presentat finalment la seva tan esperada òpera, *Romeo e Giuletta*.

Prou volia tothom, que en aqueixa obra es revelés el geni continuador de les tradicions, mes la seva formidable tècnica no ha pas bastat per guanyar-se la corona dels immortals.

L'inspiració no es compra ni es ven; qui no la tingui, construirà sobre fals, tot serà mecanisme secundari. A més, En Zandonai se li observa que la seva música rares vegades descriu amb fidelitat les situacions dramàtiques. No sembla, per lo tant, que sigui per aquí que es pugui esperar el dessitjat Messies musical italià.

Havem tingut també tres representacions del *Cavaller de la rosa* d'En Ricard Strauss i si la primera execució, allà per l'any 1911, a Roma i Milà, no fou prou del gust del públic, per raó de l'assumpte massa grotesc, ornat amb una sèrie de temes a l'estil de waltzers vienesos, aquesta vegada, havent alleugerit un xic l'obra d'aital bagatge, aquesta aparegué a l'oït del públic com a cosa meravellosa, i en algun quadro, el *terzetto* de l'últim acte especialment, es féu a l'Strauss una immensa ovació.

Totes les filigranes que semblen quasi un miracle d'instrumentació, de tècnica magistral, d'acoblaments nous, foren aquesta vegada ben compresos pel públic romà.

Augusteum. — Els concerts simfònics es van succeïnt segons l'ordre establert en els programes. Una sola modificació, però, cal deplorar: l'haver hagut de posar una creu en el nom il·lustre del gran Nikisch, mort fa dos mesos.

Bona part de les audicions foren dirigides pel mestre Molinari, ànima prodigiosa d'artista organitzador: per sa iniciativa s'ha commemorat a Luigi Mancinelli, inoblidable director també mort des de poc. Fou donat el magne *Poema d'Isaies*; després del *Frate Sole*, la *Berceuse*, la *Danza Bergamasca* i l'obertura de l'òpera *Cleopatra*.

El triomf fou immens, i els 120 professors instrumentistes, els millors d'Itàlia, executaren amb veritable veneració les esmentades obres, com a tribut al que tantes vegades els havia portat al triomf.

Ha dirigit encara, entre altres, en Franz Reiner, i donaren audicions de piano i violí Miccio Horszowski, Remy i Flesch, qual treball magnífic no puc descriure per falta d'espai.

Mereix especial esment el primer concert donat per Bruno Walter, que tan bons records deixà ara fa onze anys a l'*Augusteum*. Aqueixa volta no fou tan afortunat: la interpretació donada a la *Setena simfonia* de Beethoven no s'ajusta pas als cànons de l'alta crítica romana en lo que es refereix a la primera part; mes en la resta de l'obra, fou un gegant per la fogositat irresistible; ningú recorda res de comparable, ni menys amb en Toscanini.

La segona part del Concert, acabà com el Rosari de l'Aurora. En Walter és un enamorat, un gran admirador de l'Arnold Schönberg, músic futurista, el Lenín de l'art musical, quals tendències innovadores es van estenent per tot, si bé el seu sistema sembla com una barca sense timó, que no se sap on anirà a parar.

L'obra que s'ha oït ha sigut el poema *Nit transfigurada* per a instruments de corda únicament, en la qual exposa l'autor la seva tècnica, amb gran riquesa de timbres i de poesia.

Mes el públic en general, com ja ho demostrà al mateix Schönberg, en el concert que donà amb el seu quartet de Budapest a la Sala de Santa Cecília, li palesà de bell nou no estar pas conforme amb aitals procediments. A mitat del poema gairebé tothom es posà tan nerviós que alguns semblaven energúmenes, cridant i xiulant amb les claus, fent remor eixordadora amb els peus, dient a n'en Walter: *Basta! Basta, maestro!* Mes ell, impertèrrit i ple de respecte per l'autor, arribà fins a la fi. Un grup de futuristes, entre ells En Marinetti i en Casella, manifestaven el seu entusiasme, també en forma descomposta, per contrarrestar les manifestacions desagradables dels que protestaven. Al primer rengle de butaques, un dels que aplaudia amb més convenciment era l'abate Lorenzo Perosi...

De com a Itàlia es protegeixen les arts en donarà idea lo que fa el ministre d'Instrucció. Ha obert un concurs per premiar amb seixanta mil lires cada una, les dues òperes noves d'autors italians que hagin estat representades amb més èxit durant l'any.

El Jurat és format pels mestres Mascagni, Cilea, Puccini, Molinari i el crític Nicola d'Atri.

Les òperes han d'ésser presentades pels empresaris.

VICE-VIÑAS

Febrer de 1922.

Festa de la Música Catalana

CONCURS IXè. — VEREDICTE

- I. *Premi de 500 pessetes*, que s'adjudicarà a la millor i més important composició per a chor mixte. Lletra a lliure elecció.

Adjudicat a la "*Pregaria*", tercera part del núm. 54, "Himne de la Ciutat de Déu". Lema: *Lætatus sum in iis quæ dicta sunt mihi in domum Domini ibimus.*

- II. *Premi de 250 pessetes*, que s'adjudicarà a la millor composició per a chor a veus d'home inspirada en lletra d'esperit catalanesc.

Adjudicat al núm. 5, *Missatge*. Lema: *Enyorament.*

- III. *Premi de 200 pessetes*, ofert per l'Excm. Sr. Bisbe de Barcelona, Dr. Ramon Guillamet, al millor recull compost almenys de sis motets sobre text llatí al Santíssim, a dues veus de noi amb acompanyament d'orgue o harmònim, de fàcil execució.

Adjudicat al núm. 63, *Sis motets al Santíssim*. Lema: *Alabat sia el Santíssim*.

- IV. *Premi de 1,000 pessetes*, ofert per l'Excm. Sr. N'Eusebi Bertrand i Serra, president de l'Orquestra Simfònica de Barcelona, a la millor obra per a gran orquestra (simfonia, suite o poema simfònic basat en una llegenda catalana).

No s'adjudica.

Menció honorífica al núm. 84, *L'Hereu Riera*. Poemet simfònic popular. Lema: *Catalanenca*.

- V. *Premi de 500 pessetes*, instituït a la memòria de Na Maria M. Mata de Bertrand (a. c. s.), que s'adjudicarà a la composició per a piano sol, en estil de *Balada*, que millor tradueixi el sentiment de l'elegia *Lucie*, d'Alfred de Musset.

No s'adjudica.

- VI. *Premi de 2,000 pessetes*, ofert pel Reial Círcol Artístic de Barcelona, a la millor obra per a instrument solista amb acompanyament d'orquestra (Concert, Fantasia o Variacions simfòniques) de caràcter catalanesc.

Desert.

- VII. *Premi de 500 pessetes*, ofert per l'Associació de la Salutació Sabatina de Nostra Senyora de la Mercè, a les dues millors *Salve Regina* per a cor a tres veus mixtes amb acompanyament d'orgue. En cas que cada una de les obres premiades siguin d'autor diferent, es partirà el premi. Adjudicat en dugues meitats de 250 pessetes cada una a la *Salve festiva* del núm. 29. Lema: *Candida sicut nix in Líbano*, i a la primera *Salve Regina* del núm. 67. Lema: *Ofrena a la Verge*.

- VIII. *Premi de 2,000 pessetes*, ofert per la Banda Municipal de Barcelona, a la millor i més important *Suite* en tres o quatre parts, per a gran banda, descrivint la "Festa de Santa Cristina de Lloret". Els compositors podran utilitzar els temes característics d'aquesta festa tradicional.

Desert.

- IX. *Premi de 1,000 pessetes*, ofert per la Banda Municipal de Barcelona, a la millor col·lecció de *Marxes catalanes* (tres com a mínim) basades en temes populars catalans.

Si, a criteri del Jurat, cap col·lecció fos mereixedora del premi, podrà aquell seleccionar entre les marxes de major valor i caràcter d'entre diverses col·leccions i distribuir el premi per parts iguals.

No s'adjudica.

Accèssit de 150 pessetes al núm. 80, *La Pastoreta*. Lema: *De la deu popular*.

Accèssit de 150 pessetes a la Marxa núm. 1 del núm. 82, *De Montseny al Canigó*. (Característica). Lema: *Parodiant*.

Accèssit de 150 pessetes a Marxa núm. 3 del núm. 82, *Sant Magí* (Fúnebre). Lema: *Parodiant*.

Accèssit de 150 pessetes a la Marxa núm. 2 del núm. 83, *Violeta i Margaridoia*, Lema: *Pomell de flors boscanes*.

Accèssit de 150 pessetes a la Marxa núm. 3 del núm. 83, *Espigol i Blauets*. Lema: *Pomell de flors boscanes*.

Lema: *Pomell de flors boscanes*.

Les partitures premiades restaran de propietat de la *Banda Municipal de Barcelona*, que n'extreurà els materials per al seu ús i podrà executar-les sempre que la Direcció de la mateixa ho tingui per convenient, reservant-se'n l'exclusivitat per dos anys. Transcorreguts aquests, els autors podran publicar-les, fent constar, en lloc ben visible de la partitura, la condició de: "Premi de la *Banda Municipal de Barcelona* a la IX^a FESTA DE LA MÚSICA CATALANA".

- X. *Premi de 900 pessetes*, ofert per uns aimadors de les danses de nostra terra, al millor recull de glosses per a piano, pròpies per a ésser dansades, de cada una de les danses catalanes següents: *El Rossinyol* (ball pla), *Espunyolet* i *Galop de cortesia*.

No s'adjudica.

- XI. *Premi de 1.000 pessetes*, ofert per l'*Obra del Cançoner Popular de Catalunya*, que es dividirà en quatre fraccions de 250 pessetes cada una i s'adjudicaran als quatre millors reculls de tonades, amb els corresponents textos, de cançons populars catalanes inèdites o variants de les ja conegudes.

Adjudicades les quatre fraccions als següents reculls:

Núm. 13. *Nostres cançons*. Lema: *Els Segadors*.

" 22. *Recull de tonades populars*. Lema: *Sant Jordi*.

" 25. *Cançons de la Muntanya*. Lema: *Pastoret, ¿d'on vens?*

" 47. *Cançons populars catalanes*. Lema: *Jubilate Deo omnis terra*.

S'adjudiquen, ademés, els següents premis extraordinaris:

150 pessetes al núm. 23, *Cançoner del Nadal Català*. Lema: *Casa que pessebre fà, no li falta mai el pà*. (Popular).

150 pessetes al núm. 24. *Recull de cançons populars catalanes*. Lema: *El rei manava als seus païges*, etc.

150 pessetes al núm. 42. *Recull de cançons vilanovines*. Lema: *Qui canta sos mals espanta*.

150 pessetes al núm. 75. *Recull de cançons populars catalanes*. Lema: *Espigolant*.

100 pessetes al núm. 16. *Recull de tonades amb els corresponents textos de Cançons populars mallorquines*. Lema: *En Tomeu de Son Caliu*.

100 pessetes al núm. 31. *Cançoner de "la Gran"*. Lema: *Treballem esperant i esperancem treballant*.

100 pessetes al núm. 43. *Recull de cançons populars de la contrada del Vallès*. Lema: *Poble que canta no pot morir*.

50 pessetes al núm. 4. *Recull de cançons populars inèdites de les terres catalanes del Rosselló*. Lema: *Veus de la terra*.

50 pessetes al núm. 14. *Cançons populars catalanes*. Lema: *Un pastor*.

50 pessetes al núm. 21. *Arreplec de cançons populars inèdites*. Lema: *Els avis, o cantaven o resaven, etc.*

50 pessetes al núm. 49. *Col·lecció de cançons populars*. Lema: *De la muntanya*.

50 pessetes al núm. 76. *Cançons populars de la Torre de l'Espanyol*. Sense lema.

50 pessetes al núm. 77. *El Rossinyol del Camp de Tarragona*. Lema: *Patria, Fides, Amor*.

- XII. *Premi de 100 pessetes en obres de literatura catalana*, ofert per la *Lliga Regionalista de Barcelona*, a la millor col·lecció de melodies originals per a cant i piano.

No s'adjudica.

- XIII. *Premi de 250 pessetes*, ofert per l'*Associació de Música "da Camera"*, a la millor suite per a piano, violí i violoncel; es preferirà, en igualtat de bellesa i mèrit, aquella que dugui una empremta de catalanitat.

Desert.

- XIV. *Premi de 200 pessetes*, ofert per l'*Associació d'Amics de la Música*, a la millor composició per a quartet d'instruments d'arc.

Adjudicat al núm. 26. *Quartet per a instruments de corda*. Lema: *Mar i cel*.

- XV. *Premi de 500 pessetes*, ofert per l'ORFEÓ CATALÀ, a les quatre cançons populars catalanes més ben harmonitzades per a chor mixte. En cas que cada una de dites cançons sigui d'autor diferent, es partirà el premi per parts iguals.

Adjudicat al recull núm. 74. *Quatre cançons populars harmonitzades per a chor mixte*. 1. *El mariner*; 2. *El galant desdenyat*; 3. *La mal maridada*; 4. *La nina bella*. Lema: *D'ell mateix*.

Les obres no premiades es retornaran a llurs autors durant els tres mesos següents a la celebració de la FESTA DE LA MÚSICA CATALANA, mitjançant la presentació del lema i els sis primers compassos. Les que no es retirin durant dit terme, l'ORFEÓ es desentén del compromís de guardar-les.

KURT SCHINDLER, VICENTS M.^a DE GIBERT, JOAN B. LAMBERT, LLUÍS MILLET i FRANCESC PUJOL.

Barcelona, juny de 1922.

JOAQUIM CABOT, President de l'ORFEÓ CATALÀ. — PASQUAL BOADA, Secretari de l'ORFEÓ CATALÀ.

AUTORS PREMIATS

Fins al moment d'entrar en màquina el número present, s'han donat a conèixer els següents autors premiats en el IXè Concurs de la Festa de la Música catalana d'enguany:

R. P. Antoni Massana S. J., guanyador del premi al tema primer.

Antoni Pérez Moya, premis del tema II (chor d'homes), tema VIIè (Salve Regina) i tema XVè (quatre cançons populars armonitzades per a chor mixte).

Antoni Planàs, tema IIIè (collecció de motets al Santíssim).

Antoni Català, tema VIIè (Salve Regina).

Joaquim Zamacois, tema XIVè (quartet de corda).

Josep Sancho Marraco, Antoni Juncà i Cassià Casademont, tema IXè (Marxes catalanes per a banda).

Són autors de reculls de cançons populars (tema XIè) els següents: Joan Sala, Pvre., de Viladrau; Josep Baburés, Escolapi de Terrassa; Joan Tomàs; Joan Amades; Bartomeu Simó, de Mallorca; Josep M.ª Castellà, Pvre., de Reus; Josep Maiden i Auguet, Pvre., de Vilafranca; Lluís Canyellas, Pvre., de Sant Joan de les Abadesses; Mercè Fàbregas; Josep Potelles, Pvre., de Sallent; Carles Grandó, de Perpinyà; Francesc Montserrat i Palerm.

PREMIS MUSICALS**Concepció Rabell i Cibils**

Vda. Romaguera

Concurs 2.^{on} :: Any 1921
(SEGONA CONVOCATORIA)

L'ORFEÓ CATALÀ de Barcelona endreça als compositors catalans el present

CARTELL

Publicat en primera convocatòria en la mateixa data de 1921.

PREMI DE 6,000 PESSETES a la millor composició per a solistes vocals, chors i orquestra, o per a chors i orquestra solament, si l'assumpte escullit no permet l'empleu de solistes, en una o varies parts i d'una duració mínima total de quaranta minuts, sobre text català. Els compositors poden amb tota llibertat emprar qualsevol de les formes conegudes amb els noms d'oratori, cantata, poema, llegenda, etc., o qualsevol nova forma que la inspiració els suggereixi, essent indiferent també que el caràcter de l'obra sia religiós o profà, mentres no sia anti-religiós ni immoral. En igualtat de qualitats musicals, serà preferida l'obra de majors qualitats literàries. Acompanyarà a cada partitura una reducció per a veus i piano.

Per a donar idea de l'amplitud de criteri en què es basarà el present Concurs, esmentem a continuació algunes obres d'autors, formes i temes ben diversos i de totes èpoques, l'estudi de les quals podrà servir als compositors, no per a imitar-les servilment, sinó per a orientar-se i cercar formes noves dintre la immensa varietat que el genre permet.

BACH. Cantates religioses. Cantates profanes. Oratoris. — HAENDEL. Cantates i oratoris. (*El Mesies. Israel a Egipte. Judes Macabeu. Oda Ceciliàna*, etc). — HAYDN. *Les Estacions. La Creació*. — BEETHOVEN. *Crist en el Montolivet*. — SCHUMANN. *Faust* (escenes del poema de Goethe). *El pelegrinatge de la rosa. El paradís i la Peri*. — BERLIOZ. *La infància de Crist*. — CÉSAR FRANCK. *Les Béatitudes. Psyché*. — TINEL. *Franciscus. Godoleva*. — BRAHMS. *Un requiem alemany*. — ELGAR. *El somni de Gerontius. Els Apòstols*, etc., etc.

Els compositors que concorrin al present Concurs han d'ésser fills de terres de llengua catalana (Catalunya, Balears, València, Rosselló, etc.), o han de tenir, quant menys, *deu anys* de residència en alguna de les encontrades on es parla la llengua nostra. L'ORFEÓ CATALÀ podrà exigir dels autors premiats la documentació necessària per a justificar aquesta condició.

Les composicions no hauran d'ésser escrites de mà dels mateixos autors, sinó de copista, procurant en elles la major claretat.

En cas de publicar-se la composició mereixedora del premi del present concurs, serà obligatori estampar, en el lloc més escaient, que l'obra ha estat premiada en els *Concursos Concepció Rabell i Cíbils, Vda. Romaguera, divent-se així mateix precisar l'any corresponent*.

L'ORFEÓ CATALÀ es reserva el dret de publicar aquelles composicions premiades que bé li sembli, retenint del producte de la llur venda les despeses de publicació, i deixant a benefici dels autors els rendiments successius.

L'ORFEÓ CATALÀ es reserva el dret de fer executar, sempre que vulgui, les composicions premiades, els manuscrits de les quals passaran a formar part del seu Arxiu-Biblioteca i en cap cas podran sortir-ne. Si l'autor d'alguna de les obres premiades ne desitja còpia, l'ORFEÓ CATALÀ la farà treure, essent-ne la despesa a càrrec de l'autor.

La propietat de les obres premiades queda a favor de llurs autors.

Es potestatiu del Jurat el deixar d'adjudicar el premi, en tot o en part, per raó del magre valer de les obres presentades.

Les composicions, que hauran d'ésser rigurosament inèdites, s'enviaran a l'ORFEÓ CATALÀ (carrer Alt de Sant Pere, 13) a nom de Joan Salvat, Secretari dels Concursos Concepció Rabell i Cíbils, Vda. Romaguera, i cada una d'elles portarà un lema.

TERME D'ADMISSIÓ: *Fins per tot el dia 31 de desembre de 1923.*

El veredict del Jurat es farà públic el dia 8 de maig de 1924.

Per a conèixer els autors premiats quan es publiqui el veredict del Jurat, aquest demanarà l'enviu d'uns quants compassos de la composició premiada, acompanyats del nom i residència del guanyador del premi. Els autors premiats seran degudament convocats a recullir els premis en una data compresa dintre dels tres mesos següents a la publicació del veredict. Els compositors que, en circumstàncies normals i havent estat convocats per tres vegades no es presentin a recullir els premis dintre els tres mesos senyalats, s'entendrà que renuncien als drets llurs.

Les obres no premiades es retornaran a llurs autors durant els tres mesos següents a la publicació del veredict, mitjançant la presentació del lema i els sis primers compassos. Les que no es retirin durant dit terme, l'ORFEÓ CATALÀ es desentén del compromís de guardar-les.

El Jurat del present Concurs serà el mateix que actuarà per al Concurs quart dels Premis musicals Eusebi Patxot i Llagustera.

Barcelona 8 de maig de 1922.

JOAQUIM CABOT,
President de l'ORFEÓ CATALÀ.

PASQUAL BOADA,
Secretari de l'ORFEÓ CATALÀ.

«Cançoner Popular de Catalunya»

CONCURS — ANY 1922

L'ORFEÓ CATALÀ, amb el fi d'intensificar l'aplega de materials per a l'Obra del CANÇONER POPULAR DE CATALUNYA, a tots els amadors de la cançó popular de terres de llengua catalana (Catalunya, Balears, València, Rosselló) adreça la present convocatòria de concurs que es regirà pel següent:

CARTELL

PREMIS

Premi de 1,000 pessetes al recull de cançons populars catalanes, inèdites i no premiades en cap altre concurs, o variants de les ja conegudes, que per sa importància en qualitat i quantitat en sia mereixedor a judici del Jurat.

Dos premis de 500 pessetes cada un als reculls que segueixin en importància al guanyador del premi anterior.

Premi de 500 pessetes al recull de ballets, danses i comparses populars catalanes, inèdites i no premiades en cap altre concurs, que per sa importància en qualitat i quantitat en sia mereixedor a judici del Jurat.

Premi de 250 pessetes al recull més abundós i important de cants i cantarelles d'infants i jocs infantils amb tonada, inèdits i no premiats en cap altre concurs, o variants dels ja coneguts.

Premi de 250 pessetes al recull més abundós i important de toques i crides típiques i tota mena de música popular que no sien cançons, danses o ballets i sien inèdites i no premiades en cap altre concurs, o variants de les ja conegudes.

1,000 pessetes a distribuir en accèssits entre els reculls de tota mena que, no havent estat premiats, mereixin distinció a judici del Jurat.

BASES

1.ª D'acord amb les "Normes generals per a la recollida de cançons i tota mena de música popular" que acompanyen aquest Cartell, i a fi que els reculls que es presentin a concurs reuneixin les condicions necessàries, convé que totes les peces de cada recull vagin acompanyades de les dades que a continuació s'especifiquen, les quals hauran de consignar-se fidelment i verídica, omitint-se sols en els casos de dubte o desconeixement i fent-ho constar d'una manera explícita.

El bon acompliment d'aquesta condició serà estimat pel Jurat com a qualitat avaladora dels treballs.

El següent qüestionari a què es refereix la present base ha estat aportat a l'Obra del CANÇONER POPULAR DE CATALUNYA per l'"Arxiu d'Etnografia i Folklore de Catalunya."

I. Localitat i comarca de la recollecció.

II. Data en què s'ha fet.

III. Cantaire, recitador o executant (noms, edat, condició social, llocs de naixement i de residència actual, etc.).

IV. De qui i lloc on va aprendre la cançó o tonada.

V. Altres dades (origen de la cançó o tonada; diades en què es canta o s'executa; gestes, feines o festivitats que commemora o acompanya; instruments que s'usen, etc.).

2.ª Ens els reculls de ballets i danses serà condició indispensable, en les avui encara vivents, descriure tècnicament els moviments i evolucions, acompanyant-ne els corresponents gràfics.

3.ª Els reculls hauran de portar un lema i ésser enviats a l'ORFEÓ CATALÀ (Carer Alt de St. Pere, número 13) a nom de Joan Puntí, Prev., Secretari de l'Obra del CANÇONER POPULAR DE CATALUNYA. *Terme d'admissió*: Per tot el dia 31 de desembre de 1922.

4.ª Per tal de conèixer els autors premiats quan es publiqui el Veredict, aquests hauran d'enviar còpia del fragment que es demani del recull, acompanyada de llur nom i residència.

5.ª Els reculls premiats o distingits amb accèssit quedaran de propietat de l'Obra del CANÇONER POPULAR DE CATALUNYA, al qual seran incorporats en tot o en part i en la disposició i forma que convingui a l'esmentada Obra. Les peces de cada recull portaran dins el CANÇONER el nom de llur col·lector.

6.ª Els premis i accèssits podran recollir-se de mans del senyor Tresorer de l'ORFEÓ CATALÀ dintre del mes següent a la publicació del Veredict. En el cas

d'ésser dos els autors d'un recull distingit, el premi o accèssit els serà entregat col·lectivament.

7.ª Els reculls no premiats seran retornats a llurs autors dintre el mes següent a la publicació del Veredict, mitjançant presentació del lema i la primera peça del recull.

El Jurat estarà format per representants de les entitats: "Centre Excursionista de Catalunya", "Institut d'Estudis Catalans", "Arxiu d'Etnografia i Folklore de Catalunya" i de l'Obra del CANÇONER POPULAR DE CATALUNYA.

Barcelona, 1 de juny de 1922.

Joaquim Cabot, President de l'ORFEÓ CATALÀ. — Pascual Boada, Secretari.

NORMES GENERALS PER A LA RECOLLIDA DE CANÇONS I DE TOTA MENA DE MUSICA POPULAR

Per tal de no rompre la unitat espiritual i la integritat de la cançó popular, es recomana la col·laboració íntima entre dos recercadors encarregats de recollir *simultàniament* l'un la lletra i l'altre la tonada.

Sempre que sia possible, cal copiar la cançó *sencerament*, això és, que en recollir-ne la tonada en sia ensems copiada tota la lletra i viceversa. Per la mateixa raó és interessantíssim de recollir totes les variants que se'n trobin, tant de la melodia com del text, per mínimes que sien i per poca importància que aparentment ofereixin. En la còpia del text de les variants no caldrà escriure sinó els versos diferents, indicant la correspondència dels mateixos amb els de la cançó-patró per mitjà de números. En quant a les melodies de les variants, han de copiar-se senceres. En el cas de trobar-se només la tonada o la lletra d'una cançó, caldrà també recollir-la i transmetre-la.

Com és natural, en recollir una cançó, ha d'ésser copiada *fidelment*, tant en la lletra com en la melodia, presentant-la tal com el poble la diu i canta, amb les seves possibles imperfeccions i tot; de tal manera que mai, per cap raó ni conveniència, res no sia en ella ni canviat ni corregit, afegit ni completat per aquell qui l'ha recollida; el qual, però, podrà anotar separatament els advertiments o aclaracions que judiqui de necessitat.

Es necessari, en recollir una cançó destinada al present Concurs, anotar-ne les *circumstàncies*, com és ara: els moviments (depressa, a poc a poc, etc.), i els matisos en què es canta; la localitat on ha estat recollida; edat, sexe i procedència del cantaire; motius ocasionals de la cançó; en els jocs infantils, la manera com se juguen; en els ballets, danses i comparses i en les toques i crides típiques, les diades o èpoques en què es fan, la seva significació tradicional, la forma com són presentades i s'executen i els instruments que s'hi utilitzen; és a dir totes aquelles circumstàncies que poden ajudar a mostrar-nos en la seva puresa i viva realitat la nostra música popular.

Per anotar les cançons i tota mena de música popular remarcuem novament que no n'hi ha prou amb la fidelitat en la lletra i en la tonada, sinó que per tenir el document folklòric complet, han d'ésser acompanyades de totes les circumstàncies ara tot just esmentades, les quals són la norma dels actes de la vida del poble, la batuta que guia les activitats subjectes a ritme i les causes que influeixen i condicionen l'emoció estètica popular.

Això fa que trobem: *cançons rudimentàries* (cançonetes de i per a infants, de jocs, invectives, formulettes, etc., i les que els grans els canten per distreure'ls, adormir-los i ensenyar-los) que són la més senzilla expressió musical, sovint només que un recitat accentuat amb cadença final; *cançons de ritme persistent* (de bres, de camí, de treball mogut i ritmat, de balls i comparses) en què l'element predominant és el ritme, que pot ésser pausat, mogudet i apressat; *cançons de melodia desenrotllada lliurement* (de treball quiet o arítmic, com fer puntes, collir olives, esgranar panotxes, etc., on tenen cabuda les romancesques, fins les referents als herois populars i a crims esgarrifosos, típiques dels rotllons de carrer; *de colla*, de caràcter polític, satíric o amorós; *de captaire*, morals; *de costums*, patriòtiques, religioses, de beure, de casori, serenades, etc.; *de diada*, que també són de costums, però regulades pel Calendari, com nades, carnavalesques, caramelles, passions; i *de gresca*, com paròdies i escarniments, pornogràfiques i escatològiques) en les quals el ritme no és, en general, de quadratura persistent.

En la recollida de cançons i especialment en la recerca que es faci en terres fronterisses o en boca de cançonaires procedents de les mateixes, cal tenir en compte que, encara que la lletra no sia en tot o en part catalana, han de recollir-se absolutament totes les cançons; tant perquè les melodies poden ésser adaptacions d'altres esteses per tot Catalunya, com també per esbrinar les transformacions que, en sentit musical o literari, la influència forana pot ocasionar.

Orfeó Català

VISITA DE L'ORFEO RENAIXEMENT, DE SANS

El diumenge 5 de març, l'Orfeó Renaixement, de Sans, que dirigeix el mestre Llorenç Carbonell, féu una visita de germanor a l'ORFEO CATALA, i com sigui que se celebrava la mateixa tarda el concert-repàs corresponent a l'esmentat mes, després de les peces sue l'ORFEO CATALA va cantar a la primera part, sota la direcció del mestre Millet, l'Orfeó Renaixement interpretà un programa força important, que comprenia obres ben conegudes i estimades dels mestres Morera, Pérez, Cumellas Ribó i Schindler i altres de més novetat, com el choral *Oh Jesucrist*, de J. S. Bach, i el motet *Caro mea*, de Baini-Carbonell.

El conjunt orfeònic que dirigeix des de sa fundació el mestre Carbonell, va

sorprenere pel gran nombre de cantaires de què consta, i va admirar per la justesa i bon gust de les seves interpretacions, matisades amb molt d'art. La secció d'homes, especialment, es distingeix pel timbre i pastositat de les veus. L'Orfeó Renaixement va agradar en totes les peces que va cantar, si bé, com fidelitat d'expressió, es va trobar superior en les esmentades produccions de Bach i de Baini, aquesta darrera, sobretot, on el conjunt de les veus va assolir un efecte brillant.

L'ORFEÓ CATALA, a la primera part del concert, fou, com de costum, ovacionat al final de les magnífiques obres del mestre Nicolau, *Teresa i Divendres Sant*; havent cantat abans i després d'elles, *La nostra verema*, del mestre Morera, i *Les campanes de Nadal*, del gran polifonista valencià Joan B. Comas, del XVIIè. segle.

Els dos orfeons plegats entonaren en formosa germanor, i dirigits pel mestre Millet, *El Cant de la Senyera* i *Els Segadors*. L'entusiasme que despertà el bell i grandiós conjunt revestí els honors d'imponderable ovació.

En recordança de la visita aquesta el mestre Millet, en nom de l'ORFEÓ CATALA, féu ofrena al director de l'Orfeó Renaixement d'una artística llaçada amb els colors nacionals.

VISITA DELS METGES TOLOSENCES I UN PRESENT AL MESTRE MILLET

L'ORFEÓ CATALA va rebre el dia 11 de març a la nit la visita de la comissió, arribada aquells dies a Barcelona, que la Facultat de Medicina de Tolosa havia enviat a nostra ciutat, presidida pel batlle de la ciutat francesa expressada M. Faugà.

En obsequi als simpàtics i honorables hostes la secció coral de l'ORFEÓ, sota la direcció del mestre Millet, va cantar les següents composicions:

El Cant de la Senyera, Millet; *Cançó del lladre*, Sancho Marraco; *Els fadrinets de Sant Boi*, Pérez; *La filla del marxant*, Cumellas Ribó; *Cançó de bregol*, Sancho Marraco; *La mort de l'escolà*, Nicolau; *Empordà i Rosselló*, Morera, i *Els Segadors*, Millet.

Els metges tolosencs i les demés persones que'ls acompanyaven reberen amb grans aplaudiments l'execució d'aquell escollit programa i felicitaren d'una manera molt efusiva al mestre Millet. Entre els visitants s'hi trobava M. Camille Soulà, president de la "Choral Deodat de Séverac" de Tolosa; choral que porta el nom del gran compositor pireneenc d'adopció, l'enamorat de les nostres tonades populars i que dissortadament morí fa poc a Ceret. Aquesta choral, afegirem, és dirigida per En Joan Fontbernat, català de Barcelona, i entre els seus choristes n'hi han alguns de catalans residents a la capital llenguadociana. El mestre Millet s'assabentà amb joia, per M. Soulà, que la "Choral Déodat de Séverac" de Tolosa, cantava composicions en llengua catalana del repertori dels nostres orfeons i va considerar-la com formant part de la Germanor dels Orfeons de Catalunya, i li va remetre, per mans de l'expressat senyor, un seu retrat amb una afectuosíssima endreça.

Poques setmanes més tard va arribar a l'ORFEÓ CATALA una gran carpeta, folrada de ric domàs de seda, que servia d'estoig a una fulla de paper doble major.

Va encapçalada amb una valuosa obra d'art, original del celebrat Marcel Le-

noir. Es la còpia feta pel ell mateix, del seu estudi per a la figura de l'infant Jesús, en el "Coronament de la Verge", pintura al fresc que ha de decorar la sala de l'Institut Catòlic de Tolosa.

A sota hi va aquesta endreça:

"Els membres de la Choral Deodat de Séverac, aplegats, el diumenge, 19 de març de 1922, a les cinc de la tarda, a l'Escola Normal d'Institutius, expressen al mestre Lluís Millet llur profund remerciament pel testimoni afectuós amb que els va afavorir.

Després d'entonar "El cant de la Senyera", signen tots aquesta endreça, refermant llur fe en la causa del cant popular i llur desig d'ésser, per llur zel, dignes de l'escorament que n'han rebut.

El director, Joan Fontbernat. — La Junta Directiva: Camille Soulà, president; Henry de Saint Blanqual, J. Castelló, F. Amorós, Miquel Biech, F. Puigcerçós, Pere Garrich, S. Sayé, A. Goné, N. Aussas, P. Philippe, J. Aelayde."

A l'altra plana, en quatre columnes, de dalt a baix, hi van les signatures de tots els choristes, encapçalades amb les titulars: Soprans, contralts, tenors i baixos.

Penja de l'artística escriptura una cinta de moaré blanc, empastada dins d'un sagell de cera, a usança medieval, còpia fidel del primer segell de la Universitat de Tolosa.

Aquest valuós present anava acompanyat d'una lletra d'En Soulà, que diu:

"Molt amat mestre:

Acabo de posar a la nostra endreça el segell de la nostra Universitat de 1586. Aquesta data, sofa la nostra creu del Llenguadoc, evoca aquell temps en el qual el vostre "Lupus" honorava aquí la nostra Escola de Medicina. Nombrosos han estat els catalans que portaren a Tolosa llur ciència i llur talent. Aquests records m'enorgulleixen per a sostenir avui, els mèrits i els esforços del darrerament vingut. Ell porta sang d'En Verdager, el pensament del qual és el de la mateixa Catalunya; ell és encara ben jove, i jo no sé tot el que cal saber; per a guiar-nos no tenim altra cosa que un gran amor al nostre país i a la nostra raça.

El gran afecte què vós ens haveu demostrat és per a nosaltres un poderós reconfortament, ja que el vostre nom és un símbol de fe en l'esdevenidor i de confiança en Déu.

Per fi anem a tenir estatge. Ens instalem a la Facultat de Dret, de la qual se'ns n'ha posat una part a la nostra disposició. Podrem aprofitar-la per a fer la nostra tasca.

El germà jove de Fontbernat vos remetrà la nostra endreça i aquesta lletra. Hi juntem, En Fontbernat i jo, l'expressió dels nostres sentiments afectuosos i la nostra profunda admiració. — *Camille Soulà.*"

El mestre Millet ha rebut amb gran agraïment aquesta delicada mostra d'atenció de la Choral Deodat de Séverac, de Tolosa.

VISITA DEL MESTRE JAKES-DALCROZE

Trobant-se a Barcelona l'eminent professor suis E. Jaques-Dalcroze, creador del mètode d'ensenyança musical basat en la gimnàstica rítmica, per a donar les conferències que li encomanà la Mancomunitat de Catalunya, l'ORFEÓ CATALÀ va dedicar-lo una sessió el dia 20 d'abril, en la qual va interpretar les següents composicions:

El Cant de la Senyera, Millet; *Cançó de Nadal*, Pérez Moya; *Cançó del lladre*, Sancho Marraco; *El molí*, Llongueras; *L'hereu Riera*, Cumellas Ribó; *Cançó de bressol*, Sancho Marraco; *El fill de don Gallardó*, Sancho Marraco; *Sota de l'olm*, Morera; *La sardana de les monges*, Morera; *La Verge filant*, Jaques-Dalcroze; *El Paradís dels àngels*, Jaques-Dalcroze; *Captant*, Nicolau; *Credo* de la missa del Papa Marcel, Palestrina.

L'eminent professor de Ginebra i les deixebles seves que l'acompanyaven, quedaren sumament agradats de l'audició, admirant la variada expressió de les nostres cançons populars i la rica musicalitat que ofereixen les composicions originals dels mestres Nicolau i Morera, així com la viva i ardorosa interpretació que els nostres choristes donen a les mateixes.

Aquesta festa tingué una segona part d'una valor força estimable. I és que trobant-se entre l'auditori la senyoreta Maggy Breittmayer, violinista talentosa, que ha estat deixeble del mestre Dalcroze, volgué donar, a conèixer als professors i orfeonistes el *Concerto*, original del seu mestre, que pocs dies abans havia ja interpretat a l'Associació Intima de Concerts.

El mateix Jaques-Dalcroze es posà al piano per a acompanyar la seva composició que fou escoltada amb el més viu interès, ja que es tracta d'una obra molt meritòria, d'inspiració fàcil i amable i d'un esperit joios impregnat d'un ambient de natura del més bell esclat. Afegirem que les grosses dificultats acumulades en els tres moviments de que consta el *Concerto* foren vençudes per la gentil violinista amb una traça superior.

Mestre i deixeblla reberen, doncs, al final, una llarga ovació acompanyada d'un sens fi d'enhorabones.

EXCURSIO ARTISTICA A SALLENT

El diumenge dia 14 de Maig, després de vençudes nombroses dificultats per la comissió organitzadora i molt especialment per Mossèn Josep Potelles, Director de l'Orfeó de Salient veritable ànima de l'empresa, pogué l'ORFEÓ CATALÀ secundar els bons desitjos del poble sallenti, corresponent a la visita germanívola que temps enrera li féu l'Orfeó d'aquesta tan xamosa com il·lustre Vila.

A les sis quinze del matí, surt el tres especial on van els Mestres, Choristes, Consell Directiu, acompanyants i agregats que en nombre proper als quatre cents formen l'expedició. Ja des de primera hora el tema general de les converses és el de la pluja. Els esguards condolguts segueixen de Llevant a Ponent, l'espai co-

bert d'espesses nuvolades que tapen la suau blavor del cel a l'hora en que magníficament el sol s'enlaira.

Passem ràpidament pels pobles encara en matinal repós: Moncada, Sardanyola, Sabadell. Fem uns minuts de descans a Terrassa i seguim avançant amb el dia que continua gris, invariable.

Passem Olesa i Monistrol d'on s'oviren els gegantins turons del Montserrat surant en mig d'un mar de boires; i arribem a Manresa on es fa el canvi de tren, mentre una comissió de l'Orfeó Manresà amb el seu Mestre, aprofiten l'ocasió per a saludar afectuosament al mestre Millet i amics que l'acompanyen.

De nou instal·lats en el carril secundari Manresa-Berga, deixem la populosa ciutat que decanta son cap en la superba Catedral com un infant en la materna falda, mentre pels peus li jugen esmunyint-se, el Cardoner i el Llobregat cantaires. Les mans dels bons amics s'agiten tot donant-nos comiat mentre feixugament tornem a ser en ruta.

Passant per Sampedor un raig de sol i uns claps de cel blavissos ens omplen d'alegria i d'esperança de que poguem encara tenir bon dia: i en tant seguim avant va acentuant-se l'aspecte falaguer de les alçàries.

Ja som prop de Sallent. Tothom s'aprompta a fer preparatius, especialment les noies. Ja s'obria la vila magestuosa que te per avençada noble i bella la Biblioteca de la Mancomunitat. Quin magnífic present pel foraster que arriba, esguardar abans que tot com símbol de Pàtria i de Cultura, alçat magestuos i ple de gràcia l'edifici d'aquella biblioteca, coronat per la bandera catalana espategant al vent! Tan sols això ja fa honor a un poble!

Ja obirem els innombres colors de penjadures amb què són engalanats els finestrals, de les primeres cases. Ja entra xiulant el tren dintre la vila en mig d'una munió que a banda i banda aclama els nou-vinguts amb entusiasme. A la placeta del baixador l'animació hi és indescriptible. El Mestre Millet reb la salutació de tot el poble per boca de l'Alcalde que, emocionat, li dona la benvinguda. Així-mateix el director de l'Orfeó Sallentí, mossèn Potelles, li endressa paraules que reflexen sa joia. El mestre Pujol i els altres mestres talment són ben rebuts. Arreu les mans s'estenen i els caps es descobreixen: representants oficials i d'entitats, el poble en massa aclama als foraters que arriben, mentre la comitiva s'organitza.

Les senyeres dels dos Orfeons agermanades presideixen aquell magne seguici que, amb penes i treballs, avança lentament per entre mig de la gentada. Un bell esclat de joia sembla que tot ho abrindi. Totes les cases mostren balcons i finestrals engalanats de cobrellits, domassos i banderes de la Pàtria. En l'aire sonen les alegres notes d'una cobla i l'incessant brandar de les campanes. De tota boca amb ver plaer s'escolten mots escaients d'admiració i afecte. I embolcallant-ho tot, imponderable, com un pedal colós d'aquell immens orgue vivent, sonora i clamorosa, la gran tonada del Llobregat remorejant, que es precipita per un salt admirable en mig d'escumes sota del pont esbelt de gran amplada.

A la plaça de la Pau, per saludar a la Vila, els dos Orfeons junts dirigits pel Mestre Millet entonen el *Cant de la Senyera*, que és escoltat amb devoció, finalitzant amb una ovació imponent. Tot seguit es reparteixen a les Senyorettes orfeonistes,

pomells de flors amb què l'Ajuntament de la Vila les obsequia, i ens dirigim a l'església parroquial de Santa Maria.

El temple, com en les més grans solemnitats, està esplendent de llum i concurrència. A dalt el Chor hi ha l'*Escola Musical de Nostra Dona de Montserrat*, i el mestre Pérez Moya fa sonar l'orgue magistralment. A baix, en mig d'una onejant blancor de mantellines, el Mestre Millet amb els dos Orfeons. Mentres dura la Missa de la què és celebrant Mossèn Potelles, la severa grandiositat del cants litúrgics omple la nau d'excelsos melodies i el cor dels qui escoltem d'un inefable encís. Es canten amb molta unció i recolliment, *Psàlme*, *Pregària a Maria*, *Pregària a la Verge del Remei*, i *Al Cel blau*, el soli del qual és dit sentimentament per l'Emili Vendrell.

L'econom doctor Duràn desde dalt de la trona dedica a l'ORFEÓ CATALÀ una fervent salutació, implorant de l'Altíssim que atorgui ses mercès i dongui llarga vida, als qui esmercen son talent i ardidesa en expandir aquest Art que fa vibrar els cors en patriòtics abrandaments, i commou els esperits, en místics fervors.

Al eixir del temple, nostra senyera és portada pels orfeonistes del Sallenti, fent el mateix els nostres amb la seva, en prova de germanor: i així arribem al Casal de l'Orfeó que està vessant de concurrència.

El President, Sr. Sitjes, amb paraula franca i galana, diu com aquell casal humil dels seus amors, avui es veu honorat per la més gran mercè que ells podien somniar amb la visita solemnia del qui és pare i espill dels Orfeons de la terra; i que a tal mercè ells, si no poden correspondre d'una manera esplendorosa, hi corresponen amb un veritable afecte i entusiasme, com mai cap altres puguin superar-los. I l'*Orfeó Sallenti* dirigit pel seu jove i infadigable director Mossèn Potelles, canta amb seguretat i afinació remarcables la *Salutació* que per tal acte havien compost Mossèn Punti i en Pérez Moya, lletra i música respectivament. Amb tal entusiasme és rebuda que es veuen obligats a repetir-la, essent aquest cop dirigida pel propi autor de la música. Quan fineixen els aplaudiments, el Mestre Millet dirigint-se als orfeonistes sallentins que té al seu entorn, els diu com li plau aquell afecte i efusió tan espontanis que no havia tingut la sort de gaudir en la major part dels llocs que havien visitat, àdhuc els de més gran importància, i els exhorta a què segueixin pel camí emprès sens desmaiar, fets els ulls en l'ideal ennoblidor de la Pàtria i de l'Art. I enlirant la destra amb el seu ample gest suggestionant, aconduex orfeons i auditori al uníssó entonant amb patriòtiques vibracions *Els Segadors*, quals estrofes al finalitzar fan esclatar una tempesta d'aplaudiments.

Després, mentres a la Plaça del Pare Claret la cobla *La Principal* de Bages, hi executa un seguit de sardanes dedicades als orfeonistes, fent honor en primer lloc a la *Solitud* d'En Lluís M.ª Millet, l'Ajuntament de la Vila vol aplegar els hostes en el seu casal, congregant-se a tal efecte, en la sala de sessions amb l'Ajuntament, el Consell directiu de l'*Orfeó Català*, i les més distingides personalitats del poble i forasters. Al costat del Mestre Millet, D. Joaquim Cabot i D. Pasqual Boada, prenen part seient en els sillons presidencials els regidors i el Sr. Batlle, qui, després de renovar benvingudes i elogis, saluda en nom del

Consistori i fa ofrena de dos volums luxosament relligats de l'història monogràfic de Sallent, que amb una expressiva endressa dediquen un al Mestre Millet i altre a l'ORFEÓ, com a record del seu pas per la Vila.

Així-mateix el Director de l'Orfeó Sallentí ofereix una ensenya d'or al Mestre Millet com a soci honorari de la seva institució.

Don Joaquim Cabot s'aixeca per a remerciar en nom de tots tantes atencions i afectes, com en tant curt temps han rebut Orfeó i Mestres, els que perduraran amb inesborrable record per correspondre a la Vila generosa i a ses autoritats amabilíssimes.

Acte seguit, com que el temps apremia, tothom cerca el lloc on va destinat a dinar, puix són innombrables cases de les famílies sallentines que s'han disputat la mercè d'hostatjar als cantaires barcelonins.

I Sallent que s'havia distingit per la seva vibrant i entusiasta rebuda, ara en la intimitat de la família, tot chorista en cada llar hi troba un amable fogar on es desviuen per a complaure'l i on humils i poderosos ofereixen tot allò de què disposen, per tal de que llurs hostes no enyorin la família i la llar que han deixat a Barcelona. Fins una colla nombrosa, que dinen al *Foment Català*, es veuen agraadablement sorpresos al rebre amb esquisida finesa i galania, el serviment de les sis gentils orfeonistes sallentines senyoretes Joaquina Montaner, Concepció Badia, Risa Llobet, Antònia Riu, Carme Sitjes, i Emília Balagué, de les quals tot elogi és poc, tant pel seu gest galà, com per la seva gràcia i boniquesa.

Essent l'hora del concert ja propera, comencen a acudir de tots indrets forasters, i a eixir de tota casa els de la vila, prenent els carrers un aspecte d'animació tant gran, que arreu se sent com el comenten com a cosa mai vista. Arriba l'Orfeó de Sària en auto-camions; altres autos vinguts de Barcelona i diversos indrets portant representants de la Mancomunitat i Diputació, a més d'altres personalitats, acampen allà on poden; i en tant el Tívoli, el clos grandios destinat al concert, omplert de gom a gom, ja remoreja com un eixam d'abelles fretuoses de copsar la dolcesa d'una flor anhelada que se'ls obre. I també són plenes les rodalies i les finestres i balcons de les cases properes de la gent que s'ha tingut que quedar a fora.

Una vegada el Chor en el seu lloc, (un hermicicle enginyosament resolt) i en mig d'un ver i absolut silenci sols interromput per les aclamacions més xardoroses al final de cada obra, s'executa el programa, la primera part del qual és com segueix: *El Cant de la Senyera*, Millet; *Canço de Nadal*, Pérez; *El rossinyol*, Mas i Serracant; *El Molí*, Llongueras; *Canço de breçol* i *El fill de D. Gallardó*, Sancho Marraco; *La filla del marxant*, Cumellas Ribó; *Els fadrins de San Boy*, Pérez; i *La Nostra verema*, Morera. Encara ressonen les demostracions d'entusiasme que la interpretació de totes les obres ha produït, quan el President i Junta de l'Orfeó Sallentí apropant-se al Mestre Millet, li fan entrega d'un magnífic pergami valiosament enquadrat, obra esquisida i de refinat bon gust executada per l'eminent artista Jaume Llongueras i tot seguit l'Ajuntament amb el seu batlle Sr. Argelaguet ofereixen també una rica corona d'argent sobredaurat, que és penjada en mig de la més gran ovació, al cim de la Senyera.

Don Joaquim Cabot amb la seva eloqüència captivant, sap expressar tant bé els sentiments de tots al rememorar aquelles noves manifestacions de gran afecte, que en evocar aquella germanor corpredora, com a realitat de la Pàtria que no pot morir mai, mentres ardidament tants orfeons la cantin, tot l'auditori dret esclata en ovacions que duren llarga estona.

I la segona part composta de les següents obres: *L'emigrant*, Vives; *Canço de Nois*, Grieg; *Kalinka*, Schindler; *La mort de l'escolà*, Nicolau; *Les campanes de Nadal*, Comes, i el *Credo* de la Missa del Papa Marcel de Palestrina, és rebuda, si cab, amb més entusiasme que la primera, tenint d'ésser bisades algunes obres, i essent festejadíssims junt amb el Mestre Millet, la Srta. Fornells i el Sr. Vendrell en les seves respectives parts de solistes. I encara hi calen *Els Segadors* demanats insistentment per a pendre comiat, i després en comitiva el poble i Orfeons desfan la via que han fet al dematí; mes ara amb l'entusiasme hi va unida una joia més preuada que és l'amistat franca i noble que cada ú ha fet i que, inesborrable per tots, perdurarà ben agraïda.

Altres cop som a la placeta del baixador, i dalt del tren disposats per a el comiat. Mans que encaixen; mocadors i barretines que voleien; veus afectuoses que'ns aclamen tot dient-nos *arveure*: i el tren llisca suaument avall en mig de la munió que a banda i banda no es cansa d'aplaudir.

Ja hem eixit de Sallent, i quan mirem el cel capvespral que sembla que ja cansat d'aguantar la pluja, vagi a prodigar-la, veiem encara agitada pel vent, voleiar la bandera de la Biblioteca, honra i glòria de Sallent, com si per sota el cel de plom els seus plecs onejants, fossin els dits d'una mà gegantina, magne conjunt de totes les mans amigues que s'haguessin juntat per dar-nos el darrer *Adéussiau*!

I en tant que la nit plana foscament damunt de tota cosa, nosaltres retornem a Barcelona amb la claror de belles recordances.

J. M. M.

EXCURSIO ARTISTICA A LLEIDA

Dia 4 de Juny

Eren les nou del mati: el tren especial detinat a l'ORFEO era totalment ocupat pels nombrosos elements que'l componen.

Les expansions juvenils; la contemplació dels paisatges; l'esplendidesa del jorn; el dinar; els preparatius de presentació, tot fóren motius per a que distreguessin un bon xic, de la temperatura quelcom elevada i de les cinc hores que esmerçarem en el viatge.

A les dues arribarem a Lleida. La lluminosa i soleiada Lleida: la de la horta exhuberant i pròdiga que com catifa esmeragdina, s'estén inmensament tota regada per la manxa corrent de l'ample Segre: la tranquil·la ciutat la placidesa de la qual sols es torbada per la trista visió d'aquella Seu augusta, convertida en caserna ignominiosa, al visitar-la nostre Entitat per primera vegada, semblava que oblidant sa procedència milenària, li plagués el mostrar-se com fadrina, tota ella rejuenida i graciosament guarnida amb l'or del Sol.

L'organització, degut a la gentada que omplenava els andens, es féu un xic lenta i amb les molèsties d'una temperatura elevadíssima. Per fi, després de la presentació d'autoritats i comissions, la comitiva va poder avançar formant un lluit seguici compost, pels orfeons Lleidatà i Català amb llurs senyeres i les de tots els orfeons de la Comarca. L'Ajuntament i Diputació amb sos atributs i ensenyes, precedits de la guàrdia municipal i urbana de gran gala, i tancant la comitiva que era inacabable, la presidència en la que hi anaven amb l'Alcalde i Diputats, el mestre Millet i en Joaquim Cabot, per la Junta de l'Orfeó que'n aqueixa excursió hi era en sa totalitat.

Així féu l'Orfeó sa entrada a Lleida, travessant els carrers de la ciutat tots plens de gran gentada. Els balcons lluien penjadures destacant bellament els que hi tenien banderes catalanes.

A l'arribar a la casa de la Ciutat, l'ORFEÓ va entonar el *Cant de la Senyera* que fou rebut amb una ovació indescriptible. Seguidament tots foren convidats a rebre la salutació de benvinguda, al saló del Consistori. Allí amb l'Ajuntament hi havien els diputats Morera i Galícia, Romà Sol, i Alfred Pereña, l'arxiver de la Catedral Mossèn Altisen; els senyors Robert i Daniel, infatigables en l'organització d'aquestes festes, i nombroses representacions que amb l'Orfeó omplenaven tota la sala. L'Alcalde Sr. Estadella, va dir com agraïa aquella visita, que amb lo molt que l'havien esperada, era encara per tots més desitjada. Després de un brillant paragraf tot ple d'elogis, manifestà amb quin amor rebien els lleidatans als germans catalans de Barcelona; i que des d'aquella hora a Lleida no els calia més que demanar, car tots eren desitjosos de servir-los.

El Sr. Cabot al remenjar aitals fineses en nom de tots amb esquisits conceptes, va glosar ço que ell desitjaria que fos el pas de l'Orfeó, com el d'aquelles birbadores que tan excelsament cantà el gran poeta lleidatà, deixant darrera seu com una lluminosa estela d'optimismes.

A requeriment de la concurrència el mestre Millet digué breus mots de franca senzillesa. I finalment En Morera i Galícia, fou també convidat a parlar i tot polsant l'arpa d'or de la seva fantasia, digué com ell voldria manar aquells moments, per a que sent obeït, reconquerida la vella Catedral al noble fi perquè va ser creada, soltes al vent ben lliures les campanes d'aquell bell campanar, brandarien a festa per salutar la Catalunya renaixenta encarnada en l'estol d'aquells cantaires, a qui plavia de retre son homenatge.

Tant aquest com els demés parlaments, foren rebuts amb grosses ovacions.

L'Alcalde, en nom de la ciutat, va fer ofrena d'una bellíssima placa de bronze, amb repujats i esmalts, d'un gran valor artístic. L'Orfeó Lleidatà també féu el present d'un pergami ornat amb gran riquesa. El chor fou obsequiat ab un refresc i tot seguit tothom es disposà a acomodar-se en llurs hostatges respectius.

A la tarda en el grandíols i magnífic Camp d'esports, va tenir lloc un lluit festival atlètic dedicat a l'ORFEÓ CATALÀ. Els choristes hi foren portats en grans autobusos, i la festa va resultar brillant quedant tothom encisat de la portentosa construcció que la Joventut Republicana ha portat a cap, sens dubte única en nostre país. La tornada dels choristes del Camp d'Espòrt es féu amb els mateixos autos, dis-

tribuïnt-se tothom per a sopar, ja en les fondes i hotels, ja en domicilis particulars dels que feren tota mena d'elogis els que hi eren.

I vingué la nit: una nit ben calmosa i temperada que contrastava amb el frisós neguit dels impacients, que d'hora ja eren en són lloc.

Pel pont amplíssim amb que fineix el bell passeig vora del riu, hi circulava una gentada tant de Lleida mateix com d'altres pobles del voltant. El parc anomenat els Camps Elisis, que és on hi ha el gran teatre, esdevenia gairebé intransitable: i la sala, que era ornada de flors i de garlandes, s'anava omplint de tot, car feia dies qu'eren venudes tant les localitats com les entrades.

L'aspecte era brillant i animadíssim. Les personalitats més distingides; les famílies principals, les elegants dames i belles damiselles, ocupaven les localitats; al públic, pacients esperaven centenars de persones col·locades arreu. Quan van sortir els orfeonistes a l'escenari severament ornat, foren objecte d'unànims proves de simpatia: i a l'eixir la Senyera de l'ORFEÓ CATALÀ, amb les senyeres del Liceu Escolar; i dels Orfeons Lleida Nova, Balaguerí, Cerverí, Nova Tàrraga i Jovenut de Bellpuig, que l'acompanyaven, va ressonar una ovació, que fou repetida en honor del mestre Millet quan aquest es va posar davant del seu estol. I el Cant de la Senyera, escoltat a peu dret per tota la concurrència, fou la guspira que abrandà l'entusiasme d'aquell públic. Després les ovacions ja es succeïren al final de cada obra, essent precisa la repetició de vèries d'elles per atendre a l'insistència amb què eren demanades.

A la primera part es varen cantar: *El rossinyol*, Mas i Serracant; *La Gata i en Belitre*, Pujol; *El fill de Don Gallardó*, i *Canço de breçol*, Sancho Marraco; *Els fadrins de Sant Boy*, Pérez Moya; *La filla del Marxant*, Cumellas Ribó; i *Empordà i Roselló*, Morera.

A la segona: *El Noi de la Mare*, Nicolau; *El cant dels ocells*, Millet; *O magnum Mysterium*, Victoria; i *Divendres Sant*, Nicolau.

I a la tercera, per la secció d'homes: *Els remers del Volga*, popular russa; *Negra sombra*, Montès; *Sant Dilluns*, Otto; i per les tres seccions: *Kalinka*, Schindler; *Ave verum*, Saint-Saëns; i *Ocellada*, Jannequin.

L'acolliment fou superb: la sala que amb tot i ésser tan gran reuneix bastant bones condicions acústiques, permetia apreciar amb tota la justesa el deliciós matis de les veus foses, tan en el més delicat pianíssim, com en l'esclat dels forts: i això féu que l'auditori, encisat, no es cansés d'exterioritzar son entusiasme, envaint-se l'escenari, al final de cada part, d'amics i admiradors que volien felicitar als Mestres i choristes per el seu treball amorós, i als solistes Srta. Fornells i Sr. Vendrell qui a les primeres notes de llurs solis respectivament ja s'havien guanyat l'admiració de l'auditori.

La sala no s'hauria desallotjat, si l'ORFEÓ al final no hagués correspost a l'unànim desig amb que eren demanats *Els Segadors*, cant que produí entusiasme i visques indescriptibles.

En eixir del concert la riuada humana que s'escampava un altre cop per Lleida, sols tenia un comentari. La revelació havia estat per damunt de totes les ponderacions.

Dia 5 de Juny

De bon matí ja es veien transitar per tots indrets les morades i roges barretines dels choristes que amb daler de veure coses ja s'havien llevat a primera hora. Arreu eren ben acollits i festejats.

A les deu en autobús foren portats a la vella Catedral. Els qui encara no la coneixien pogueren comprovar l'odiosa ignomínia comesa per Felip V per a castigar a Lleida, convertint-la en fortalesa per arrasar amb sos canons l'indefensa ciutat, pel crim de haver estat la primera en redressar-se contra el seu jou tirànic.

Distingides personalitats es prestaren a acompanyar els visitants, per aquell laberinte de parets i corredors, que en altre temps havien sigut l'esvelta i sorprenent Seu lleidatana. Entre ells, l'Arxiver municipal En Ramon Aigé, qui donà erudits detalls interessants; i En Morera i Galícia, de qui al peu de l'altívol campanar els lleidatants n'han perpetuat la memòria, esculpint en el marbre el sonet amb que immortalitzà l'augusta torre. Els militars donaren tota mena de facilitats, així és que es pogué veure tota la grandesa d'aquell monument admirable; així com també tota la cruesa del sacrilegi.

A les dotze va tenir lloc a la Catedral nova, la cerimònia de l'adoració del Sant Bolquer, relíquia preuada que en aital dia, s'acostuma a venerar. És inimaginable, la aglomeració que's produí dintre la Séu. Tot el chor fou ocupat per l'ORFEÓ. Al presbiteri: el Capítol, representants d'entitats i corporacions, Consell Directiu de l'ORFEÓ i autoritats. Abans de començar la Missa fou portada solemnement la veneranda Relíquia mentre l'ORFEÓ cantava, *Dormi fili*, motet religiós del mestre Pedrell, en mig d'un espectant silenci. Després durant la Missa foren executats l'*Al-leluia* gregorià del segle X, *Psàlme*, *Pregària a la Verge del Remei* i *Al Cel blau* del mestre Millet. Finalitzant la cerimònia amb l'adoració de la Sacra Relíquia, per tots els orfeonistes.

A les quatre de la tarda va tenir lloc el segon concert al mateix teatre dels Camps Elisis. Sala, passadissos i jardins de l'entorn eren un veritable formiguer humà. L'interés havia encara crescut amb els comentaris dels que havien assistit al concert de la vigília. Com en aquell, foren ovacionats també, en eixir, Mestres, Choristes, i Senyeres. A peu dret tot el públic també escoltà *El Cant de la Senyera*, amb què va començar el programa. Seguiren les cançons populars, *Canço de Nadal*, Pérez Moya; *Muntanyes regalades*, Sancho Marraco; *El pardal* i *San Josep i Sant Joan*, Pérez Moya; *L'hereu Riera* i *El testament d'Amèlia*, Cumellas Ribó; *Els tres tambors*, Lambert, i *Canço de Nadal* Romeu; essent executades de faiso tan esquisida que gairebé s'hagueren de repetir en sa totalitat. La senyoreta Fornells hi obtingué un èxit falaguer en la part de solista, així com el senyor Vendrell en *La nostra verema* de Morera, de la que a bon segur en guardarà un record perdurable. Finalitzà la part amb la *Sardana de les monges* del propi autor en la que hi obtingué l'ORFEÓ el senyaladíssim triomf que hi acostuma a obtenir arreu on l'executa.

A la segona part, fou ovacionada la secció d'homes, cantant les *Flors de Maig*, Clavé; *L'emigrant*, Vives; i *Canço de nois*, Grieg, en la que tan èxit hi té el tenor senyor Ventura. I per les tres seccions, *Les campanes de Nadal*, Comes; *La Mare*

de Déu i la Mort de l'escolà, Nicolau; i el Credo de la Missa del Papa Marcel, Palestrina.

L'emoció del públic, que havia anat creixent impetuosa amb les inimitables obres de Nicolau, en arribar al *Credo*, semblà que per moments anava a incontenir-se. Hom veia com la massa choral suggestionada per aquella irresistible atracció dels grans moments del Mestre, seguia amb precisió absoluta son gest i sa batuta electritzants. I en arribar l'*Amen*, aquell clam magne que fa brollar les veus del fons de l'ànima del cantaire fervent, per aixecar l'esperit del qui l'escolta, com alçaprem gegant, fins dalt la glòria, fou el públic en pes el qui clamava ja freturós per desfogar sos entusiasmes continguts per tant temps. L'ovació durà llarga estona, i per fi calgué també *Els Segadors*, patriòticament escoltats i xardorosament aplaudits. Després, centenars de mocadors, voleiaven tot donant el comiat, que contestaven igualment els choristes.

Com no hi havia temps a perdre, del teatre tothom es dirigí vers l'estació, on el tren especial ja estava disposat. L'estació era materialment intransitable. Poble i Autoritats no es cansaven de desitjar un retorn ben proper als qui deixaven multitud de records i francs afectes.

La junta de l'Orfeó Lleidatà, que tant va treballar en l'organització, no amagava la satisfacció que li causava l'èxit del seu comés.

Don Joaquim Cabot amb encert oportú i bella paraula, de la finestra del vagó es dirigí al poble, per agrair-li tot ço que havia fet i encara feia. Digué com el record d'aquells dos dies perduraria llargament, i que tan sols voldria, que l'impressió d'agraïment i afecte, que l'Orfeó s'en duia a Barcelona, fos igualment tan gran cosa com la que aquest ara deixés a Lleida; i en la impossibilitat de remerciar-ho a cada ú en particular donava una encaixada al Sr. Alcalde representant de tota la Ciutat, que amb l'Ajuntament i Diputats estava al peu del vagó.

Les ovacions i els visques duraren fins que el tren arrencà. Als crits d'*Adéussiau!*, ells contestaven *Arreveure!* I sonaren els *Segadors* amb magestat, voleiant mocadors i barretines, fins que es va perdre el tren en la llunyania.

Mes encara passant per altres pobles, amics dilectes, esperaven el tren: a Mollerusa; a Bell-lloch; a Tàrraga i Cervera, els andens eren plens per aplaudir i desitjar bon viatge. I després el sopar, i els comentaris, fins aprop de les dues de la nit.

I al ser a Barcelona, l'aire frescal de la nit suau i clara, semblava que portés, mig barrejades, amigables remors dels Camps Elissis, i perfums d'aquella horta lleidatana.

J. M. M.

Catalunya

BARCELONA

GRAN TEATRE DEL LICEU.—La temporada de Primavera que començà el 15 d'abril, amb la primera representació en aquest teatre de la comèdia lírica *Marouf* del mestre francès H. Rabaud, terminà el 10 de maig.

Ultra l'esmentada producció de Rabaud, que amb tot i les seves bel·leses d'inspiració delicada i brillant instrumentació no aconseguí despertar l'entusiasme del públic, l'empresa oferí com novetat l'òpera italiana *Anima allegra*, en 3 actes, del mestre Vittadini, escrita sobre la coneguda comèdia castellana dels germans Quintero *El genio alegre*. Aquesta obra, estrenada el 6 de maig, interessà encara menys que la de Rabaud, rebent-la el públic amb gran indiferència.

Les produccions que's donaren de Wagner (*Tannhäuser* i *Lohengrin*) sota la direcció del mestre alemany Fritz Reiner, per cantants igualment alemanys, fou lo més notable de la temporada, la darrera funció de la qual consistí amb una selecció de pàgines totalment wagnerianes.

El nombre de representacions aconseguí per les set obres diverses que's donaren durant aquesta curta temporada fou tal com segueix:

Marouf, 5; *Tannhäuser*, 4; *Rigoletto*, 2; *La Favorita*, 1; *Manon*, 2, *Lohengrin*, 3; *Anima allegra*, 3.

Com artistes de renom, actuaren el tenor Lauri Volpi i la soprán francesa Genoveva Vix. Un músic català ocupà també el setí directorial: el mestre Josep Sabater.

CONCERTS KOUSSEVITKY. — Contractat per l'Associació Wagneriana. l'eminent mestre director Serge Koussevitzky, que al passat hivern poguerem admirar en el Liceu dirigint les belles produccions de Moussorgsky i Rimsky-Korsakow, s'ha manifestat novament en aquella sala durant la Quaresma al front de l'Orquestra Pau Casals, havent dirigit quatre concerts que despertaren el més viu interès. Senyalem, en primer lloc, les obres noves que s'executaren, totes elles del repertori modern de l'escola russa. De Moussorgsky: *Una nit al Mont-chauve*, poema, i *Kovantchina*, introducció i danses persanes; de Rimsky-Korsakow: *Doubinouchka*, cançó dels remadors del Volga. *La Batalla de Kerjenietz*, de l'òpera "La llegenda de Kitiej", i *El vol del borinot*, scherzo de l'òpera "La rondalla del Czar Saltan"; de Liadow: *Kikimora*, rondalla popular, i *Fragment de l'Apocalipsi*, quadre sinfònic; de Strawinsky: *Petrouchka*, arranjamant per a concert. D'aquestes composicions, la que obtingué un èxit més marcat fou *El vol del borinot*, que va repetir-se en el darrer concert.

En aquest concert de comiat, el mestre Koussevitzky volgué honorar també la música catalana, incluint en el programa la *Catalònia* d'Albèniz i la *Dansa anakota* del mestre Nicolau. Aquesta darrera composició va ésser interpretada amb una finor i una delieadesa extraordinàries, motivant la seva repetició i essent ovacionat l'autor alli present.

De l'escola russa va executar-se, demés, *El Poema de l'Extasi* de Scriabine i la *Schéherazade* de Rimsky-Korsakow; figurant dels autors moderns mantes pàgines de Debussy, R. Strauss i Ravel.

Amb qualques fragments de Wagner, interpretats en el segon concert, la música clàssica va ser-hi representada per les simfonies cinquena, sisena i setena de Beethoven, un *Concert* a petita orquestra de F. E. Bach (en primera audició), i altres obres ben conegudes de J. S. Bach, Haydn i Weber.

El mestre Koussevitzky fou molt festejat en cada concert; havent ratificat el públic filharmònic la opinió excel·lent que els mèrits d'aquell li havien merescut la anterior temporada.

PALAU DE LA MUSICA CATALANA: ASSOCIACIÓ DE MÚSICA "DA CAMERA".— El concert desè del curs actual se celebrà el dia 2 de març prop-passat, compartint la tasca artística del mateix la cantatriu alemanya Sigrid Hoffmann-Onegin i el Trio de Barcelona.

L'esmentada cantatriu no era encare coneguda de nostre públic filharmònic; sa presentació fou, doncs, un encert pel fet de tractar-se d'una de les figures més prestigioses en el terreny del *lied* alemany. La Sra. Sigrid Onegin sapigué fixar des de'l primer moment l'atenció de l'auditori tant per sa veu extensa i ben timbrada com per l'art consumat amb que sap disposar-ne i per són poder expressiu. Agradà molt en els *lieder* de Brahms que cantà a la primera part, entre 'ls quals hi figurava la soperba *Oda Sàfica*, mes, en els *lieder* de Schubert i de Schumann, que omplien la tercera part, fou encara més gran l'impressió produïda, car l'artista arribà a aquell grau suprem d'interpretació d'aquesta branca de la literatura musical, que reuneix alhora la màxima intensitat de l'expressió íntima i el generós escalf de comunicació, de cor a cor. La Sra. Sigrid Onegin fou ovacionadíssima, com be n'era mereixedora.

Començà la sessió el Trio de Barcelona amb una *Suite sobre cants bretons*, de Jean Huré, força atraienta; mes, reservava per la segona part, l'obra important de la vetllada: aital era el Segon trio, de Robert Gerhard donat en primera audició.

A propòsit d'aquesta obra nova ens és grat reproduir l'introducció a l'estudi temàtic que escrigué En Vicents M.ª de Gibert per al programa del concert:

"No cal fer la presentació d'un dels joves compositors nostres més inquietos i alhora més fretuosos d'orientar-se amb passa segura vers l'esdevenidor. Robert Gerhard és ja ventatjosament conegut de tots pel cicle vocal *L'infantament meravellós de Scheherazade* i un primer *Trio*, que fou estrenat pel mateix Trio de Barcelona, qui té avui també l'honrosa comanda de presentar aquest segon *Trio*.

La nova producció de Gerhard determina un ben apreciable avenç en sa carrera de compositor. El turment de l'escriptura, ajustada a les lleis moderníssimes de les agregacions harmòniques i dels llibèrrims moviments polifònics, desapareix sota l'aspecte d'aquella facilitat, la "difícil facilitat" de l'art de maduresa; i ja no és més que un mitjà per donar plasticitat al conjunt i presentar així amb acurat relleu l'ideologia de l'obra.

La valor d'aquesta ideologia, continguda essencialment en l'element melòdic, guarda relació amb les fonts d'on s'origina. Quines són aitals fonts, prou s'endevina

en saber que els estudis cursats en escoles estrangeres tingueren un coronament prop del venerable mestre En Felip Pedrell, a qui és dedicat expressivament aquest *Trio*. No que el compositor hagi emprat deliberadament la cançó popular per a la formació dels seus temes, ni hagi volgut donar un regust folklòric a la seva obra; res més allunyat de ses intencions, creiem. El *Trio* té en termes generals les apariències de la música escrita pels procediments més actuals en qualsevulla encontrada; mes, per sota hi circula una saba generosa de melodia natural. Vegin-se els temes inicials dels tres moviments, ben característics en aquest sentit; i vegi-s especialment el del segon temps, d'una articulació tan folgada i d'una significació tan completa, d'inspiració ben personal i alhora amb caients que remembren les nostres cançons populars. No podríem dir en elogi d'En Gerhard — acoblant dos termes tal vegada paradoxals — que és un "Weltbürger" català?"

La producció de En Gerhard causà una impressió immillorable i fou molt aplaudida aixís com els seus interprets que la digueren excellentment, malgrat les dificultats que hi són abundoses. Hom però desitjava familiaritzar-se més amb la nova obra, ja que amb una sola audició és impossible copsar-ne tot el seu mèrit i les seves bel·leses.

El concert onzè valgué un èxit molt senyalat al Quintet Rosé, de Viena, constituit a base del celebrat Quartet del mateix nom, aplaudit aquí mantes vegades, amb la cooperació del pianista Alfred Rosé, fill de l'eminent violinista que fundà l'admirable conjunt esmentat, i és encara l'element més prestigiós del mateix.

El programa es composà del *Quintet en re*, núm. 2, de Borodine, per a corda; *Quartet en sol menor*, amb piano, de Mozart, i *Quintet en fa menor*, de Brahms. L'execució d'aquestes obres fou d'una gran perfecció que no'ns vingué de nou, coneixedors dels mèrits que avaloren el Quartet Rosé, però hem de remarcar ara particularment les belles qualitats que el novell pianista manifestà, arrodonint el conjunt de les obres en les quals va intervenir, obres excel·lents i de les més característiques en el repertori dels autors respectius, Mozart i Brahms.

Els concerts dotzè i tretzè del present curs fóren donats per la "Société Moderne d'Instruments à Vent" de París. És aquest un conjunt instrumental de gran valor pels mèrits personals dels professors que l'integren. Dintre aquest gènere de música ja sabem que no s'hi troben produccions de transcendència. Això no obstant els distingits concertistes parisencs ens oferiren encara obres perfectament trasades per a fer l'audició llur d'un interès sostingut. Com obres d'una valor ja consagrada, se n'executaren de Haendel, Mozart, Beethoven i Schumann. Entre les modernes que figuraren en els programes, cal esmentar, pel bon acolliment que obtingueren, un *Dixtet* per a dues flautes, oboe, corn anglès, dos clarinets, dues trompes i dos fagots d'En Georges Enesco, destrament compost, i un joíós *Rondó* de Rimski i Korsakow, que forma part del seu quintet per a piano, flauta, clarinet, fagot i trompa. Un èxit per demés significatiu aconseguí l'execució polida d'una sonata plena d'encís, per a dues flautes sense baix, de Naudot, autor francès de la divuitena centúria. Els interpretadors d'aquesta amable composició, senyors Fleury i Baudin foren festejats amb grans aplaudiments, havent de repetir la sonata en el segon concert. El pianista senyor Garés, en les peces on va intervenir, deixà així mateix una impressió molt bona.

Repetirem, doncs, que les dues vetllades resultaren força agradívols, encara que en llurs programes hauríem desitjat trobar-hi composicions d'una novetat més palpitant. — S.

ASSOCIACIÓ D'AMICS DE LA MÚSICA. — El vuitè concert fou confiat al violinista Francesc Costa i al pianista Blai Net. S'interpretaren les següents composicions: Concert en re menor, Tartini; Sonata, C. Franck; Cançó, Morera; Scherzo, Dittersdorf; Adagio, Fiorillo; El cucut, Daquin-Manen; Larghetto, Weber; Sicilienne et Rigaudon, Francoeur-Kreisler.

En Francesc Costa és ja avui un violinista notabilíssim. Ultra una bella tècnica i un só timbrat, té un estil ple de vida i posseeix, demés, el do de suggestionar el seu públic. És, doncs, ja un veritable concertista. Ja no cal dir que els amics (sempre sensibles a les bones execucions) aplaudiren xardorosament al ben interessant violinista.

El pianista Blai Net col·laborà amb encert a la sessió que ens ocupa. Tocà molt bé la sonata ben difícil de Cèsar Franck.

El novè concert fou també ple d'interès. L'Orquestra de l'Associació d'Amics de la Música, sota la direcció del seu mestre En Francesc Pujol, ens oferí execucions curoses de les següents obres: Jocs d'infants, Bizet; Hansel i Gretel (Preludi), Humperdinck; Simfonia en do, Schubert; Ariane et Barbe bleue (Introducció de l'acte tercer), Dukas; Primavera (quadro musical), de Glazunoff.

Llevat de la Simfonia de Schubert, totes les obres esmentades s'executaren per primera vegada.

La suite de Bizet és senzillament deliciosa. Hom escolta aquestes paginets (reveladores d'un músic expert) amb viu plaer. I així és música... senzillament musical. Sense que bategui en ella, volem dir, ni cabòries pictòriques, ni filossòfiques, ni estètiques, ni literàries.

El mateix pot dir-se de la pàgina d'Humperdinck. Com ella és també sincera i ben sentida!

Ariane et Barbe-Bleue (Introducció de l'acte 3er.) i Primavera, de Glazunoff són també interessants. Ens fóra agradós de tornar-les a sentir.

L'orquestra de l'Associació d'Amics de la Música, treballa, doncs, amb bell entusiasme, sota la direcció fervorosa tothora d'En Francesc Pujol.—X.

El desè concert tingué lloc el dia 28 de març prop-passat, essent confiat al ben conegut concertista de guitarra N'Emili Pujol.

El programa era el següent: I. Minuet, Andante cantabile, Allegretto, Sors; Minuet, Mozart; Bourrée, Bach. — II. Estudi, Massurka, Allegretto, Caprici alarab, A l'Alhambra, Tàrraga. — III. Guajira gitana, E. Pujol; Homenatge a Debussy, Falla; El mestre, La filla del marxant, Llobet; Variacions sobre un tema de Corelli, Sors-Llobet. — Fora de programa: Dança de "El Amor brujo", Falla.

El programa era triat aposta per a palesar els diversos aspectes de la guitarra, des de'l gènere clàssic, en el qual l'instrument tingué un mestre de primer ordre, el català Sors, fins al gènere popular i al gènere modern i al gènere que podríem anomenar d'execució transcendent: tal l'última composició del programa; passant

pel renovador de la guitarra, el mestre del concertista, En Tàrrega, les composicions del qual són com no n'hi ha d'altres, adequades a l'instrument. Encara que alguna d'aquestes no sigui d'or de llei, recordem de passada que entre les menys conegudes — *Preludis, Estudis* — hi han veritables gemmes.

El triomf d'En Pujol fou absolut. Del temps que no s'havia fet sentir en públic a Barcelona, hom vegé totseguit que havia donat un pas definitiu en sa carrera. A sa musicalitat exquisida, a sa fina sensibilitat de sempre, hi afegeix ara el més gran domini de la tècnica; té una seguretat, un equilibri que no li coneixiem i què és fruit de maduresa. I son bell estil és realçat per la puresa del sò, puresa i robustesa a la vegada; qualitats obtingudes per sa manera especial de tocar la corda, amb l'extremitat carnosa del dit, no amb l'ungla, nova escola d'execució adoptada per En Tàrrega en sos últims temps en l'estudi i perfeccionament de la qual el sorprengué la mort. El mestre treballà fins a la darrera hora, conscient de que *Labor improbus omni vinct*; el deixeble segueix ses petxades. — G.

La vida artística dels "Amics" durant els mesos d'abril i maig ha estat igualment rublerta d'interès. Dos solistes de cant, els mèrits dels quals ens eren ben coneguts: Na Concepció Callao i N'Emili Vendrell, ens oferiren dos programes del major atractiu. La primera, acompanyada molt bé al piano per la senyora Sancristòfol de Folch, cantà delitoses melodies dels mestres primitius italians, altres dels romàntics alemanys, amb dues ben distingides de Duparc i Fauré, i a la darrera part d'autors catalans solament. Per sa novetat ens plau reproduir íntegrament l'ordre d'aqueixa part final: *Cançó d'octubre*, J. Cassadó; *Vespre d'estiu*, G. Cassadó; *Cançó d'abril*, Lamote de Grignon; *Del mar*, V. M. de Gibert; *Els obergocs i les petites culidors*, E. Toldrà; *El mal de l'amor*, F. Pujol; *De les pàtries que hi ha al món*, Millet.

El públic rebé les composicions aquestes amb franc aplaudiment, demanant la repetició de les tres darreres. La senyoreta Callao meresqué, així mateix, forces lloances per la seva dicció expressiva que l'esclat de la veu potent fa brillar encara més.

En Vendrell dedicà tota la sessió a J. S. Bach. Amb l'exquisit tenor havia d'alternar el mestre Vicents M.ª de Gibert a l'orgue, mes al punt de començar el concert un desperfecte de l'instrument ens privà de fruir el programa complet, ordenat, per cert, d'una manera admirable. Els *Cants espirituals* produïren un efecte corprenedor, amb tal perfecció va entonar-los En Vendrell. No menys impressió causaren les àries sagrades amb acompanyament instrumental encomanat als professors Toldrà, Giménez, Planàs, Gratacós i mestre Gibert; delitant d'igual manera les àries profanes, on va intervenir-hi la part d'oboe, confiada al professor Cassià Carles.

Un recital de violoncel per la senyoreta Aurèlia Sancristòfol, acompanyada pel reputat pianista senyor Longàs, i un recital de piano per En Blai Net completaren les audicions corresponents als mesos esmentats.

A la senyoreta Sancristòfol l'admiràrem novament en la seriosa interpretació de belles sonates de Valentini, Beethoven i Rachmaninow i d'un *Arioso* de Bach, ple de noblesa.

En Net ens oferí un programa tot ell compost d'obres d'autors catalans. Fou per demés curiós oïr successivament els diversos estils que caracteritzen el repertori nostre pianístic, des de'l principi del renaixement català fins els moments actuals, representats per obres dels mestres Alió, Noguera, Vidiella, Granados, J. Cassadó, Millet, Morera, Pujol, Gibert, Marticristià, Buxó, Pahissa, Sampere, Mompou i Gomà. La major part d'aquestes composicions foren donades en primera audició. Entre les més noves, cal senyalar en primer lloc, per la importància de son desenrotllament, les *Variacions sobre un tema original*, d'En Baltasar Samper. Aquesta bella producció, que va merèixer un premi en el darrer certamen musical d'Olot, és d'una elegància força original dintre sa forma pianística del tot moderna. També ens plau distingir per llur sentiment personal i correcció d'escriptura el delicat *Scherzo* d'En V. M. de Gibert; el característic *Rondó a l'antiga usança* d'En Pujol; les exquisides pàgines, per fi, d'En Mompou (*Escenes de nois*), i d'En Gomà (*Ametller florit i Patufet*).

En Blai Net, el nostre culte pianista, meresqué les enhorabones més completes pel seu amor envers la música de la terra, al conreu de la qual tan bon treball hi ve esmersant. — S.

Amb caràcter extraordinari, els Amics organitzaren enguany, com ho han fet ja en altres ocasions, una tanda de concerts íntims dedicats a l'audició integral de les X sonates per a violí i piano i de les cinc per a violoncel i piano de Beethoven, els interpretadors de les quals foren els notables artistes, sovint aplaudits, N'Aurèlia Sancristòfol, violoncel·lista, N'Eduard Toldrà, violinista, i En Blai Net, pianista. L'èxit d'aquestes sessions, plenes d'ardorós recolliment, ha estat ben falaguer pels concertistes esmentats; fruit també el devot auditori que hi assistí de les més pures impressions d'art en escoltar les belles inspiracions beethovenianes, que impregnaren la sala d'audicions íntimes del Palau d'inefables harmonies.

CONCERT VENTURA MONROIG. — La senyoreta Monroig dedicà el seu concert als seus compatriotes de la colònia Argentina. Interpretà amb traça innegable el següent important programa: *Toccat i Fuga*, Bach-Tausig; *Sonata* op. 28, Beethoven; *Balada en sol menor*, *Estudis* op. 10, núms. 3 i 4, *Nocturn en fa sostingut* i *Polonesa en la bemoll*, Chopin; *Triana i Evocació*, Albéniz; *Les mosques de Sant Narcís*, O. Farga; *Mort d'Isolda*, Wagner-Liszt; *Marxa militar*, Schubert-Tausig.

La senyoreta Monroig revelà grans condicions d'artista. Toca amb facilitat i amb serenitat.

El públic l'aplaudí força.

CONCERTS EMILI SAUER. — El gran pianista hamburguès donà encara dos concerts, per tal de correspondre als aplaudiments unànims i sentidíssims que els seus nombrosos admiradors li ofrenaren en els concerts anteriors. Les sessions que comentem s'efectuaren els dies 14 i 19 de març. L'eminent pianista tocà, en el primer dels dits concerts, produccions de Beethoven, Schubert, Mendelsshon, Chopin, Sgambati, Sauer, i Liszt. El darrer concert fou consagrat a Chopin.

En Sauer és, realment, un pianista, un artista admirable. El seu mecanisme

és puríssim. Recorda, en veritat, els grans mestres del piano (els Ritter, els Planté, etc.). Es més: avui ell és, certament, un dels més grans mestres. Amb tot, no totes les seves interpretacions ofereixen, ja no cal dir-ho, el mateix interès. En tocar, per exemple, la Sonata *appassionata*, de Beethoven, no ens *engrescàrem*. L'interpretació d'En Sauer fou correctíssima, però un bon xic freda. I és que En Sauer (com tots els artistes, com tots els homes) *té dies*. En canvi, no podrem oblidar les execucions que ens oferí de la Sonata op 35, de Chopin, i d'altres pàgines del mateix mestre: *Allegro de concert*, *Berceuse*, *Fantasia*, etc.

Emili Sauer deixa entre nosaltres un record ben plaent, ben agraïvol.

CONCERTS ARTUR RUBINSTEIN. — Artur Rubinstein no aconseguí aquest cop omplenar la sala, en cap de les seves sessions. El públic no li fou fidel. L'eminent pianista tocà al Palau de la Música els 30 d'abril i 5 i 9 de maig. Oferí, fem-ho constar, interessants programes. Heu's-los aquí:

Primer concert: *Tocata*, Bach-d'Albert; *Polonesa fantasia*, dues *mazurkes*, *Balada en la bemoll*, Chopin; *Carnaval*, Schumann; *Vers la flama*, Scriabine; *Marxa*, *Vistió fugitiva*, *Suggestió diabòlica*, Prokofieff; *La Cathédrale engloutie*, *Ministrels*, Debussy; *Dança de El amor brujo*, Falla.

Segon concert: *Fantasia i Fuga*, Bach-Liszt; *Sonata op. 53*, Beethoven; *Barcarola*, dos estudis, *Nocturn*, *Polonesa en la bemoll*, Chopin; *La vallée des cloches*, *Alborada del gracioso*, Ravel; *Mouvements perpétuels*, Francis Poulenc; *Vals Mefisto*, Liszt.

Tercer concert: *Preludi, choral i fuga*, Franck; *Intermezzo op. 119*, *Capriccio*, *Rapsòdia*, Brahms; *Homenatge a Rameau*, *Ondine*, *Terrace des audiences au clair de lune*, *Poissons d'or*, *L'île joyeuse*, Debussy; *Corpus Christi a Sevilla*, *Rondeña*, *El Albaicín*, *Triana*, Albéniz.

Artur Rubinstein és ben conegut i tothom ja sap que és un pianista certament genial, però desigual. Té, doncs, dies, i fins moments, durant els quals tant aviat sorprenent per la seva ardidesa, per la vida que sap comunicar a les produccions interpretades... com pels *esguerros* (així mecànics com d'interpretació) que a voltes ofereix o llença, més ben dit, als oïents... o espectadors (car hi ha certament una part del públic que assisteix als concerts Rubinstein talment com a un *espectacle*).

Rubinstein — diem — té, doncs, dies. Ara bé: cal confessar que durant la vetlla del darrer concert es sentí, sens dubte, veritablement inspirat i equilibrat. Tocà l'obra formosa i profunda de Franck amb admirable cura i en interpretar les pàgines originalíssimes de Debussy, trobà sons dolcissims i justíssims.

Respecte a la seva interpretació de *Iberia*, d'Albéniz, ja és també sabut que és pel damunt de tot brillant, assoleiada. Rubinstein ha sentit certament com ningú (i ens referim als estrangers) l'*andalusisme*.

El públic, ja no cal dir-ho, ovacionà llargament al ben notable concertista. — X.

INSTITUT CATALÀ DE RÍTMICA I PLÁSTICA. — En honor del mestre E. Jaques-Dalcroze va celebrar-se el diumenge 23 d'abril una audició extraordinària de cançons i jocs d'infants pels deixebles del mestre Joan Llongueras, que sovint hem aplaudit a la mateixa sala del Palau. Tothom va quedar-ne encisat i en primer lloc el creador

d'aquesta forma, viva i popular — com deia molt be el programa —, d'art simple i joïós que tan gentilmente enriqueix i vivifica l'esperit de la mainada.

Foren interpretades successivament les més populars i formoses produccions degudes a l'inspiració del mestre esmentat, tan escaients i distingides les d'En Dalcroze com plenes de l'esperit nostre són les d'En Llongueras. Del primer van tenir de repetir-se les nomenades *Ronda dels bous follets de la muntanya*, *El joc del pim, pam, pum* i la *Marxa de les banderes* que posà fi a la primera part del programa. Una ovació calorosíssima i plena d'afecte fou endreçada en aquell precís moment a l'eminent professor de Ginebra, que aparegué a l'estrada rodejat dels petits cantors.

En Jacques-Dalcroze va complaure's extraordinàriament en escoltar les cançons del seu deixeble Llongueras, el propagador del seu mètode a Catalunya, tan plenes d'exquisida tendror, entre les quals sobressortí per la seva originalitat i són sabor catalanesc *Les figures del pessebre*, estrenada amb esclatant èxit aquest mateix any.

Arborats en són amor per la Pàtria els petits cantaires volgueren afegir al final de la sessió el cant de *Els Segadors* que tothom escoltà de peu dret, coronant cada estrofa ardorosos aplaudiments.

L'èxit de la festa encoratjarà, ben cert, el mestre Llongueras en la seva tasca prestigiosa que va descabdellant plé de fervor i zel al front de l'Institut Català de Rítmica i Plàstica.

RECITAL ONIA FARGA. — De retorn de París, on la crítica li dedicà falaguers mots, la senyoreta Farga es manifestà al Palau en un recital de piano i violí que li valgué de l'auditori llargs aplaudiments. Entre altres composicions, la distingida concertista executà al piano la *Sonata*, op. 35, de Chopin, dos números de la *Iberia* de Albéniz i dues glosses: *Els tres tambors* i *El Rossinyol*, de la seva composició. Original de N'Onia Farga era també la peça de violí *Fluvirolejant*, sonada a la segona part junt amb altres obres de Tartini, Couperin-Kreisler, Bach, Schubert i Sarasate. Acompanyà la solista al piano, amb notable correcció, la senyoreta Adelmira Anglada.

TRIO DE BARCELONA. — El dia 9 d'abril els senyors Vives, Perelló i Marés interpretaren per primera vegada en públic el *Segon Trio* d'En Robert Gerhard, que pocs dies abans havien donat a conèixer als socis de Música "da Camera". La novella composició d'En Gerhard fou escoltada amb singular delectança, aplaudint-se els tres temps, però impressionant d'una manera més senyalada el segon: *Amb calma*.

El Trio de Barcelona manifestà novament el seus mèrits de cohesió, finesa i bon estil; trobant el mellor acolliment al final de les demés obres que interpretà: *Trio en si bemoll*, op. 11, de Beethoven i *Trio eleliac*, de Rachmaninow.

SALA D'AUDICIONS INTIMES. — El dia 3 de Juny oïrem a dues novelles i ben joves concertistes: Paquita Millet, pianista, i Montserrat Millet, violinista. Interpretaren el següent interessant programa: Sonata en do major, Mozart (piano i violí); dos Estudis, Preludi, Vals, Chopin; Capvespre, Ribó; Rapsòdia, Brahms;

Evocació, El Puerto, Albéniz (piano); Grave, Fr. Bach; *Sicilienne et Rigodon*, Francoeur-Kreisler; *Berceuse*, Fauré; *Variacions*, Tartini-Kreisler.

Paquita Millet lluí un bonic i ben clar mecanisme en tocar la Sonata, bellíssima, de Mozart. En l'interpretació de les altres obres que omplenaven la segona part, l'encongiment degut a la falta d'habitut de tocar en públic la privà de la necessària llibertat per a expressar-se. Amb tot, demostrà sovint que posseeix condicions d'excellent executant.

La Sta Montserrat, més serena, provà que ha ja adquirit un bell mecanisme i una dicció sentida. L'esdevenidor somriurà, certament, a la jove artista.

Les Stes Millet foren, inútil dir-ho, insistentment aplaudides.

ESTUDI-MUSEU MASRIERA.—El dia 25 de Maig tingué lloc al bellíssim *Estudi Museu Masriera*, una molt bella festa. Un públic selecte i nombrós fou convidat a oir tot un aplec de cançons sentidíssimes, lletra i música d'Apeles Mestres. El públic experimentà una viva joia (barrejada, certament, amb certa sensació de sorpresa!) tot escoltant les cançons veritablement admirables del conegut autor d'*Odes Serenes* i de *La casa vella*. I heu's aquí un nou caire del talent del popular poeta. Apressem-nos a dir-hi: les cançons d'Apeles Mestres (que els amics del dibuixant-poeta coneixiem ja, feia anys) son notabilíssimes i extremadament variades. Lletra i música apareixen pletòriques de vida. A voltes, en escoltar-les, hom reb l'impresió de sentir art popular. Altres vegades — i ho diem plenament convençuts — recordeu els vells mestres italians o els mellors *liederistes* dels darrers temps. És urgentíssima, creiem, la publicació de les cançons susdites. En aparéixer, parlarem d'elles més llargament.

Les Cançons d'Apeles Mestres foren cantades, amb extremada correcció pel conegut tenor n'Emili Vendrell. El poeta Apeles Mestres deia amb raó que mai podria ja sentirles més justament i més amorosament interpretades.

En Joan Massià, acompanyà al piano a n'Emili Vendrell. I el seu acompanyament (discret i ple de fineses, de manyagueries subtils) esdevingué ideal.

Abans de l'audició de les Cançons d'Apeles Mestres, En Joan Salvat llegí un Parlament d'En Frederic Lliurat. En Lliurat parlà en són treball de les Cançons d'Apeles Mestres i de llur sentit i característiques. Digué netament, sobriament, coses també ben justes i sentides.

El públic selectíssim que acudí a oir les Cançons d'Apeles Mestres prodigà a l'exquisit i popular poeta els aplaudiments més insistents i afectuosos. L'autor de *Liliana* fou notablement ovacionat.

Ja no cal dir que En Vendrell hagué de repetir la majoria de Cançons que figuraven en el programa.

Una festa, en definitiva, que hom no oblidarà pas.

SALA DE L'ORFEO GRACIENC: ASSOCIACIÓ INTIMA DE CONCERTS. — Han col·laborat en els concerts celebrats durant els mesos de febrer i març per aquesta associació, el ben estimat tenor català Emili Vindrell, acompanyat al piano per En Blai Net; la distingida violinista Elsa Oriol; la senyoreta Valeri, delicada pianista;

el Quartet Wendling, de Stuttgart, i l'orquestra de l'Associació dirigida pel mestre Enric Ainaud.

En Vendrell, en son repertori variat i del millor gust, delità novament l'auditori, escoltant entusiastes aplaudiments que l'obligaren a repetir bon nombre de cançons. En primera audició va donar *Clavell d'amor*, d'En Buxó, i *La font*, de N'Alexandre Ribó, ben rebudes les dues. En Blai Net s'identificà amb En Vendrell, d'una manera perfecta. La pianista Valeri, que's feu oir en el mateix concert, demostrà posseir aptituds ben recomenables per a distingir-se en la carrera empresa.

L'èxit més complet coronà la sessió encomenada al Quartet Wendling, que tan bon record deixà el curs passat en el mateix lloc. Aquesta vegada ha interpretat amb la perfecció de costum diverses obres de Haydn, Schubert i Beethoven, causant una impressió no menys forta; però ens agradaren els intel·ligents professors de Stuttgart d'una manera especial en els quartets de Haydn (op. 74, núm. 3) i Beethoven (op. 59, núm. 1). Tant insistents foren els aplaudiments al final de la sessió, que aquesta s'allargà amb l'audició d'un *andante* de Tschaikowsky que's feu admirar per l'excel·lent interpretació que varen dar-li els artistes festejats.

El mestre Ainaud, al front de la seva orquestra, ens donà una versió ben entesa de la *Suite-strauck* de J. S. Bach, un número de la qual, *Gavotta*, va haver de repetir-se. Així mateix merescué generals alabances l'audició primera de *Hora mística*, de Sinigaglia, executada a la tercera part del concert junt amb el conegut *Nocturn* de Borodine i les suggestives *Melodies escoceses*, de Gilson, que'l públic escolta sempre amb gust. La mateixa tarda admiràrem el talent de la violinista Elsa Oriol de Cubí en la interpretació segura i molt expressiva del magnífic *Concerto en re* de Tartini, que l'orquestra acompanyà.

Els concerts corresponents als mesos d'abril i maig tingueren per interpretadors les senyoretas Breittmayer, violinista, i Janacopulus, cantatriu; el talentós pianista català Ricard Viñes, i els professors ben reputats que constitueixen el Trio de Barcelona.

La senyoreta Maggy Breittmayer és una violinista notabilíssima, de temperament fogós, que dona molta vida a les obres que interpreta i posseix, demés, una tècnica envejable. Sonà d'una manera perfecta la *Segona sonata* de Guy Ropartz, obra meritíssima que s'imposa per la seva admirable construcció i la noblesa dels seus temes; el conegut *Poema* de Chausson, i un *Concerto* de Jaques-Dalcroze, de brillant efecte. La part de piano fou confiada a n'En Tomàs Buxó, el qual complí la seva missió amb cabal encert.

Vera Janacopulus, excel·lent cantatriu, molt reputada a l'estranger, causà amb el seu interessant repertori un efecte encisador. Sobressortí en la interpretació dels autors moderns Fauré, Debussy, Mussorgsky, Duparc, Roussel, Rachmaninow, Prokofieff, etc. La naturalitat, el pur estil, la gràcia ingènua de l'exquisida cantatriu impresionà fortament l'auditori, que no's cansava d'aplaudir-la. La pianista senyoreta Schlepianoff fou una digna col·laboradora de la solista, puix sabé donar a les obres interpretades la vida requerida per a l'efecte millor de les mateixes.

El programa que el pianista Viñes anuncià era sumament interessant. Després de retenir homenatge als grans mestres Bach, Couperin i Franck a la primera part,

segui l'audició d'obres franceses originals de Fauré, Séverac, Schmitt, Ravel, Debussy, Erik Satie, Poulenc i Chabrier; essent dedicada la part final als autors russos Rimsky-Korsakow, Akimenko, Borodine i Mussorgsky. La tècnica admirable del pianista català, acompanyada del bon sentit i del gust depurat que's manifesta sempre en les seves execucions, fou novament elogiada en aquetsa ocasió, i no cal dir la poderosa atracció que exercí sobre l'auditori l'insuperable artista.

La nova presentació del Trio de Barcelona davant els habituals concurrents a aqueixos concerts íntims, proporcionà altre triomf als renomats artistes Vives, Perelló i Marés, que manifestaren llur talent en la curosa i expressiva interpretació dels tríos de Beethoven (op. 70, núm. 1), Rachmaninow (op. 9) i Mendelssohn (op. 49). Amb tal insistència foren aplaudits al final del concert, que la repetició d'un temps del trio de Mendelssohn va imposar-se. — S.

TEATRE ELDORADO: ORFEÓ GRACIENC. — Els concerts populars celebrats pels meritíssims cantaires de Gràcia que dirigeix el mestre Balcells han trobat el mateix acolliment entusiasta que consignàvem en el número passat. El tercer de la tanda fou dedicat a autors nacionals, figurant en el programa dues estrenes: *La sardana gran*, d'En Morera, i *La nostra bandera*, d'En Balcells, i l'audició primera d'algunes cançonetes d'En Cumellas Ribó i l'expressat Morera, interpretades per la secció d'infants. L'èxit d'aquestes composicions fou decisiu ja que'l públic exigí la repetició quasi total d'elles. Com obres més importants, *La sardana gran* i *La nostra bandera* s'imposaren a l'atenció de l'auditori. L'esperit patriòtic han inspirat les dues, i llurs accents vibrants depertaren el més viu entusiasme. Els mestres Morera i Balcells foren, per tant, llargament ovacionats.

La cooperació de la cobla "La Selvatana" prestà doble interès al concert celebrat el dia 12 de març. En primera audició s'hi donà la cançó popular *L'estudiant de Vich*, harmonitzada per a veus mixtes pel mestre Morera, la sardana *Estiuença*, del mateix autor, i *El campanar del poble*, d'En Balcells. Direm que l'èxit més franc fou assolit per la sardana d'En Morera la qual, per la seva inspiració graciosa, es compta entre les millors del mestre. La cobla interpretà boniques sardanes dels mestres Català, Garreta, Morera i Juncà. Encara que les quatre eren ben conegudes, ens va plaure oir de nou les nomenades *Juny*, d'En Garreta, i *Davant la Verge*, d'En Morera, d'una musicalitat ben atractiva una i altra. Al final, el chor i la cobla executaren molt bé dues jolius sardanes, plenes de color: *La blavor del mar*, d'En Balcells, i *L'estimada*, d'En Lambert.

El concert següent no oferí altra novetat que l'estrena de la cançó popular *Cap a Betlem caminem*, d'En Claudi Soler, i l'audició completa de les *Cançons per a la mainada* escrites pel mestre Mas i Serracant sobre lletra del llorejat poeta Apeles Mestres. L'acolliment que'l públic va dispensar a aquestes petites composicions fou ben falaguer per a llurs respectius autors. Entre altres obres ja conegudes, hi foren repetides en el mateix concert: *El Poema de la Nit i el Dia i de la Terra i de l'Amor*, d'En Morera; *Estiuença*, del mateix mestre, i *La nostra bandera*, d'En Balcells.

RECITAL PEPITA DIÉGUEZ. — Retorn de la seva *tournee* en terres hispàniques, la Sta. Diéguez oferí de bell nou els fruits del seu talent als aficionats barcelonins. En in-

terpretar, el dia 25 de Maig, al Teatre Eldorado, pàgines de Corelli, Vitali, Max Bruch, Crickboom i Wieniawski, provà novament que es ja una excel·lent violinista i una delicada artista. Ens agradà sobre tot interpretant les obres de Vitali i de Corelli. En executar les produccions dels vells mestres italians, el so i l'estil de la Srta. Pepita Diéguez, són veritablement molt purs.

La Srta. Pepita Diéguez fou ben acompanyada pel pianista Guillem Garganta. Ambdós concertistes escoltaren aplaudiments. — X.

FESTES D'HOMENATGE A PEP VENTURA. — Organitzades aquestes festes per l'Ateneu Empordanès, el primer acte d'elles va celebrar-se el dissabte, dia 10 de juny, en el propi local de l'esmentat Ateneu.

A la presidència hi havien el senyor Massot (conseller del nostre Ajuntament), el senyor Isern Dalmau (president de l'Ateneu Empordanès) i els senyors Geli, Rami (batlle de Figueres i president de la Mancomunitat de l'Alt Empordà), i Bordas (batlle de Castelló d'Empúries), Mascort (batlle de Torroella de Montgrí), Lluís Millet i Salvador Raurich.

Hi assistiren delegacions de diverses corporacions oficials i de diverses publicacions de l'Empordà, podent esmentar també entre les personalitats que assistiren a l'acte el mestre Enric Morera, En Frederic Lliurat i En Prudenci Bertrana.

Després de parlar el regidor senyor Massot i el president de l'Ateneu Empordanès, senyor Isern, el mestre Joan Llongueras llegí el seu parlament, una part ben extensa del qual reproduïm en aquest mateix número.

El treball de l'esmentat mestre i pulcre escriptor entorn de "Pep Ventura i les belles tonades de la raça" és notabilíssim. En Llongueras ha fet un estudi seriós de la seva tesi, i la personalitat d'en Pep Ventura (el gran amic d'en Clavé), fou destrament traçada. No hem de dir quant amorosament parlà En Llongueras de l'obra del popular músic empordanès. Feu notar molt bé la importància de les tonades d'en "Pep", ja que reflecteixen, veritablement, el sentit íntim i ben original de la nostra raça.

En acabar de llegir-se la important conferència, els aplaudiments esclataren unànims i el mestre Llongueras fou felicitat.

Després de la bella i saborosíssima conferència, la cobla "Barcelona" interpretà les següents sardanes del notable músic homenatjat: *La gentil pastora*, *Els segadors*, *Un esmolet vell*, *Sardana de tenora*, *Toc d'oració* i *Per tu ploro*.

Les sardanes d'en Pep Ventura foren escoltades devotament i aplaudides amb entusiasme. Algunes foren repetides. En tocar la sardana *Un esmolet vell*, hom es serví de la pròpia tenora d'en "Pep". I l'eixerida composició, ja no cal dir-ho, s'hagué de repetir.

Fem constar, també, que abans de la conferència d'En Llongueras s'interpretaren dues belles sardanes del repertori modern: *A n'en Pep Ventura*, d'En Morera, i *Rosada*, d'En Garreta.

Continuant les festes d'homenatge, el diumenge tingueren efecte diverses audicions de sardanes. Al matí, a la Plaça de Sant Jaume, per les notables cobles "La Principal", de La Bisbal, "Els Montgrins", de Torroella de Montgrí; "La Princi-

pal", de Perelada i "Barcelona", de la nostra ciutat; a la tarda, al Palau de la Fira de Mostres del Parc, per les mateixes cobles; a la nit, a l'Ateneu Empordanès, per la cobla "La Principal", de La Bisbal, i al Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, on sonaren alternativament les cobles "La Principal", de Perelada, i "Els Montgrins", de Torroella de Montgrí.

SALA MOZART. — RECITAL ANTONI MARQUÉS. — S'efectuà el dia 9 d'abril. El ben estudiós pianista interpretà pàgines de Rameau, Beethoven, Schumann, Chopin, Marquès i Debussy.

Antoni Marquès té un innegable temperament d'artista. Posseix ja, demés, una bonica tècnica. En tocar, per exemple, el *Carnaval*, de Schumann, tingué moments felissos. El públic fou ben sensible a les qualitats del jove concertista i il prodigà els aplaudiments més xardorosos.

Hi afegim els nostres, ben sincers. — X.

DOS CONCERTS — El Comité. d'Honor i la Junta Directiva del *Gremi de Professors Particulars de Catalunya* organitzà dos important concerts (12 i 16 de març). Foren confiats a les distingides artistes senyoretas Cànida Costa, Pepita Diéguez, Hortènsia i Maria Caballé, Joaquina Ibern i senyors Guillem Garganta i Juventí Folgar. Assistirem al primer dels esmentats concerts. En el concert que ens ocupa, la senyoreta Cànida Costa interpretà belles pàgines de Chopin, Wagner-Liszt, Debussy i Albéniz i fou aplaudidíssima.

La senyoreta Costa (ho havem ja dit altres vegades) posseeix una molt interessant pulsació i una molt fina sensibilitat d'artista. Amb una mica de pràctica d'expressar-se en públic creiem que podrà ésser, a no trigar gaire, una de les nostres millors concertistes.

La segona part del programa anà a càrrec de la senyoreta Joaquina Ibern. Cantà produccions de Mendelssohn, Buxó, Schumann i Bellini.

La senyoreta Ibern té una bonica veu i canta de faisó sentida. El seu estil, però, no ens sembla encara prou format.

Acompanyà a la senyoreta Ibern la professora senyoreta Joana Aléu.

Oïrem, després, a la ben notable violinista senyoreta Pepita Diéguez. Interpretà la Sonata en do, de Corelli, Gavota, de Rameau, Romansa, de Cricboom i Preludi i Allegro, de Pugnani-Kreisler.

La senyoreta Diéguez assolí un gran èxit. Heu's aquí una jove artista que ha estudiat ja força. Té un bonic so, un molt bell mecanisme i canta i ritma les produccions que interpreta amb la traça i la malícia desitjables.

La senyoreta Diéguez fou ben acompanyada pel pianista Guillem Garganta.

ATENEU ENCICLOPEDIÀ POPULAR.—El dia 2 de Maig al vespre se celebrà en el local d'aquesta entitat una nova audició de cançons populars catalanes (sisena sèrie), organitzada pel jove mestre En Joan Tomàs, director de l'Orfeó Mossén Cinto i professor de l'ORFEÓ CATALÀ.

Precedí a l'audició un parlament del Mtre. En Vicents M.ª de Gibert, qui aponderà amb paragrafs elocuentes la transcendència de la cançó popular. En aquest ma-

teix número de la REVISTA ens és grat oferir a nostres llegidors el susdit treball. El Mtre. Gibert fou escoltat amb verdader recolliment pel nombrós auditori que omplia la sala d'actes de l'Ateneu i, en acabar, fou aplaudíssim.

Les cançons cantades foren vint-i-sis, pertanyents a diferents gèneres: des de l'infantil, com la *Cançó de les mentides*, i l'humorístic, com *El campanar de Reus*, fins a l'amorós, com el *Desconsol*, el cavalleresc, com *Maria la soldada*, i el llegendari, com *El Comte Arnau* presentat en una de ses nombroses variants. Constituïren un pomell flairós de melodies ben nostres, algunes d'elles molt formoses i poc conegudes, habillades pel Mtre. Tomàs amb un escaient acompanyament pianístic, are ingenúu, are entremaliat, are més penetrant, però sempre en consonància amb l'esperit de la cançó.

Les cançons foren bellament interpretades per la Srta. Na Mercè Rovira (soprano), En Francesc Torra (tenor) i En Ramón Crespo (bariton), de l'ORFEÓ CATALÀ, els quals foren acompanyats pel propi armonitzador de les tonades. Tots foren també xardorosament aplaudits.

En el mateix centre de cultura hi ha donat més tard un curset d'educació musical l'estudiós i erudit professor Ezequiel Martín. Precedides d'unes breus notes biogràfiques relatives a cada autor, En Martín executà al piano, demostrant el seu gust i la seva finesa, obres diverses dels autors més significats dintre les escoles clàssica i romàntica, reservant per a la darrera sessió del curset les composicions modernes, entre les quals n'hi havien dels malaguanyats compositors catalans Alió, Noguera, Arnau i Marticristià.

Tots quants s'interessaren per aquest curset, repartit en tres conferències, en varen quedar sumament complascuts.

CULTURA MUSICAL POPULAR. — Dedicat a la Junta i socis d'aquest centre cultural que dirigeix la senyora Narcisa Freixas, va celebrarse el 2 de març en el Teatre de la Comèdia un concert molt variat, en el qual s'hi interpretaren cançons amb gestos de Jaques-Dalcroze i de J. Llongueras, sota la direcció de la professora Eulàlia Torres; donant-s'hi, demés, l'audició completa del *Piano infantil*, de N. Freixas, per la nena Carme Bracons, i un recital de melodies i cançons de Lamote de Grignon, Longàs i Freixas, que va cantar la senyoreta Carme Manero, acompanyada pel concertista de piano senyor Longàs.

La concurrència que assistí a tan simpàtica i atractiva sessió, festejà amb grans aplaudiments els mèrits dels concertistes, vengent-se aquests obligats a repetir un nombre important de peces.

CANET DE MAR

A la Biblioteca Popular es va dar el dia 17 d'abril, un concert de violí i piano a càrrec de la professora del Conservatori de Ginebra, senyoreta Maggy Breitmayer, i del mestre En Joan Molinari, de Barcelona, antic deixeble i professor del mateix Conservatori.

El programa es componia de les següents obres: *Concert en re menor, Minuet*, Pugnani; *Preludi del Diluvi*, Saint-Saëns, *Berceuse*, Fauré; *Simfonia Espanyola*, Lalo.

El públic de Canet, molt aficionat a la música, va correspondre a la gentilesa dels distingits artistes, en donar-nos aquest concert, omplint la sala d'actes de gom a gom, havent de quedar-se molta gent a la sala de lectura. La Srta. Breitmayer es feu completament seus els oients, éssent entusiàsticament aplaudida i havent de tocar al final un minuet fora de programa.

IGUALADA

A Igualada, organitzats per el Conservatori del Ateneu, han tingut lloc durant la passada primavera una tanda de concerts de divulgació a càrrec dels prestigiosos artistes Na Meré Plantada, cantatriu, Francesc Costa, violinista, Gaspar Cassadó, violoncel·lista, Manuel Borguñó, pianista i del "Trio Ateneu", Chor Infantil de les Escoles i Conservatori del Ateneu i Banda Municipal de Barcelona.

Tots els artistes obtingueren un gran triomf col·laborant amb ells el Mestre Director del esmentat Conservatori Sr. Borguñó qui al últim concert tingué ocasió d'evidenciar les excel·lents qualitats de concertista que posseeix executant al piano dificultoses composicions.

El *Trio Ateneu* compost del citat Director i els professors En Rafel Serra i Sants Sagrera, va presentar-se per primera vegada en públic tocant el difícil *Trio* d'Arenski que fou sumament aplaudit com també ho foren les demés composicions que, acompanyats al piano, executaren admirablement els Srs. Serra i Sagrera, violí i violoncel·lo respectivament.

Però amb tot i l'èxit sens precedent a Igualada assolit pels artistes primera-ment esmentats, lo que més va sobtar al públic fou el Chor Infantil de les Escoles i Conservatori de l'Ateneu. Es gairebé incomprensible com el mestre Borguñó en tant poc temps hagi assolit un conjunt tant perfecte.

El Concert de la Banda Municipal de Barcelona va constituir un grandíós esdeveniment musical. El selecte programa executat admirablement sots la Direcció del Mestre Lamote de Grignon, va satisfer sobrerament la espectació que hi havia per oir la nostra primera Banda.

Donat l'èxit assolit per aquests concerts la Direcció del Conservatori té el propòsit d'organitzar-ne totes les temporades de Tardor i Primavera.

VICH

La *Societat Vigatana de Concerts* organitza sovint interessants sessions de música. El concert L s'efectuà el diumenge dia 26 de Maig, a *Catalunya vella*, i anà a càrrec de la pianista Sta. Càndida Costa. La dita ben talentosa concertista interpretà el següent programa: Estudis op 10, n.º 2 i op 25, n.º 19, Nocturn op 15, n.º 2, Balada op 23, Vals op 34, n.º 2, Barcarola op 60, Chopin; Capvespre i Per què, Schumann; Chor de filadores, del Vaixell fantasma, Wagner, Liszt; *La cathédrale engloutie*, Debussy; *Evocació i Seguidillas*, Albéniz.

El públic fou ben sensible a les interpretacions justíssimes de la gentilíssima pianista i exigí la repetició d'algunes obres.

La Sta. Costa executà, realment, el Nocturn, la Balada, el Vals i la Barcarola, de Chopin, de manera admirable i lluí un bell mecanisme i una dicció expressiva.

Ens agradà també molt en interpretar les paginets de Schumann i les pàgines de Debussy i de n'Isaac Albéniz.

La sessió fou, doncs, plena d'interès i honora a la distinguida concertista i als experts i entusiastes directors de la ben simpàtica Societat Vigatana de Concerts. — P. M.

Vida musical dels Orfeons de Catalunya

Per tal de posar-nos al corrent d'aquesta secció que molt a desgrat nostre ens hem vist obligats a deixar de publicar durant els darrers números, anotem a continuació un resum de les Festes artístiques, Vetllades i Concerts que han celebrat els Orfeons de diferents encontres, als quals els hi preguem ens disculpin aquest retard en donar compte de llurs activitats artístiques.

Orfeó Molleruscenc: Concert-Homenatge a En Lluís Millet el dia 6 de Novembre. Tota la segona part del programa la composaven composicions de l'homenatjat.

Orfeó Vigatà del Conservatori: Concert dia 8 de Desembre en el local de l'Ateneu Obrer del Districte Segon de Barcelona; cooperà a la festa la Secció de Cançons amb gestes de l'Orfeó Barcelonés, que dirigeix n'Enric Gibert.

L'Eco de Catalunya: Concert dedicat als Socis Protectors. Dia 11 de Desembre. Es repartiren premis als alumnes de les classes de solfeig i Teoria i el mestre Llongueras, de la Junta de la Germanor d'Orfeons de Catalunya, pronuncià un bell discurs.

Orfeó Mossèn Cinto i Chor. Infantil Mossèn Cinto. Concert dia 25 de Desembre, en el local social, en obsequi al Mtre. Morera. El *Chor infantil* cantà varies composicions d'aquest mestre, estrenant la sardana *Estiuença* dedicada a l'Orfeó Mossèn Cinto.

Orfeó Molleruscenc: Concert dia 25 de Desembre en el local de l'Acadèmia Montserratina de Mollerussa, cantant nou composicions en primera audició.

Orfeó Nova Tàrraga: Concert dia de Nadal, en el local *La Dalia*.

Orfeó Garriguenc: Concert dia de Nadal en el *Teatre Circol de Recreu*.

Orfeó Sallentí: Concert dia de Nadal. El programa era compost únicament de cançons populars nadalenques catalanes i estrangeres, moltes en primera audició.

Orfeó Granollerí: Concert dia 1er. Gener en obsequi als Srs. Socis.

Orfeó Vigatà del Conservatori: Concert dia 1er. Gener, cantant-se un enfilall de Nades catalanes i estrangeres.

Schola Cantorum i *Orfeó Montserrat*: Concert amb motiu de la visita de germanor que l'*Schola* efectuà el dia 6 de Gener. Els dos Orfeons cantaren, en la segona part del concert conjuntament, varies cançons populars.

Orfeó Seràfic de Arenys de Mar: Concert en el local de l'Orfeó Gracienc de Barcelona, dia 8 de Gener.

Orfeó Popular Olotí: Concert de Cançons nadalenques dia 8 de Gener.

Orfeó Balaguerí: Concert en el Saló d'actes de les Escoles Pies de Balaguer, el dia 17 de Gener.

Orfeó Mossèn Cinto: Concert dia 29 Gener en la Sala de Festes de la Casa de Caritat.

Orfeó Cardoní del Patronat Obrer: Concert inaugural baix la direcció del mestre Mossèn Josep Domeque Pvre. Dia 29 de Gener. Festes populars, i sardanes i funcions religioses.

Orfeó Montserrat: Primera audició d'alts Concerts de divulgació musical en el local del "Centre Moral Instructiu" de Gràcia. Dia 29 Gener. Concert per l'Orfeó i execució d'un *Trio* de Beethoven per notables artistes.

Orfeó Vigatà: Concert dia 22 Gener en la Societat *Alegria* de Viels.

Orfeó Garriguenc: Concert en obsequi als Srs. Socis; dia 2 Febrer en el Teatre Circol de Recreu.

Orfeó Cirvianum de Torelló: Concert en el local social: dia 5 de Febrer.

Orfeó Montblanquí: Concert extraordinari amb assistència del Mtre. Millet, amb motiu de les Festes Culturals i Patriòtiques celebrades el dia 12 de Febrer i entrega de la Senyera a l'Orfeó. Apadrinà la benedicció de la Senyera el Sr. President de la Mancomunitat i en el Concert el Mtre. Millet dirigí un bell parlament als Choristes montblanquins.

Orfeó Nova Tàrraga: Concert dia 19 de Febrer.

Orfeó Nova Solsona: Concert dia 26 de Febrer en el local social.

Orfeó Nova Tàrraga: Director, Josep Güell: Concert celebrat el dia 12 de Març.

Orfeó Badaloní: Director, Antoni Botey: Concert inaugural en el Teatre Victòria, dia 12 de Març.

Orfeó Vigatà de Conservatori: Director, B. Morató: Concert en el local de Catalunya Vella, dia 19 de Març.

Secció Orfeònica del Centre Moral Gerundense: Director, Josep Baró: Concert dia 19 de Març.

Orfeó Granollerí: Director, Marià Bataller: Concert dia 19 de Març.

Capella de Santa Cecília: de Blanes: Director, Rvd. Mn. Joan Batlle: Concert dia 19 de Març en el local del "Centre Catòlic de Blanes".

Orfeó "L'Eco de Catalunya" de Sant Andreu: Director, Josep M.ª Comella. Concert dia 25 Març en el local del Centre Popular catalanista.

Orfeó La Formiga de Castellbell i Vilar: Concert a l'Ateneu de Sant Vicens de Castellet, dia 25 de Març, a benefici dels famolencs russos.

Orfeó Nova Tàrraga: Concert exclusivament de música estrangera; dia 26 de Març.

Orfeó Germanor Empordanesa de Figueras: Director, Martí Llobet: Concert en el Casino Menestral el dia 7 d'Abril.

Orfeó Lleidatà: Director, Antoni Mateu: Concert dia 12 Abril en el Saló Nova Catalunya.

Orfeó Garriguenc: Director, Josep Aymerich: Concert dia 16 Abril en el Teatro Círcol de Recreo.

Orfeó Montblanquí: Director, Josep Vendrell: Concert dia 16 Abril en el local de la Joventut Nacionalista.

Orfeó Garriguenc: Excursió i Concert al poble d'Ayguafreda dia 23 abril.

Orfeó Vilanoví: Director, Manuel Bosser: Concert dia 30 Abril en el casal de l'Orfeó.

Bibliografia

FRANCESC PUJOL: *Cançons populars catalanes* a una veu amb acompanyament de piano. — *Unión Musical Española*. — Barcelona.

Recordem que alguns anys enrera el mateix autor, En Francesc Pujol, les havia cantades aquestes cançons en plena intimitat, i en aquella ocasió manifesta-

rem ja el desig de que fossin publicades. Ha transcorregut el temps, el mestre s'ha fet més hàbil encara en l'art d'harmonitzar, i després de llarga dormida apareixen per fi les cançons no tal com les havíem oïdes, algunes d'elles, sinó més polides en llur vestimenta, ço que les hi dona un major valor i interès.

Dotze cançons s'hi troben aplegades en el recull, entre les quals hi han les dues nades que darrerament, en el concert de Sant Esteve, interpretaren els solistes de l'ORFEÓ CATALÀ Na Andreua Fornells i N'Emili Vendrell. Les restants no són pas menys corprenedores. N'hi han de melangioses com *Marianna*, *Joan de la Pobla*, *Oh, serena de la mar*, *Rosa del Folló*; altres de tonada riallera com *El sastre*; de dolça serenor, per fi, com són *L'enamorat*, *Els presos de Vallcebre* i *La Dama d'Aragó*.

Harmonitzades totes elles amb un art delicat i segur, sempre conservant el caràcter propi de la tonada que acompanya, heus aquí un nou recull de variats matisos que ha d'assolir, ben cert, entre els "liederistes" i els bons aficionats el més franc acolliment.

FRANCESC PUJOL: — *Festa*. — Danses característiques per a piano. — *Unión Musical Española*. Barcelona.

Escrites apropòsit aquestes danses per a ésser traduïdes en forma plàstica per les alumnes del mestre Llongueras, l'èxit assolit des del primer dia que s'executaren les designà per a un lloc més alt, i, instrumentades pel mateix autor, no tardaren en fer-se oir de primer en els concerts dels Amics de la Música i més tard en pública sessió. Des de allavors s'ha repetit la *Festa* d'En Pujol en diversos concerts sempre amb aplaudiment, ja que's fa admirar aquesta "suite" de danses no menys per la seva forta musicalitat que pel caient seu ben catalanesc.

En apareixer avui l'edició original per a piano, felicitem de nou a l'autor i recomenem l'obra als pianistes, els quals trobaràn ocasió de lluir-se executant-la, per l'ample sonoritat que ofereix sa estructura, la variatat de ritmes que enclouen les tres danses que la integren i la franca i generosa inspiració que les envolta.

El repertori un xic restringit dels músics catalans en la branca aquesta pianística, fa molt més estimable la producció del mestre Pujol, tan admirada en els concerts simfònics, com deixem dit abans.

FREDERIC MOMPOU: *Scènes d'Enfants*. — Editions Maurice Senart. — Paris.

El cinc números que composen aquest nou recull per a piano, d'En Mompou, desperten la mateixa curiositat i el mateix interès que senyalavem en donar compte de les anteriors publicacions del propi autor, editades per la Unió Musical Espanyola. Son aquestes peces impressions ràpides percebudes per l'autor en observar els jocs dels infants al carrer i a la platja. Mínces en apariència són ben riques de fantasia i adhuc d'una sensibilitat palesa de bon gust que no tothom sabrà percebre.

Qui intenti executar-les, aquestes esquisides peces, caldrà que cerqui en el piano les sonoritats més expressives de color i d'accent, que evocaràn ben cert el sentit impressionador que l'autor les hi volgut donar.

Repetirem que l'estil d'En Monpou és d'una originalitat indiscutible, oferint un caire nou ben estimable, dintre la jove escola catalana. — J. S.

IGNASI IGLESIAS: *Enric Morera, Estudi biogràfic*. — A. Artis, Barcelona.

Es costúm molt lloable que s'ha anat extenent en els països on és cultivat intensament l'art de la Música no esperar l'hora trista del traspàs dels grans artistes per a ficar i divulgar d'una faisó seriosa per mitjà del llibre les dades biogràfiques de l'home i la valor i la significació de la seva producció. En aquesta mateixa secció bibliogràfica es cridava l'atenció, no fa gaires mesos, de dos volums d'aquest gènere, traduïts al castellà, consagrats a dos dels més il·lustres mestres francesos En Paul Dukas i en Gabriel Fauré. Més d'un cop hem sentit gran desitj de que's fés una cosa semblant amb els nostres mestres capdevaners que, per sort de tots, conviuen amb nosaltres. Déu ens els conservi molts anys.

Avui el ben conegut i apreciat dramaturg N'Ignasi Iglesias dona l'exemple i inaugura la sèrie; que altres plomes no menys autoritzades la vulguin continuar! Hem sentit, doncs, gran joia en rebre'l volúm, pulcrament editat, dedicat al mestre Morera. Es aquest actualment un dels homes que frueixen de major popularitat a Catalunya; d'ell podriem dir que encarna un caire ben característic i inconfundible de la personalitat catalana. En Morera és ben nostre; l'estimem perquèns fa vibrar, perquèns engresca, perquèns exalta, amb elements de la terra, sense regustos ni reminiscències exòtiques. Es ben mercedor del llibre que se li ha consagrat, destinat a fer-lo conèixer millor i fer créixer encara més, si això és possible, la seva popularitat.

N'Ignasi Iglesias, qui coneix d'aprop, de fa molts anys, el seu biografiat, l'ha retratat amb el major amor i convenciment, amb l'evident afany de donar un fort relleu al retrat. Ho ha lograt certament i la figura del mestre ressurt viva, original, atractiva. ¿Gosarem retreure que'l procediment literari o l'entusiasme donen de vegades a la prosa del biògraf un to tendenciós que descompon el quadre sense necessitat? Parlant d'En Morera, home eminentment popular, ja ho hem dit, ¿per què fer esment d'enemics, d'incomprensió, d'injustícia? ¿Per què donar estat històric a incidents, a anècdotes passades, oblidades, insignificants en el gloriós moment actual? No calia tampoc isolar el mestre Morera, ni insinuar la causa d'aquest isolament, deixant pesar injustes sospites damunt d'altres mestres, que arribat el cas no l'abandonaren, o damunt d'entitats benemèrites que certament li han fet costat. Aquest procediment per engrandir la figura del biografiat és del tot injust i en definitiva no l'engrandeix. El mestre Morera és ja prou gran per sa valor intrínseca; no cal empetitir ço que l'envolta.

Fent costat a la part biogràfica, hauriem desitjat un estudi crític del llibre, però sintètic i traçat amb línies segures. Aital estudi ens el fa desitjar doblement la llista completa de les obres del mestre classificades per gèneres que clou el volúm; la producció és nombrosa i variada; hom voldria haver llegit prèviament el comentari de mants títols de composicions.

En obrir el volúm hom hi troba una fidel fotografia del Mestre i unes armonioses estrofes del poeta N'Emili Guanyabéns. — G.

LLIBRES REBUTS

La vita musicale dell'Italia d'oggi. — Actes del primer Congrés Italià de Música celebrat a Torí; 11-16 octubre 1921. — Fratelli Bocca, Torino.

Asociación Wagneriana de Buenos Aires. — Memòria i balanç corresponents a l'any 1921.

Jaume Collell Pbre.: *Del meu fadrinatge.* — Gazeta de Vich, 1920.

— *Dels meus recorts africans.* — Impressions d'un viatge fet l'any 1891. — Tipografia Balmesiana, Vich, 1921.

Noves

EL GUITARRISTA LLOBET A MONTEVIDEO. — En Miquel Llobet, l'eminent guitarrista català ha donat a darres del passat maig dos concerts al Teatre Solís de Montevideo, amb un èxit extraordinari. La sala es vegé totalment ocupada cada nit i l'entusiasme del públic obligà En Llobet a repetir bon nombre de peces i afegir-ne moltes més al programa.

Ens plau fer-nos eco del triomf tan senyalat que acaba d'obtenir a l'Uruguay el nostre compatriota, aquí i arreu sempre admirat.

UN MUSIC CATALA CONDECORAT A PARIS. — En Rogeli Huguet i Tagell, compositor de talent i violoncel·lista reputat, acaba d'ésser distinguit pel Govern francès amb el grau d'oficial de l'Instrucció pública.

Ensems que felicitem al nostre compatriota per l'alta distinció aconseguida, recordem que En Huguet, després d'obtenir el primer premi de violoncel a l'Escola Municipal de Música l'any 1903, fixà la seva residència a París, on, demés de formar part de la Societat d'Autors, Compositors i Editors de música, te al seu càrrec la direcció de les Edicions Salabert.

Les composicions d'En Huguet i Tagell han merescut en diverses ocasions de la crítica parisenca la millor estima.

UNA NOVA REVISTA. — Hem rebut els primers números de la revista que's publica a Madrid sota el títol: *Informador Musical* (Redacció i Administració, Los Madrazo, 14). La presentació és modesta, però la informació és bastant completa, no solament de la península si no també de l'extranger.

Corresponem amb gust a la salutació del novell confrare i li desitgen una vida llarga per a poder assolir l'ideal que persegueix.

Necrologia

Victor Mirecki: A darreries de l'any prop passat morí a Madrid aquest celebrat violoncel·lista, que, si bé havia nascut a França (Tarbes, 1847), havent guanyat el primer premi de violoncel al Conservatori de París en 1869, a la Cort d'Espanya fixà la seva residència tot just iniciada la seva carrera de concertista. Professor del Real Conservatori de Música i Declamació i de la Real Capella, Mirecki ocupà, demés, el lloc de primer violoncel en el teatre Real i en la Societat de Concerts. El seu talent d'instrumentista va poder-se admirar igualment en la Societat de Quartets al costat de l'eminent Monasterio, i en llurs excursions per Espanya visità diferents vegades la nostra ciutat.

La seva actuació com professor de violoncel al Conservatori de Madrid fou altament beneficiosa per l'art musical, ja que entre els seus deixebles es poden comptar artistes tan notables com Rubio, Ruiz de Tejada, Villa, Taltabull i Ruiz Cassaux.

Mirecki fruïa, per tant, de gran consideració i estima, havent estat honorat amb diverses creus i títols oficials de França i d'Espanya.

Oscar Beringer: Als 78 anys d'edat ha mort a Londres aquest distingit pianista que fou deixeble de Moscheles, a Leipzig, i de Tausig, a Berlin. Instal·lat a Londres des de l'any 1871, va dedicar-se a l'ensenyança superior de piano, havent estat nomenat en 1885 professor de la Royal Academy of Music i en 1900 membre d'honor. Beringer va escriure principalment peces instructives per a piano (una col·lecció d'obres fàcils dels mestres clàssics recollida en diversos volums figura en el catàleg de la casa Augener). També va escriure un concerto de piano, lieder, etc.

Lluís Denza: Igualment a Londres ha mort aquest conegut compositor i professor de cant que havia nascut a Castellamare de Stabia (prop de Nàpols), el 28 de febrer de 1846. Feia molts anys que residia a Londres on hi trobà el millor acolliment, desempenyant la càtedra de cant a la Royal Academy of Music des de 1898. Les seves melodies, com les de Tosti, fruïren un temps de gran celebritat.

Hans Sitt: D'Alemanya ens notifiquen la mort d'aquest notable director d'orquestra i compositor, nascut a Praga en 1850, el qual havia dirigit l'orquestra dels teatres de Breslau, Praga i Chemnitz i els "Concerts populars" de Leipzig. En 1883 fou nomenat professor del Conservatori d'aqueixa darrera ciutat; formà part també del Quartet Brodsky (desempenyant la part de viola), i de 1885 a 1903 dirigí els concerts de la Societat Bach. Entre les obres que Sitt publicà, s'hi compten dos concertos de violí i un de viola, gran nombre de peces i estudis per als expressats instruments, composicions per a piano, lieder, etc.